

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 27 (1534) 1979 LIEPA - JULY 5

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

30 ct.

Atnaujinta grėsmė

Pastaraisiais metais Geležinė Uždanga pasidarė netokia jau sandari, kaip anksčiau — pro ją prasiskverbė ir slaptoji pagrindinio spauda, ir draudžiamos žinios, ir slapti, aliarmuojantys raštai. Bene naujausias tokio pobūdžio raštas, slaptais keliais pasiekęs laisvąjį pasaulį, yra SOS šauksmas pagalbos prieš atnaujintą rusinimo grėsmę Lietuvoje ir kitose sovietų okupuotose respublikose. Taškente įvyko speciali konferencija, kuri nustatė naujas gaires sustiprintam rusų kalbos mokymui visose respublikų mokyklose. Tai naujas Maskvos užmojis nutautinimo linkme, kuris ypač pavojingas Baltijos valstybėms, nepasizymintiems gyventojų gausumu. Jau ir iki šiol lietuviams, latviams ir estams reikėjo nemažų pastangų atsispirti rusinimo įtakoms, bet dabar tų pastangų reikės dar daugiau, nes slavų jūra ima judėti stipriau Baltijos krantų link. Tas pajudėjimas kyla po 35-rių metų rusiškos okupacijos, kai jos sąlygose užaugo nauja karta. Pastaroji, matyt, nepasidare pakankamai rusiška, nežiūrint visų ligšiolinių pastangų. Dėlto Maskvoje sėdi rusinimo planuotojai užsimojo sustiprinti nutautinimo vyksmą, kad antroji karta ne tik išmokytų rusų kalbą kaip antrąją, bet ir įsisavintų rusiškąją kultūrą, visus telkiančią Maskvos imperijon, ir sovietinį patriotizmą.

KEISTU supuolimu ši nauja rusinimo banga ima kilti po 75-rių metų nuo lietuviškos spaudos (lotyniškoms raidėm) atgavimo. Kaikuriuose išeivijos gyvenvietėse ši sukaktis buvo džiugiai paminėta, nes ji reiškia lietuvių pergalę prieš rusinimo užmačias carų laikais. Toji kultūrinė kova už lietuvišką spaudą truko ištisus keturis dešimtmečius ir baigėsi lietuvių pergalė. Deja, toji pergalė nebuvo galutinė — praslinkus 75-riems metams grįžta ta pati grėsmė, bet su daug stipresnėmis pajėgom. Anuomet mokyklų tinklas buvo ribotas, mokslas nebuvo privalomas, mokyklose reikėjo praleisti tikti neįmąjį laiką dalį. Kas kita dabar: vaiko mokykla prasideda nuo vaikų darželio ir apima labai žymią jo gyvenimo dalį. Ir kai rusiškumas yra pompuojamas visą laiką, ir tai gana intensyviai, jaunas žmogus neišvengiamai lieka daugiau ar mažiau paveiktas rusiškosios kultūros. Be to, prisideda visi kiti įtakų kanalai: radijas, televizija, spauda, kompartija... Visa tai sudėjęs ir krūvą, susidarą nepaprastą spaudimą jaunam žmogui, kuris tebėra formavimosi amžiuje. Dėlto rusinimo grėsmė stipriai jaučiama Lietuvoje ir kitose okupuotose respublikose. Nebe reikalo mūsų tautiečiai pavergtoje Lietuvoje siunčia SOS (Save Our Souls) šauksmą į Vakarus, kur gyvena bent trečdalis lietuvių tautos, susirūpinęs bendra jos ateitimi.

AR ISEIVIJA gali padėti tautai atsispirti atnaujintajai grėsmei? Kadaise Stalinas klausė JAV prezidentą Roosevelta, kiek divizių turi Vatikanas. Kadangi jis neturi nė vienos divizijos, tai, Stalino manymu, yra nereikšmingas. Galimas dalykas, kad sovietiniai rusai, Stalino mokiniai, panašiai žiūri ir į išeiviją, t.y. ją laiko bereikšme. Taip, reikia pripažinti, mūsų išeivija karinių divizių neturi, tačiau ji turi moralinio pobūdžio divizijas. Jos balsas pakyla kritiškais tautos momentais iki galingo šauksmo ir pasiekia augščiausias tarptautines institucijas. Modernių laikų išeivija, nežiūrint esamo susiskaldymo, tebėra pajėgi vieningam balsui kritiškai momentais. Reikia manyti, kad ir šios atnaujintos rusinimo bangos atveju ji neliks pasyvi — organizuos plataus masto protestus ir kels viešumon tautdūžius rusų užmojus. O tokiems protestams nebuvo kurti nė patys didieji tirionai, kaip Stalinas, Hitleris, Idi Aminas ir kiti. Jeigu ligi šiol tokio pobūdžio akcija buvo atliekama daugiausia politinių mūsų veiksmų, tai dabar vis daugiau įsijungia ir plačioji visuomenė, ypač jaunimas. Tai geras ženklas. Kai politiniai veiksniai ima silpnėti, pradeda stipriai judėti pati visuomenė, matydama, kad situacija keičiasi ir kad reikia visų tautos. Naujai atsirandą vienetai žvelgia nebe į politines viršūnes, bet į reikalo svarbumą ir tiesiai apeliuoja į tautiečių mases.

KANADOS ĮVYKIAI

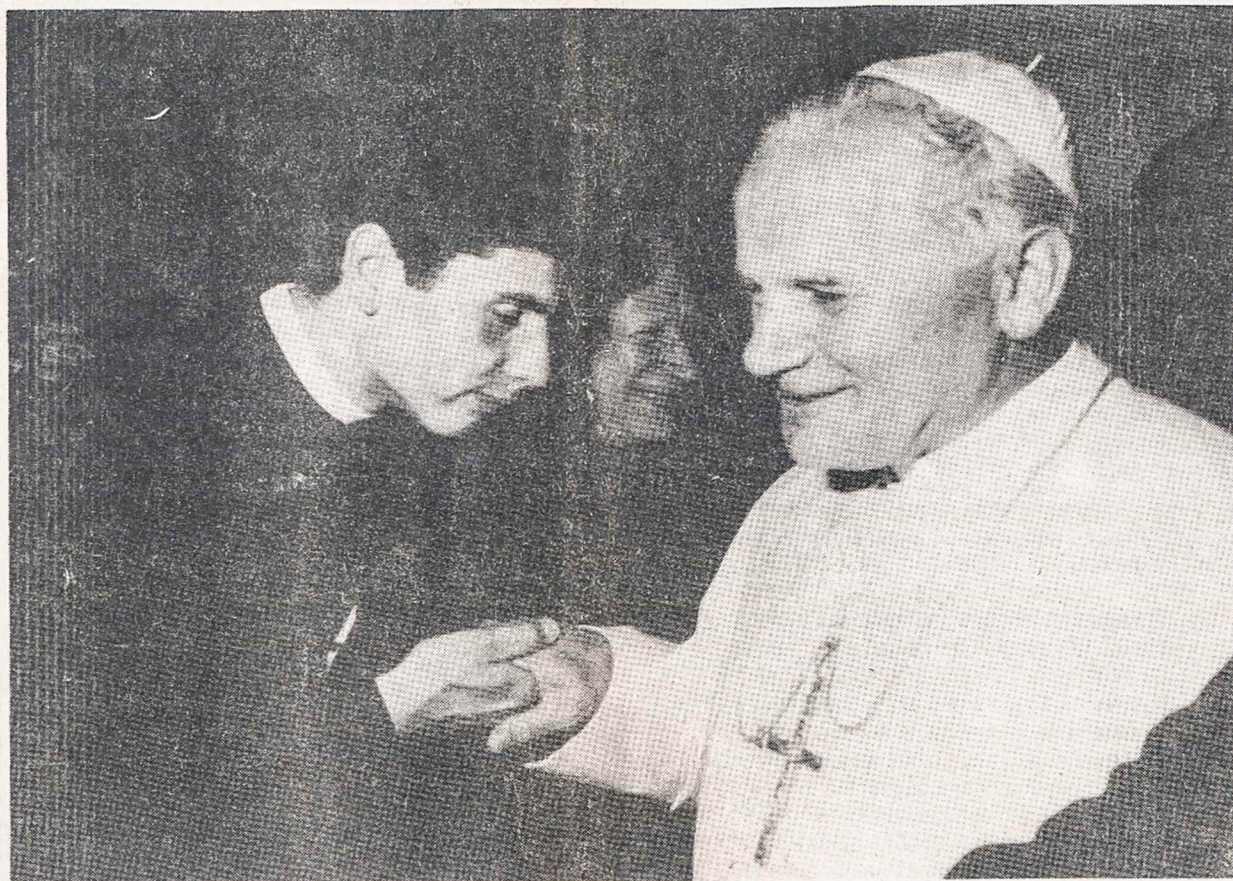
Pabrangs nafta

Pagrindinės Kanados gyvenimą liečiančios žinios praėjusią savaitę kanadiečius pasiekė iš Japonijos sostinės Tokijo, kur ekonominėje Vakarų valstybių vadų konferencijoje dalyvavo premjeras J. Clarkas, finansų ministras J. Crosbie ir užsienio reikalų ministras F. MacDonald. Pirmiausia J. Clarkas pranešė apie neišvengiamą kanadiškos naftos pabranginimą vietinėje rinkoje, jos kainų suliginimą su naftos kainomis tarptautinėje rinkoje. Platesnius komentarus šiuo klausimu padarė finansų ministras J. Crosbie. Pasak jo, dabartinis Albertos naftos pabranginimas vienu doleriu kas pusę metų esąs nepakankamas, sparčiai kylant arabų šalių parduodamos naftos kainoms. Ta importuota nafta yra aprūpinamos Kanados Atlanto provincijos, jos kainas sumažinant finansinėmis pašalpomis iš valstybės iždo. Suliginus naftos kainas, galios kanados benzino pabranginti 30-40 centų ir tuo pačiu ska-

tyntų jo taupymą. Padidėjusios pajamos būtų panaudotos eksploatuoti dervingiems smėlynams Albertoje bei įieškoti kitų naftos šaltinių. JAV su Kanada, bet ir Meksika. Bendroji Rinka, atmetusi muitą bei kitokius varžtus, Europoje gerokai sustiprino ekonominių požiūrių jai priklausančias valstybes. Tautinį savitovumą ginantys kanadiečiai betgi nuogastauja, kad tokiu atveju Kanados laukėtų beveik neišvengiamas susijungimas su JAV.

Arabų grasinimais sutiktą savo pažadą perkelti Kanados am-

(Nukelta į 8 psl.)

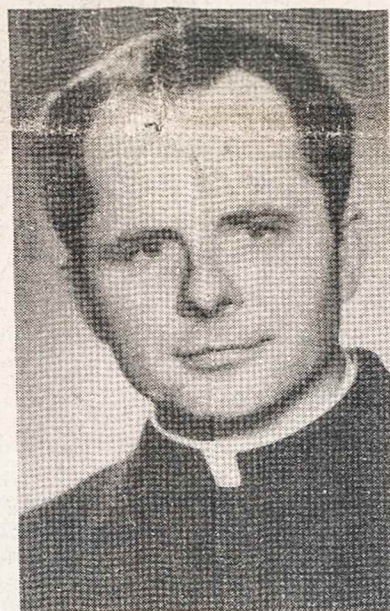

Popežius JONAS-PAULIUS II Romoje tarp lietuvių. Jį sveikina torontietis teologijos studentas ANDRIUS VALEVICIUS, viduryje — kun. STASYS KULBIS, SJ, iš Montrealio, ten lankęsis kaip svečias

Slapti kunigai pavergtoje Lietuvoje

Amerikiečių žurnalistų apsilankymas Vilniuje ir pokalbiai su kunigais bei kitais žmonėmis

Jau esame rašę apie amerikiečių žurnalisto Jim Gallagherio lankymąsi Vilniuje, susitikimą su kun. Alfonsu Svarinsku ("TZ" 25 nr.) ir jo reportažą, išspausdintą "Chicago Tribune" 1979. VI. 10. Tas pats žurnalistas buvo susitikęs ir su kun. Sigitu Tamkevičiumi. Apie šį susitikimą jis parašė straipsnį tame pačiame dienraštyje "Chicago Tribune" 1979. V. 27. Jame jis daugiausia kalba apie slaptuosius kunigus, įšventintus Lietuvoje bei sovietinės valdžios žinios ir sutikimo.

KUN. SIGITAS TAMKEVIČIUS, Lietuvos Katalikų Komiteto Tikinčiųjų Tiesėms Ginti narys, Kybartų klebonas

daug nesirodo. Kun. V. Jaugelis sutiko išeiti į viešumą, nes turi vėžį ir nesitiki ilgai gyventi.

Kodėl slapta seminarija?

Pagrindžio kunigų seminarija buvusi įsteigta, nes susidarė aliarmuojanti kunigų stoka, antra, buvo ryžtasi atsispirti slaptosios policijos pastangoms infiltruoti K. Bendriją ir sudrumsti jos teisinę tvarką. Trys Lietuvos vyskupai vengia susikirtimo su komunistais, o kiti du esą ištremti ir tolimas respublikos sritis už tai, kad priešinosi komunistiniams varžtams. Legali kunigų seminarija Kaune esanti visiškai saugumiečių kontrolėje. Slaptoji policija esą prižiūri kandidatų priėmimą ir neleidžia priimti veiklių, pamaldžių katalikų. Be to, jų skaičius esąs labai ribotas. Dalis jų tarpe esą Saugumo agentai. Seminarijos rektorius Kaune kun. dr. Viktoras Butkus esąs persilpnas priešintis slaptajai policijai ir savo pavyzdžiu skatina lenktis ir klierikus. Dėlto 200 Lietuvos katalikų kunigų iš 708 arba meliai bendradarbiauja su slaptąja policija, arba paklūsta jos instrukcijoms.

Kauno kunigų seminarijoje esą tik 70 klierikų. Šiais metais bus įšventinti tik 6 kunigai, o miršta kasmet apie 20. Aptarnauti reikia 3,4 milijono gyventojų, kurių 80% esą krikščionių katalikai. "Tad matote, jeigu mes patys nesimuitume iniciatyvos, po kelerių metų turėtume tikėtai keletą kunigų, kurių dau-

guma bijotų Saugumo" — pareiškė kun. S. Tamkevičius. Jau dabar 95 katalikų šventovės iš 628 neturi kunigų ir yra aptarnaujamos iš kaimyninių parapijų. Per 500 kunigų neseniai ryžosi sudaryti Katalikų Komitetą Tikinčiųjų Tiesėms Ginti po to, kai popiežius Jonas-Paulius II paminėjo Lietuvos katalikus kaip "Tylos Bendriją", pareikšdamas, kad ji nebus tylinti.

Sovietinė spauda

Komunistai nuolat skelbia, kad tikinčiųjų teisės gerbiamos, bet faktai rodo kitką. Minėtasis komitetas surinko 522 parašus po raštu, kuriame kaltina komunistus, siekiančius išnaikinti religiją. Vienas tokių faktų — draudimas spausdinti katekizmą bei religines knygas. Turima religinė literatūra buvo atspausdinta slapta — pareiškė kun. S. Tamkevičius. Sovietinės valdžios pareigūnai esą nuolat organizuoja ateistinius renginius, kliudančius pamaldas ir atitraukiančius žmones nuo jų. Sovietiniai įstatymai draudžia mokyti vaikus religijai iki 18 metų, tačiau, jei vaikai ateina į šventovę priimti sakramentų, kunigai juos paruošia ir kol kas valdžios pareigūnai nesistengia prievarta sustabdyti.

Dėl kunigų stokos ir ateistinės propagandos aktyvių tikinčiųjų skaičius mažėja. Tik apie 70% vaikų priima pirmąją Komuniją ir tik apie 40% tuokia (Nukelta į 2-rą psl.)

KUN. ALFONSAS SVARINSKAS, Lietuvos Katalikų Komiteto Tikinčiųjų Tiesėms Ginti narys, šešiolika metų kalėjęs Sibiro lageriuose, dabar — Viduklės klebonas

Pasaulio įvykiai

EKONOMINĖ SEPTYNIŲ VAKARŲ VALSTYBIŲ VADŲ KONFERENCIJA Tokijo mieste užgožė naftą tiekiančių OPEC šalių pasitarimas Zenevoje. Pagrindinis pasaulio dėmesys nukrypo į nuolat kylančias naftos kainas. Zenevoje buvo nutarta statinę naftos pabranginti nuo \$14.55 iki \$23.50. Tik viena Saudi Arabija žada naftą pardavinėti už \$18 statinę. Augščiausios \$23.50 kainos pareikalavo Libija, Alžerija ir Nigerija. Zenevos pasitarimas naftos tiekėjams nebuvo sėkmingas — nepavyko sutarti vienos kainos. Buvo paliktas ligšiolinis susiskaldymas, praktikuotas neoficialiu naftos kainų papildu ją tiekiančiose valstybėse. Dabar tas papildas bus įjungtas į oficialias naftos kainas. Toks staigus naftos pabrangimas pramoninėms Vakarų pasaulio valstybėms gali atnešti infliaciją ir netgi ekonominę krizę.

Tokijo mieste posėdžiavę JAV, Japonijos, Kanados, Vokietijos, Prancūzijos, Britanijos ir Italijos vyriausybės vadai net dvi dienas svarstė naftos problemas. Jiems taip pat nepavyko pasiekti vieningo susitarimo, liečiančio naftos importą. Kanados premjeras J. Clarkas įsipareigojo iki 1985 m. kasdien importuoti po 600.000 statinių naftos, kai normaliai paklausai patenkinti reikėtų 650.000. JAV prez. J. Carteris sutiko išlaikyti dabartinį 8,5 milijono statinių importą į dieną, Japonija — 7 milijonų statinių. Spaudos Bendrosios Rinkos šalis pasisakė už 1978 m. naftos importo duomenis, siekiančius kasdien po 10 milijonų statinių. Tokijo konferencijoje dalyvavusių valstybių taipgi įsipareigojo įsileisti daugiau pabėgėlių iš Vietnamo ir paprašė Jungtinių Tautų sekr. K. Waldheimą šiuo klausimu sušaukti tarptautinę konferenciją.

Pabėgėliai

Vietnamo užsienio reikalų ministerijos Europos skyriaus vadovas M. V. Bo lankėsi Malezijoje ir Tailandijoje, bandydamas numalšinti tų šalių pasipiktinimą dėl nenutrūkstancios pabėgėlių bangos iš Vietnamo.

Spaudos konferencijoje jis teigė, kad iš tikrųjų tie bėgliai atvyksta ne iš Vietnamo, o iš komunistinės Kinijos. Pasak M. V. Bo, gegužės mėnesį buvo užregistruota 29.000 pabėgėlių, kai tuo tarpu iš Vietnamo bandė išvykti tik 6.000 ir 2.000 buvo suimti. Tokia melaginga M. V. Bo pasakaita žurnalistai nepatikėjo, nes jiems yra gerai žinoma, kad bėgliai Tailandijon, Malezijos, Indonezijos, Hong Kongo atvyksta iš komunistinio Vietnamo, rizikuodami savo gyvybėmis atviroje jūroje, apipiešti Vietnamo valdžios pareigūnų. Hong Konge praėjusią savaitę 2.500 pabėgėlių išsiveržė iš "Skyluck" laivo, kuris uostan nebuvo įsileistas 20 savaičių. Ginkluoti Molotovo kokteiliais, tie pabėgėliai išlipo vienoje saloje ir pasislėpė. Sugauti pavyko tik jų dalį. Spėjama, kad tokių pabėgėlių iš Vietnamo įvairiose valstybėse jau yra apie 300.000.

Derybos

Izraelio ir Egipto derybos dėl vakarinės Jordano pakrantės arabų savivaldos pamažu artėja prie pabaigos.

Šiame numeryje:

- Atnaujinta grėsmė SOS iš okupuotos Lietuvos — nauja rusinimo banga
- Slapti kunigai pavergtoje Lietuvoje Amerikiečių žurnalistų pranešimai iš Vilniaus
- Kas laikomas sovietų piliečiu? Dr. Aleksandras Stomas komentuoja naująjį įstatymą
- Tiesiamis Petkus rėmėjai Pogrudžio spauda apie Ragaišo teismą Vilniuje
- Žydų naikintojai KGB tarnyboje Z. Česna iš Izraelio rašo apie savo patirtį Lietuvoje
- Lituanistinis vasaros seminaras Pranešimas norintiems pagilinti lituanistines žinias
- "Ar kalbate lietuviškai?" Pokalbis su A. Rinkūnu, paruošusiu naują vadovėlį
- Amerikai sutartį pasirašius Mūsų bendradarbio pranešimas iš JAV-bių sostinės
- Pasauliu netikui, pasaka tikiu A. V. Jonynas gvildena pomirtinę Henriko Radausko poeziją
- Pasiūlymas programų pajavirinimui Prano Visvydo žodis linksmam atokvėpiui

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyf. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisyti redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Slapti kunigai ...

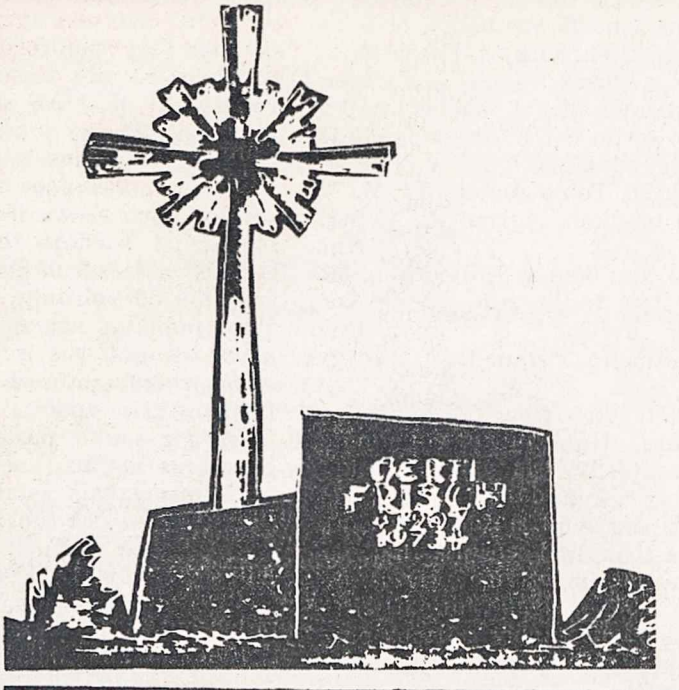
(Atkelta iš 1-mo psl.)

si šventovėse. Kunigai betgi tikisi pagerėjimo, ypač ryšium su naujo popiežiaus Jono-Pauliaus II išrinkimu. "Mes žiūrime į jį kaip vadą ir norime, kad jis būtų mūsų balsu" — pareiškė kun. S. Tamkevičius. Lietuvos kunigai esą tikisi, kad šis popiežius netrukus paskirs Lietuvos slaptą vyskupą, kuris koordinuotų palengva atsirandančią katalikų bendriją. Toks vyskupas galėtų šventinti nelegalius kunigus be sovietinės valdžios įsikišimo. "Kaikurie žmonės Lietuvoje sako, kad ten jau yra pagrindinis vyskupas" — tarė kun. S. Tamkevičius. "Atvirai kalbant, aš tuo netikiu, bet norėčiau, kad tai būtų tiesa. Toks vyskupas yra vienintelė mūsų ateities viltis" — baigė pokalbį kun. S. Tamkevičius.

Pagrindinis rūpestis

Apie Lietuvos pagrindinį katalikų bendriją ilgoką informaciją išspausdino ir "Newsweek" 1979. VI. 25 JAV-se. Jo korespondentas Fred Coleman, gyvenęs Maskvoje, taip pat lankėsi Lietuvoje ir savo rašinyje pabrėžė, kad pagrindinis Lietuvos katalikų dėmesys telkiasi į katalikų sąjungą, kuriai vadovauja 15 slaptai įšventintų kunigų.

Didžiausias dabartinis Lietuvos kunigų rūpestis esąs vaikų mokymas. Apie 80% gyventojų esą pakrikštyti, bet tikiai 65% priima pirmąją Komuniją. Bet tam esą reikia paruošimo, kurio negali atlikti kunigai, nes draudžia sovietiniai įstatymai. Tai leidžiama tik tėvams, kurie patys tam nėra paruošti, nes nėra religinės literatūros.

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

Mobawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

* Elektros reikmenys	* Saldytuvai
* Televizijos aparatai	* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Skalbiamosios mašinos	* Siuvamos mašinos
* Vaikų baldai	* Rošamos meninės
* Įvairūs kilimai	

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVES:
Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES AVE. 2448 DANFORTH AVE.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Kanados lietuviai demonstracijoje prie Sovietų Sąjungos pasiuntinybės Otavoje reikalauja laisvės Lietuvai ir kalinamiems jos žmonėms
Nuotr. J. Miltenio

Kas laikomas sovietų piliečiu?

Faktai ir komentarai, liečiantys naująjį Sovietų Sąjungos pilietybės įstatymą

A. STROMAS

Sio straipsnio autorius yra teisininkas, išėjęs mokslus Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje, dabar profesoriuojantis Salfordo universitete. Anglijoje. Jo žodis gildinamu klausimu yra autoritetingas. Jei kas turėtų konkrečių klausimų ta tema, prašoma juos pateikti "TZ" redakcijai. Straipsnio autorius sutiko į juos atsakyti. RED.

1978 m. gruodžio 1 d. TSRS Augščiausios Tarybos priimtas ir 1979 m. liepos 1 d. įsigaliojęs įstatymas "Apie TSRS pilietybę" nedavė jokių naujų atsakymų į antraštelėje pateiktą klausimą, palyginus su tais, kurie buvo duoti šiuo įstatymu pakeistame ir dabar jau nebegaliojantiame analogiškaime 1938 m. rugpjūčio 19 d. įstatyme. Pastarasis įstatymas (2 str.) laikė TSRS piliečiais visus asmenis, kurie: "a. 1917 m. lapkričio 7 d. buvo buvusios Rusijos imperijos pavaldiniais ir kurie nebuvo tarybinės pilietybės; b. įsigijo tarybinę pilietybę įstatymu nustatyta būdu".

Naujasis įstatymas laiko sovietiniais piliečiais visus tuos asmenis, kurie "buvo TSRS piliečiais šio įstatymo įsigaliojimo dieną", ar kurie "įsigijo TSRS pilietybę sutinkamai su šiuo įstatymu" (3 str.). Taigi, visi asmenys, kurie pagal senąjį įstatymą buvo laikomi Sov. Sąjungos piliečiais, yra ir toliau jais laikomi; todėl jokio skirtumo tarp senojo ir naujojo įstatymų šiuo klausimu nėra.

Pagal seną (1938 m.) pilietybės įstatymą (7 str.) nustoti tarybinės pilietybės buvo galima tik "specialiu kiekvienu atveju TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumo įsakymu", o pagal naująjį — "išieiti iš TSRS pilietybės leidžia TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumas" (17 str.).

Tuo būdu, kaip anksčiau, taip ir dabar kiekvienas asmuo, kuris kada nors buvo Sov. Sąjungos piliečiu, ir toliau yra tebe laikomas tokiu, jei TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumas, pačiam suinteresuotam asmeniui prašant ar savo iniciatyva, nepaskelbė specialaus įsakio, atimantį sovietinę pilietybę.

Taigi, jei žmogus kada nors buvo tapęs Sov. Sąjungos piliečiu, jis visą savo amžių tokiu ir turės likti, kokia bebūtų šiuo klausimu jo paties asmeninė valia ar kaip faktiškai bebūtų pasikeitęs jo pilietybė. TSRS pilietybės klausimų sprendimas yra, pagal sovietinius įstatymus, išimtinė pačios sovietinės valdžios prerogatyva, į kurią nei suinteresuoti asmenys, nei juo labiau kitos valstybės neturi jokios teisės kištis. Taigi, jei sovietų valdžios įstatymai ką nors laiko TSRS piliečiu, jis tos valdžios akyse, kol ji pati "o norės, toks visada ir bus, nors visos kitos valstybės laikytų jį ir jis pats save taip pat ne TSRS, o kitos valstybės piliečiu.

Lietuviai ir pilietybė

Kaip ta prasme traktuojama sovietiniuose įstatymuose Lietuvos piliečių ir jų vaikų teisinė padėtis? Nors Lietuvos piliečiai 1917 m. lapkričio 7 d. buvo Rusijos imperijos pavaldiniai, 1920 m. sovietinės valdžios aktu, kuriuo Lietuva buvo RTFSR pripažinta nepriklausoma valstybe, sovietinės pilietybės buvo nušalinti. Po Baltijos kraštų okupacijos 1940 m. TSRS Augščiausios Tarybos Prezidiumo 1940 m. rugsėjo 7 d. įsakio buvo nustatyta, kad "Lietuvos, Latvijos ir Estijos TSR piliečiai nuo šių respublikų priėmimo į TSRS sudėtį dienos yra TSRS piliečiai" (1 str.).

Vaikų pilietybė

Naujame Sov. Sąjungos pilietybės įstatyme daug konkrečiau, negu ankstesniajame, sureguliuotas vaikų pilietybės klausimas. Pagal to įstatymo 11 str. "Vaikas, kurio abu tėvai jo gimimo metu buvo TSRS piliečiai, yra TSRS pilietis, nepriklausomai nuo to, ar jis gimė TSRS teritorijoje, ar už TSRS ribų". Net, jei tik vienas iš vaikų tėvų yra sovietų pilietis, vaikas bus laikomas Sov. Sąjungos piliečiu: a. jei jis gimė Sov. Sąjungos teritorijoje; b. jei jis gi-

mė už Sov. Sąjungos ribų, bet nors vienas iš tėvų jo gimimo metu pastoviai gyveno TSRS teritorijoje; c. jei tėvas, kuris nėra sovietų pilietis, yra asmuo be pilietybės arba nėra žinomas. Tik tuo atveju, kai abu tėvai — sovietų pilietis ir užsienio pilietis vaiko gimimo metu pastoviai gyveno už Sov. Sąjungos ribų, to vaiko pilietybė gali būti nustatyta pagal laisvą pačių tėvų susitarimą.

Visa tai kas pasakyta, aiškiai byloja apie tai, kad tie Lietuvos piliečiai, kurie Sov. Sąjungos okupacijos metu buvo tuometinėje okupuotoje Lietuvos teritorijoje (Mazosios Lietuvos atveju tik lietuvių tautybės piliečiai), o taip pat ir jų vaikai, kur ir kada jie bebūtų gimę, sovietinio įstatymo požiūriu visada buvo ir naujo įstatymo tebe laikomi sovietų piliečiais. Tai liečia ir jų vaikų vaikus, jei pastarieji yra gimę lietuviškose šeimose. Daug turėtų būti lietuvių jaunuolių, gimusių ir augusių kituose kraštuose, turinčių gyvenamųjų kraštų pilietybę, bet net neįtariančių, kad jie yra kaip nors susiję su Sovietų Sąjunga. Tačiau sovietinės teisės prasme jie yra pilnaverčiai Sov. Sąjungos ir tik jos piliečiai. Keista, bet faktas.

Praktinės pasekmės

Ar ši padėtis turi kokių nors praktinių pasekmių? Masiškai imant, negadą turti. Daugelis tokių "sovietinių piliečių" dažnai važiuoja apsilankyti tėvynėn ir netrukdomi grįžta į savo gyvenamuosius kraštus. Sovietinė valdžia dabar daug daugiau suinteresuota užsienio valiuta, gaunama per turistus, negu savo politinių bei teisinių nuostatų apsauga. Tačiau taip yra šiandien, bet rytoj padėtis gali pasikeisti. Be to, ir šiandien kartas nuo karto iškyla tuo klausimu nesusipratimai. Pvz. neperseniausiai vienam iš Kanados atvykusiam tėvynėn apsilankyti vakarų ukrainiečiui kaip "sovietiniam piliečiui" nebuvo leista grįžti namo. Kanados pasiuntinybei teko gerokai pavargti, kol pagaliau tam "piliečiui" buvo leista iš Sov. Sąjungos išvykti.

Stai antras atvejis. 1968 m. Anglijos pilietis Budulak-Saryginas, kurį vokiečiai išvežė iš Ukrainos, kai jis turėjo 15 metų, buvo suteistas sovietinio teismo 10 metų laisvės atėmimo už tai, kad "atsisakė po karo grįžti namo". Jis, nieko blogo neįtardamas, buvo nuvykęs į Maskvą tarnybiniams angliškoms firmoms reikalais, kurioje dirbo. Kažkokiu dirbtiniu pretekstu buvo suimtas ir KGB agentų grasinimais verčiamas tapti sovietų šnipu. Kai jis griežtai atsisakė šnipinėti Sov. Sąjungai, jį augščiausiai nurodytu pagrindu nuteisė. Grįžęs 1978 m. į Angliją su sovietiniu o ne anglišku pasu — toks buvo Anglijos ir Sov. Sąjungos kompromisinis sprendimas, leidžiantis jam išvykti iš Sov. Sąjungos Budulak-Saryginas pasakojo, kad pats KGB pirm. Andropovas buvo jį suimtą išsikovęs, kad išspręstų jo likimą. Andropovas ilgai vartė Budulak-Saryginą anglišką pasą, kitus bylos dokumentus ir pagaliau tarė: "Koks gi jis anglas. Juk gimė jis pas mus Sov. Sąjungoje. Nieko. Anglijos karalienė mums dėl jo karo nepaskelbė" ("Russkaja Mysl", nr. 3258, 1979.V.31. psl. 6).

Taigi, kaip matome, sovietinio pilietybės įstatymo nuostatai nėra tik grynas formalumas; juose glūdi ir paslėptas nuodingas geluonis, kuriuo sovietinė (Nukelta į 3-čią psl.)

Ar suprantame laiko ženklus?

Paskutiniai pogrindžio "LKB Kronikos" numeriai iš Tėvynės yra ypatingai aliamuojantys — skęstantis šauksmas pagalbos, nusivylimas vadovais dėl jų ne veiklos ar bendradarbiavimo su klastinguoju priešu. Ten, kaip ir čia, nėra vienybės — migdančios ramybės. Kaikurie jų aiškiai mato didžiojo pavojaus ženklus ir nori ką nors reikšmingiau daryti, nebesutikti su save naikinančiom nuolaidom, o kaitas vis dar bando laviruoti, daug kur akis užmerkiant.

"LKB Kronika" maldauja, kad jų šauksmas būtų išgirstas plačiai, kad jų dabartinė padėtis būtų pastebėta viso pasaulio. Tas išskėlimas viešumon jų padėtį labai palengvintų.

Deja, permažai yra daroma, kad tas šauksmas galėtų būti tikrai išgirstas viso pasaulio. O tam ištękli turime pakankamai, daugelio organizacijų nutarimai to reikalauja, o ir pasaulio veiksmingo palankumo galime tikėtis. Deja, tas reikalas yra "viršūnių" rankose ir mažai jada, nes turi derintis prie jų biudžeto ir kitų projektų. Kadangi šis reikalas yra labai svarbus, skubus ir plataus užmojo, jo vykdymui turi būti atskira organizacija, visų nuoširdžiai remiama.

Entuziastų įsteigtoji "LKB Kronikai Leisti Sąjungą" ryžosi veikti išsamiau, būtent, leisti pogrindžio leidinius knygomis didžiosiomis kalbomis. Pirkimu ir rėmimu įsijungus pamažu plėčiosios žmonių masės iš įvairių tautų. Tačiau ta sąjunga negalės daug nuveikti, jei net savi

jai trukdys ir visuomenė bus abejinga. Jei kam — nepatinka tos sąjungos vadovai, jie yra lengvai pakeičiami, nes kiekvienas aukotojas ir šiaip jos veiklos rėmėjas pasidaro pilnateisiu tos sąjungos nariu.

Recenzuodamas "D r a u g e" ketvirtąjį "LKB Kronikų" tomą, kun. J. Prunskis taikliai jas pavadino: "Kronikos — mūsų tautinis Sv. Raštas". Jos turėtų būti viešai parengimais pristatomos visuomenei labiau, negu kuri kita nauja knyga. Baisiuose pavojuose išleistos pasaulio, jos turi pasiekti viso pasaulio geros valios žmones — tai yra jau didžioji mūsų pareiga. Jos yra ir veiksmingiausias politinis ginklas mūsų tėvynės gelbėjimui bei mūsų krašto populiarinimui.

Net idėjų organizacijų leidyklos šiuo metu vis dar yra linkusios leisti ir premijomis skatinti tik literatūrinės vertės bandymus bei šiaip mažavertes knygas, be idėjinio turinio, kartais kontroversines, kai visos pastangos turėtų būti sutelktos idėjiniam sąmoninimui ir savo tautos gelbėjimui čia ir tenai.

Arkivyskupas J. Matulaitis savo dienoraštyje yra pažymėjęs: kai bolševikai užėmė Vilnių, jam esant ten vyskupu, tada kilęs užsidegimas visomis išgalėmis ginti Katalikų Bendriją. Turbūt jo organizacijos spaustuvė šiandien būtų labiausiai užimta "Kronikos" išleidimu ir kitų pirmieles reikšmės knygų.

R. Dagilis

THE PORTRAIT GALLERY

Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,

Specialistas portretų, vestuvinių ir vaikų nuotraukų. Įreminimai

ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)

Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Mūsų kredito unijos nariui

a + a Juozui Girdžiui

mirus, jo pusbroliui PETRUI su šeima bei visiems kitiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

Mūsų kredito unijos nariui

a + a Jonui Adomėnui

mirus, jo visiems giminėms ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia —

Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Litas" valdyba

Mielai sesutei

A. A. ONAI RADIAUSKIENEI

Lietuvoje mirus,

TEREŠĘ ENSKAITIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

A. N. Gutauskai
A. Trumpickienė
B. Mickūnienė

A + A

VLADUI ANTANAČIUI

mirus,

jo žmoną BIRUTĘ, dukrą NIJOLĘ, sūnus SAULIŲ, ARŪNĄ ir kitus gimes bei artimuosius giliai užjaučiame —

V. G. Agurkiai
J. K. Januškevičiai
M. Juodis

O. Savickienė
V. G. Stabingiai
P. E. Vaitkai

A. S. Šukaičiai

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atlieka pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Teisiami Petkaus rėmėjai

Viktoro Petkaus atgarsiai — Romo Ragašio teismas

1978 m. rugsėjo 14 d. Vilniuje buvo teisiamas Romas Ragašis, gyvenantis Vilniuje, Margytės 19-6.

R. Ragašis apkaltintas tuo, kad jis, būdamas liudytoju V. Petkaus byloje, atsisakė duoti parodymus tiek Saugumo tarybai, tiek pačiam teismui. V. Petkaus teisme daugelis liudytojų atsisakė duoti parodymus, tačiau byla kol kas iškelta tik vienam Ragašiui.

Už ką gi iškelta R. Ragašiui byla?

Nulėmė, matyti, tai, kad jis, būdamas liudytoju V. Petkaus teisme, tvirtai pareiškė, kad pažįsta Petkų, laiko jį geru žmogumi, žino apie jo visuomeninę veiklą Helsinkio grupėje, kad jis buvo labai naudingas mūsų visuomenei, nes gynė pilietines žmogaus teises ir iškėlė kaikiurių valstybinių organų nusizengimus įstatymams. Toliau V. Petkaus teismo metu Ragašis pareiškė, kad Petkus jokiems įstatymams nenusižengė, o byla jam sufabrikavo Saugumas. „Dėl tos priežasties, — pasakė Ragašis, — teisminei Petkaus bylos nagrinėjime dalyvauti atsisakau ir jį jokius klausimus neatsakinsiu“. Teisėjas dar bandė pateikti jam klausimų, bet Ragašis vėl kategoriškai pakartojo savo nusistatymą. Štai dėlko R. Ragašiui buvo iškelta byla.

R. Ragašio procesas vyko augščiausiajame teisme. Bylą nagrinėjo baudžiamųjų bylų kolegija: augščiausio teismo teisėjas J. Jasulevičius, liaudies tarėjai — V. Kudabienė ir Z. Černiauskas, sekretorė N. Vaičiūskaitė, prokuroras J. Murauskas.

Sekretorei pakvietus Ragašį į salę, kartu su juo į salę bandė įeiti ir jo draugai bei pažįstami. Tačiau sekretorė N. Vaičiūskaitė pareiškė, kad teismas uždaras ir niekam į salę negalima įeiti. Prie salės durų stovėjo du saugumiečiai su raudonaisiais rašais, kurie praleido tik R. Ragašį. Paskui vis dėlto įleido jo žmoną Angelę Ragašienę, lietuviškos Helsinkio grupės narių kun. K. Garucką, A. Terlecką ir kun. K. Vasiliauską.

Įleisti jam pamatė, kad salėje jau sėdi nemažai žmonių. Tada A. Terleckas, protestuodamas, kad į salę leidžiami nevisi, iš salės išėjo.

Prasidėjus bylos nagrinėjimui, Ragašis atsisakė teismo paskirto advokato. Advokatas išėjo. Toliau Ragašis protestavo, kad teismas paskelbtas uždaru, kad į salę neįleisti jo draugai. Jėgu į salę nebus įleisti stovintys už durų, pasakė jis, aš nedalyvausiu bylos nagrinėjime. Teisėjas ėmė aiškinti, kad teismas atviras, bet salėje nėra laisvų vietų. Sekretorė Vaičiūskaitė išsitygė, kad į paskelbusi, jog teismas uždaras. Salėje buvusi A. Ragašienė suskaičiavo, kiek dar yra laisvų vietų, ir teisėjui beliko duoti nurodymą atidaryti duris. . . Saugumiečiai į salę įleido apie dešimtį laukusiųjų. Vis dėlto dalis dar liko už durų „dėl vietų stokos“. Teismui buvo parinkta labai maža salė, kurioje nebuvo nė 30 vietų.

Prasidėjus bylos nagrinėjimui, R. Ragašis kaltu neprisižino. Atsisakymą duoti parodymus Petkaus byloje jis motyvavo tuo, kad tarytojas Daugalas klausinėjęs jį apie Helsinkio grupės dokumentą, liečiantį sveiko politinio kalinio A. Ziprės neteisėtą uždarymą į lagerio psichinį skyrį. Šį dokumentą pasirašiusiųjų tarpe yra ir Ragašis. Saugumas gį šį dokumentą vadina šmeižiškiu, dėlto ir jį pasirašiusieji laikomi kaltinamaisiais; o įstatymai kaltinamojo neįpareigoja duoti parodymus. Be to, tarytojas nepaaiškino, kuo Petkus kaltinamas, o šito nežinodamas, liudytojas ir norėdamas neg. li papasakoti apie bylą. Įstatymas reikalauja, kad liudytoji prieš apklausą būtų pranešta, dėlko jis išauktas, ir būtų pasiūlyta papasakoti viską, ką jis žino apie bylos aplinkybes. Tarytojas Daugalas iš karto pradėjo klausimais ir tuo nusižengė įstatymui. Tarytojas Daugalas protokolo apie atsisakymą duoti parodymus nėra ir Ragašio liaudies teismui neperdavė.

Toliau R. Ragašis pasakė, kad V. Petkaus teisme jis atsisakęs duoti parodymus ir todėl, kad Petkus įstatymams nenusižengė, ir byla jam sufabrikuota. V. Petkaus teisme jis taip pat nepasirašė įspėjimo pagal BK

189 ir 190 straipsnius, motyvuo-damas, kad šie straipsniai įteisi-na prievartą, o jis esąs prieš betkokią prievartą.

Atsisakymą dalyvauti V. Petkaus teismo procese, — kalbėjo Ragašis, — paskatino dar ir tai, kad mūsų šeima jau senokai persekiojama. Šių metų „Vakarinėse Naujienose“ pasirodė šmeižiški straipsniai. Abu straipsniai ištisai prasima-nyti, o laikraščio redaktorius pasiteiravus atsakė, kad esąs „toks nurodymas iš augščiau“. Be to, ir Tarybų rajono liaudies teismas ne tik neatstatė mūsų teisių dėl buto, bet priešingai, net atėmė iš mūsų butą. Milici-ja be mūsų žinios mus net išre-gistravo iš Vilniaus. Mudų gi su žmona gyvename Vilniuje nuo pat vaikystės, o dabar tapome tremtiniais. Suprantama, kad tokie valdžios organų veiksmai nekelia jais pasitikėjimo. Norė-tusi tikėtis, — pasakė Ragašis, — kad šis teismas bus kitoks.

Deja, Ragašio linkėjimas ne-išsipildė. Ir šis teismas neišsis-kyrė nuo ankstesnių, kuriuose ištisai buvo pažeidinėjamos ir ignoruojamos teisės.

I R. Ragašio teismą buvo iš-kiesta liudininke jo bendradar-bė. Ji parodė, kad Ragašis ge-ras darbuotojas ir geras žmo-gus. Ir darbovietės charakteris-tikoje nurodyta, kad jis gerai dirba. Šito negalėjo nutylėti nė prokuroras J. Murauskas. Savo kalboje jis prašė teismą bausti teisiamąjį už atsisakymą duoti parodymus, atsižvelgiant į leng-vinančią aplinkybę — gerą R. Ragašio darbą. Teismas tačiau į prokuroro pastabą neatsižvel-gė ir paskyrė maksimalią baus-mę — 6 mėn. pataisos darbų, atskaitant iš atlyginimo valsty-bės naudai 20%.

Teismo nuosprendyje sufalsi-fikuoti ir Ragašio parodymai. Visai išleisti jo nurodymai moty-vai, dėl ko jis atsisakė duoti pa-rodymus V. Petkaus teisme. Ne-paminėta, kad jo atsisakyma pa-skatino taip pat ir jo šeimos persekiojimai. Neįrašyta, kad Ragašis gerai dirba. Nuospren-dyje įrašyta, jog atsisakymą duoti parodymus Ragašis moty-vavęs tuo, kad BK įstatymai įteisina prievartą, o jis savo as-menybės prievartauti negali, nors iš tiesų panašų motyvą Ra-gašis tepanaudojo tik atsisaky-damas pasirašyti įspėjimą dėl liudytojo atsakomybės. Už atsi-sakymą pasirašyti šį įspėjimą įstatymai jokios sankcijos ne-numato, todėl ir šio aiškinimo Ragašio nusprendė neturėti jo būti. Teisėjas J. Jasulevi-čius neišdriso įrašyti tikrų Ra-gašio nurodymų priežasčių.

Paskelbus teismo nuosprendį, didžiausiam saugumiečių nepa-sitenkinimui, čia pat teismo sa-balėje R. Ragašiui žmona įteikė gėlių puokštę, ir jis, draugu ly-dimas, paliko teismo rūmus.

L. Rasteika
„Aušra“, nr 14 (54)

„Tikrai nusikaltėliai pasmerkia ne-kaltuosius“ — byloja plakato įrašas Kanados lietuvių demonstracijoje prie sovietų pasiuntinybės Otavoje
Nuotr. D. Skukauskaitės

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

Kanados lietuvių jaunimas, pasirošęs demonstracijai prie sovietų pasiuntinybės Otavoje, dalyvauja pamaldose

Žydų naikintojai KGB tarnyboje

ZECHARJA CESNA

Visa širdimi pritariu A. Kalniaus sumanymui „sąžiningai užrašyti matytus, patirtus ir gir-dėtus faktus apie žydų tragi-dinį vokiečių okupacijos metu Lietuvoje“ („T2“ 1979 m. nr. 14). Man teko jau pokario me-tais Lietuvoje susitikti su žyd-šaudžiu, sugebėjusiu išvengti pelynų atpildo už padarytas piktadarybes. Štai kokių būdu jam tai pavyko. . .

Prašom susipažinti —
kontrvalgyba

1945 m. sausio mėn. karinės vadovybės įsakymu buvau pa-skirtas vertėju iš vokiečių kal-bos į rusų kalbą ir nukreiptas į vokiečių karo belaisvių stovy-klą Petrašiūnuose. Toje pat vie-tioje vokiečių okupacijos metais buvo rusų karo belaisvių sto-vykla. Mano pareigos buvo ga-na paprastos — kiekvieną rytą pranešti brigadininkams kur ko-kia brigada dirbs ir kiekvieną vakarą priimti pranešimus apie atliktą darbą. Belaisviai dirbd-vo 12 valandų, ir todėl praktiš-kai visą dieną buvau laisvas. Gavęs stovyklos viršininko lei-dimą tęsti mokslą, įstojau, jau mokslo metams įpusėjus, į „Aušros“ berniukų gimnaziją. Į pamokas ateidavau persiren-gęs civilinius drabužius.

Petrašiūnų karo belaisvių sto-vyklą „globėjo“ du Kauno igu-los kontrvalgybos skyriaus ka-rininkai. Vienas jų — kapitonas Minčenko, amžinai dvokiantis degtine nebejaunas vyriškis, la-bai atšiauriai elgdavosi tiek su karo belaisviais, tiek ir su sto-vyklos administracijoje tarnau-jančiais karininkais. Antrasis karininkas — leitenantas Ro-mas Čelkovas visada būdavo la-bai mandagus, gerai nusiteikęs ir draugiškas. R. Čelkovas gimė ir užaugo Kaune, gerai kalbėjo lietuviškai, rusiškai ir net šiek tiek vokiškai. Mudų kartais su-žaisdavome šachmatais: laimė-jęs jis nuosirdžiai džiaugdavosi, o pralaimėjęs ne juokais pykd-vo, bet neilgai. Subordinacijos dėlei kartais tiekį pralošdavau jam. Po kurio laiko R. Čelkovą pakeitė vyr. leitenantas Tropi-nas. Kai paklausiau kur gi Čel-kovas, man buvo trumpai atsak-tyta: „daug žinosi, greit pasen-si“.

Kontrvalgybos karininkai at-sižvedavo į stovyklą savo vertė-ja, kuris dalyvaudavo belaisvių tardymuose ir kvotose. Kiek su-pratau iš kontrvalgybininkų kalbų nuotrupų paprastai jie apie savo darbą su pašaliniais nekalbėdavo, jų uždavinys buvo išaiškinti esesininkus, spėjusius, prieš pasiduodant į nelais-vę, persirengti vokiečių kariuo-menės uniformomis. Išaiškintus stovykloje esesininkus suimda-vo ir, matyt, teisdavo. Etatinis kontrvalgybos vertėjas būdavo labai užimtas tardymuose, ir to-dėl man kartas nuo karto duo-davo raštiškus vertimus atlikti. Kai pasitaikydavo labai slaptų dokumentų, kurių nevalia iš-nešti iš kontrvalgybos būsti-nės, mane nusivėzdavo į šią di-žnią nemalonią įstaigą.

Keletas žodžių apie Kauno igulos kontrvalgybos skyrių. Ši įstaiga Sovietų Sąjungoje atlie-ka karo policijos paskirti, tačiau karo metais ji turėjo labai pla-čius įgaliojimus. Kauno igulos kontrvalgybos skyrius aky-lai stebėjo visus karinius dalinius mieste bei jo apylinkėse, kelius ir geležinkelio linijas, kuriomis judėjo kariuomenė ir frontą (tuo laiku ties Klaipėda ir Ryt-prūsijoje), karinius sandėlius

bei tiekimo įstaigas, galiausiai, netgi karo prekybos (Vojentorg) parduotuves. Kontrvalgybos rūsyje kalėjo tardomieji dezer-tirai ir visokie kariškiai, apkal-tinti kariuomenės turto grobs-tymu, ginklo pametimų (daž-niausiai pragerimui ir t. t.).

Kontrvalgybos skyrius už-ėmė namą, priklausiusį nepri-klausomos Lietuvos metais Vo-kietijos pasiuntinybei. Tai buvo erdvi, ištaiginga dviejų augštų vila, paskendusi tankiame, ge-rokai aplėistame sode. Sodo gilu-mėje buvo dar vienas namelis, kuriame, matyt, anksčiau gyve-no pasiuntinybės kiemsargis, šo-feris, gal kiti žemesnieji tarnau-jantys. Kontrvalgybininkai vadi-no šį namelį „chitryj domik“ (gudrus namelis) ir laikėsi nuo jo atokiai. Dirbe jame karini-nkai visiada viškėdavo civiliniais drabužiais ir visai vengė ben-drauti su kitais. Net valgykloje jiems buvo skirtas atskiras sta-las, ir niekas nedirsdavo prie jo sėstis, netgi augštieji karini-nkai. Nustebau pamatęs tų „civi-liukų“ tarpe Romą Čelkovą. Naiviai pasiūliau jam sužais-ti šachmatų partiją, bet jis atsai-niai atėrė neturįs laiko.

Kartą naktį. . .

Dvi paras plušau versdamas labai painų dokumentą (daugiau kaip 30 psl.), perkrautą daugy-be man nesuprantamų karinių terminų bei specifinių posakių. Raustaisi įvairiuose žodynuose, aiškinausi telefonu su Kauno universiteto vokiečių katedros dėstytojais. Dėl kiekvienos tele-foninės konsultacijos reikėdavo gauti specialų leidimą, nes do-kumentas buvo labai slaptas.

Antrą parą be miego vargstu su šiuo nelabu dokumentu ir ga-lo nematyti. Po vidurnakčio, ka-rininkams baigus darbą, prasi-deda patalpų valymas. Valo ka-liniai, sėdintieji rūsyje, o budintis puskarininkis tik prižiūri. Budintis atvedė ir į mano kam-barį kalinį, nešina kibirų, sku-duri bei kitais valymo reikme-nimis. Mano nuostabai kaltyns buvo civilis ir man pažįstamas žmogus. Viršilai išėjus, prašne-kinau kalinį lietuviškai.

— Bene Juozas Sviderskas būsite?

— Tas pats, — nemažiau už mane nustebes patvirtino jis, nautaisęs pataikaujančią šypse-ną.

— Prieš karą laikėte alinę Viljampolėje?

— Laikiau, bet vėliau su-bankrotavau, nemaloni šyp-sena tarsi prilipo prie jo veido.

Sviderskio alinė prie Raudon-dvario plento buvo šalia mano velionies tėvo darbovietės. Mu-du su tėvu dažnai užsukdavome pas Sviderską. Tėvas užsisky-davo alaus, o man, dar vaikui, nupirkdavo sistro ar gaivos bu-telį.

Pasiūliau Sviderskui papiro-są „Bielomorkanal“. Jis tačiau atsisakė, išsitraukė iš kišenės „Kazbek“ pokelį ir mandagiai atkišo man. Mano nustebeimui nebuvo ribų. „Kazbek“ papiro-sus gaudavo tik augštesnio laipsnio karininkai, mums gi duodavo dvokiantį „Bielomor-kanal“, o kai ir jį pritrūkdavo, tai sukdavome machorkę ir laik-raščio skiautėlę. O štai kalinys rūko sau „Kazbek“. Kaip čia dabar suvaldysi smalsumą?

— Kaip gi patekote į kontr-žvalgybą? — paklausiau.

— Tai va, sako, žydus šau-džiau, — numykė jis, — bet da-bar žada byla nutraukti: ryt-po-ryt išeisiu iš čia.

— Kas veda bylą? — širdyje jau ėmė kunkuliuoti apmaudas

prieš šį žmogų, kuris galbūt nu-žudė mano tėvą ar motiną, bro-lį ar kitus giminaučius.

— Leitenantas Romas, pavar-dės nežinau. Mudų kits kita var-du vadiname, — samokslininko veido išraiška pašnibzdėjo jis, vis dar nuolankiai šypsodamasis. „Gudrusis namelis“ — tople-lėjo mintis. Vėčiau daugiau nieko neklausinėti, o tai ko ge-ro pats ir rūsi pateksiu.

Gal išgersime šampano? . . .

Išėjau iš karo tarnybos 1945 m. rudenį. Baigiau mokslus, ta-pau žurnalistu, išvažinėjau Lie-tuvą skersai ir išilgai, kalbinau šimtus, o gal net tūkstančius įvairių įvairiausių žmonių, bet tasai keistas susitikimas su Juo-žu Svidersku iširėję ir mano at-mintį visam laikui.

Ir štai po 15 metų vėl sutikau jį, šį kartą „Gintaro“ (buv. „Versalio“) restorane. Dirbau tada Vilniuje. Lietuvos radio ir televizijos komitete: tarnybos reikalais buvau Kaune ir, apsis-tojęs „Gintaro“ viešbutyje, už-sukau į restoraną pavakarie-niauti.

Ratas sukasi lėtai, keletas po-rų jausmingai šoka, orkestras tyliai groja nuvalkiotą šlagerį „Palangos jūroje nuskeno ma-no meilė. . .“ Nuobodžiaudamas spoksau į žmones, šokančius ar užkandžiaujančius prie gretimų staliukų. Ūmai mano dėmesį pa-traukia pažįstamas veidas. Ne-jaugi Sviderskas, — perskro-džia smegenis mintis, ir širdyje vėl ima kunkuliuoti apmaudas.

Jis sėdėjo su kažkokia mergi-na, greičiausiai studente. Sta-las apkrautas buteliais ir viso-kiais skanėstais. Sviderskas, da-bitiški apsiiręngęs užsienio su-kiurpimo eilute, atlaidžiai klausėsi linksmo savo panelės triaukėjimo. Kiek padvejojęs, priėjau prie jo staliuko.

— Štai ir vėl susitikome, pons Sviderskai. Ar prisimenate ma-ne?

Akimirką jis išdėmė tyrinėjo mano veidą, nautaisęs pataikūno šypseną. Iš žvilgsnio supratau — nepažino. Gerokai paseno ta-sai tipas, šypseną išryškino gila-lias raukšlės paakiuose, tik dirbtiniai dantys žvilga blauso-je restorano prietemoje.

— Kaipgi, kaipgi, žinoma, pažinau. Kaip gi galima seno prieteliaus nepažinti. Gerai at-rodote, nesenatė. Prašom sė-sitis, nesimidžiuoti, gal šampano išgersime.

Apsidairęs sūktelėjo:

— Oberi, pats atnešti tau-rę draugui. . . eee. . .

Išpruso, — pagalvoju, — pradėjo alum prekiauti, vėliau nekaltų žmonių kraują liejo, o dabar štai šampaną geria. Na, palauk. Pagriebęs taure nuo sta-lo, šliukstelėjau šampaną į jo besišypsantį veidą ir nusisukęs grįžau prie savo staliuko. Svi-derskas nereagavo, vis dar šyp-sodamasis šluostėsi servetėle veidą ir elegantišką eilutę.

(B. d.)

● Būk giliai religingas, tada su-tėksi su senėjimu, nepavydėsi jau-nystės jaunuosiams, negyvensi tikslai praeitimi, nebūsi egoistas, nebūsi vienišas, nes Dievas visada su tavi-mi, pakėsi visus skausmus, įveiksi baimę bei rūpesčius ir laimingai iš-šio gyvenimo „dykumos“ pereisi į „pažadėtąją žemę“, kur gyvensi Sven-čiausios Trejybės džiaugsmingoje, mylinčioje draugystėje. A. DEEKN

Lietuviška baldų dirbtuvė Torontė

Daromi nauji minkšti baldai ir ap-traukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Tėviskės Ziburiai • 1979. VII. 5 — Nr. 27 (1534) • 3 psl.

Šauksmas iš Lietuvos

SOS! SOS! SOS! Padėkime Saugumo aukoms —
Braunui Jaugeliui ir Zinaidai Dapšienei!

I.

BRAUNAS JAUGELIS, 40 metų amžiaus. Jo tėvas — re-emigrantas iš JAV prieš II pa-saulinį karą. Jaugelių šeima po karo buvo ištremta į Sibirą, kur tėvas ir mirė. B. Jaugelis yra baiges Baumano vardo institu-tą. Dabar dirbo statybos ir ar-chitektūros instituto eksper-imentinės bazės gamykloje inži-nieriumi. Du kartus buvo užda-rytas ir psichiatrinę ligoninę dėl-to, kad rašė pareiškimus į įvai-rias įstaigas, prašydamas, kad jam leistų emigruoti, nes jo tė-vas buvo JAV pilietis.

1978. XI. 16 apie 22 val. ke-turi asmenys B. Jaugelį iš Basa-navičiaus al. 50 (instituto bend-rabučio) nugabeno į psichiatrinę ligoninę (Kuzmos g-vė).

Prieš tai jis buvo padavęs pa-reiškimą išvykti į užsienį, skam-binęs JAV ambasada dėl išvy-kimo dokumentų.

Ligoninėje jis ypač žiauriai terorizuojamas skyriaus vedėjo Vernerio.

II.

1978 m. lapkričio 17 d. prasi-dėjo ZINAIDOS DAPŠIENĖS teisminė komedija. KGB prirėi-kė vos ne pusės metį (suinta gegužės mėn. pabaigoje), kol galėjo sulipdyti „bylą“. Reikė-

jo „liudytojų“ ir statistų, o svarbiausia — sudaryti įspūdį, kad teisiama ne tiek už atsišau-kimo platinimą (žr. „Aušra“ 12 nr. — Red.), o už. . . šantažą, že-mą moralę ir t. t. KGB vertė Dapšienę prisipažinti „šantaža-vus“ vyrus, už tai žadėjo bausti tik 3 m. laisvės atėmimo.

Eksperimentinio metalo pjō-vimo staklių mokslinio tyrimo instituto gamyklos darbininkas Guiga šį kartą turėjo suvaidinti Judo vaidmenį.

Z. Dapšienė teismo salėje at-rodė labai sumenkusi: bado streikais, tardymai gerokai su-silpnino jos sveikatą.

„Teismas“ tikėjosi greitai ap-sidirbsias. Deja, išėjo kitaip — užtruko keleta dienų. Z. Dapšienė, nors ir labai išsekinta tar-dymų ir kalėjimo, vis dėlto liko principinga: „teisme“ viešai pa-reiškė, kad KGB vertė ją prisi-pažinti prie nepadarėtų nusikal-timų. Z. Dapšienė nieko nekalti-no, neatgaliojo ir nesistengė gauti iš tokio „teismo“ malonės.

Z. Dapšienė gavo ketverius metus kalėjimo. Jos sveikata la-bai menka. Tad visų dorų lietu-vių pareiga padėti šiai drąsiai material!

„Aušra“, nr. 14 (54)
L. Vartinis

Kas laikomas sovietų piliečiu?

(Atkelta iš 2-ro psl.)

valdžia, kai nori, laisvai naudo-jasi. Turbūt visi sutiks, kad to-kią sovietų laisvę reikėtų kuo labiau suvaržyti.

Kas darytina?

Ką patarčiau tuo klausimu daryti? Atsakymą į šį klausimą iš dalies nurodo ir pats kome-ntuojamasis TSRS pilietybės įsta-tymas. Jo 27 straipsnis skelbia, kad asmenys, gyvenantys užsie-nyje, kreipiasi su pareiškimais pilietybės klausimais į Sov. Są-jungos ar sąjunginės respubli-kos Augščiausios Tarybos Pre-ziidiumą per diplomatinę ar konsulinę sovietų atstovybės (asmenys, nesulaukę 13 m. am-žiaus, kreipiasi per savo teisė-tos atstovus, t. y. tėvus, globė-jus ir pan.). To paties įstatymo 28 str. nurodo, kad Sov. Są-jungos ar sąjunginės respubli-kos Augščiausios Tarybos Pre-ziidiumas nustato tvarką, pagal kurią tokie pareiškimai svarstomi, ne-išskiriant nė pareiškimų „nu-statant asmens priklausomybę TSRS pilietybei“. Taigi, aš siū-lyčiau visiems, kas jaučia, kad gali būti sovietinės valdžios lai-komas Sov. Sąjungos piliečiu, kreiptis iš asmens priklausomybę TSRS pilietybei“. Taigi, aš siū-lyčiau visiems, kas jaučia, kad gali būti sovietinės valdžios lai-komas Sov. Sąjungos piliečiu, kreiptis iš diplomatinės bei kon-sulinės sovietų atstovybės savo kraštuose su oficialiais pareiški-mais, prašančiais nustatyti, ar besikreipiantis asmuo yra so-vietų valdžios laikomas Sov. Są-jungos piliečiu. Gavus neigiamą atsakymą (dokumentą, ne žodinį užtikrinimą), juo galima pasi-lenkinti, o gavus teigiamą, rei-kėtų tuoj pat rašyti sekantį pa-reiškimą, prašantį AT Prezidi-umą atpalaiduoti nuo sovietinės pilietybės.

Praktika rodo, kad tokie pa-reiškimai yra paprastai patenk-nami, tačiau už atpalaidavimą nuo sovietinės pilietybės reikia mokėti tam tikrą mokestį (Sov. Sąjungoje 500 rublių; kiek mo-

Naujos galimybės

Pareiškimų srautas į tarybi-nės atstovybes, be to, yra gera proga naujom visuomeninėm bei politinėm iniciatyvoms išvys-tyti. Jei sovietinė atstovybė ven-gia duoti atsakymą į asmens pa-reiškimą, galima kreiptis pagal-bos į savąjį užsienio reikalų mi-nisteriją, rašyti spaudon apie tai, kaip sovietinės įstaigos lau-žo savus įstatymus (pastarieji nustato valstybinių organų at-sakymų į asmenų pareiškimus terminus ir pan.). Jei sovietinė atstovybė pagalviau atsako, kad jos vyriausybė laiko tą ar kitą asmenį Sov. Sąjungos piliečiu, nors jis yra JAV, Kanados, Anglijos ar bet kurios kitos ša-lies pilietis ir gal niekada Sov. Sąjungoje nėra buvęs (kaip daugelio išeivių vaikų atveju), — tai toks atvejis susilauktų plačios visuomenės reakcijos.

Zodžiu, reikia dėti taškus ant „i“ ryžtingai ir nedvejojant. Naujas Sov. Sąjungos pilietybės įstatymas duoda gerą progą kiekvienam lietuviui aiškiai nu-statyti, kuo ji pilietinė prasme sovietų valdžia laiko, o taip pat atveria naujas galimybes kelti pasaulio viešumoje Lietuvos by-lą.

Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirm. J. Vaiceliūnas įteikia žymenį Hamiltono atstovybės pirmininkui A. Patamsiui

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

KNYGOS BICILIUIAI

Prieš penkerius metus buvo įsteigta Lietuvos Knygos Biciulių Draugija, šiuo metu turinti jau 61.500 narių. Penkmečio proga Vilniuje buvo sukvietas šios savanoriškos organizacijos atstovų suvažiavimas. Veiklos pranešimą padarė valdybos pirm. J. Nekrošius. "Tiesos" gegužės 29 d. laidoje teigiama, kad "ši jauna organizacija tapo veikliu ideologinio fronto padaliniu". Ryšius su komunistine propaganda liudija suvažiavusiųjų nutarimas į garbės prezidiumą įrinkti visą sovietų kompartijos politbiurą su pačiu L. Brežnevu priešakyje. Tarp nuveiktų darbų minimos tu knygos biciulių suruoštos "revoliucinės, teisinės, ateistinės, dorovinio auklėjimo literatūros propagandos dienos", tarprespublikinė šventė "Spalis ir knyga", vaikų knygos šventė Raseiniuose. "Aš — Sovietų Sąjungos pilietis". Ypatingas dėmesys buvo skirtas L. Brežnevo knygai "Mažoji žemė", "Atgimimas" ir "Plešiniai" nagrinėjimui. Centrinė Knygos Biciulių Draugija iš Maskvos buvo atsiuntusi savo pirm. B. Korciaginą, kuris vilniškiame suvažiavime nušvietė ateities uždavinius, visiems primindamas sovietų kompartijos centro komiteto nutarimą "Dėl tolesnio ideologinio, politinio auklėjamojo darbo gerinimo". Lietuvos Knygos Biciulių Draugijos valdybos pirmininku vėl išrinktas J. Nekrošius, pirmuoju pavaduotoju — J. Zurauskas, pavaduotoja — B. Staičiūnienė.

TRUKSTA ŽIBALO

B. Lukošius atsiuntė skundą "Valstiečių laikraščio" redakcijai, paskelbtą gegužės 15 d. laidoje: "Jau kuris laikas Molėtų ūkininkų prekių parduotuvėje nėra žibalo. Jų neprekiauja ir Balninku, Alantos, Sugintų miestelių parduotuvės. Pardavėjai aiškina, kad rajono neapdirpina žibalo Vilniaus degalų bazė. Pirkėjams tokie paaiškinimai žibalo neatstoja. Jų labiau, kad žinome, jog kituose rajonuose žibalo galima nusipirkti."

SVAGALŲ TIEKEJOS

Kazys Viržintas "Tiesos" 110 nr. rašo apie įsilinkusius darbininkus Telsių "Masčio" fabrike. Vieno patikrinimo metu draugininkai, vadovaujami A. Bidavos, nustatė, kad fabrike išgėrę dirba P. Sarkauskas, J. Skirmontas ir V. Valsys, o B. Malūka jiems pavyko pagauti benešant degtinę ir "Masči". Šis fabrikas yra tolokai nuo miesto, neturi artimesnės parduotuvės. Pasiaiškinimas paprastai: "Pas bobutes perkam..." Draugininkai su miltelėmis pareigūnu L. Varnagiu išaiskino dvi degtines spekuliuojusias moteris — pensininkę G. Radavičienę, tą dieną pardavusia tris butelius degtinės, ir E. Prikočienę, pas kurią buvo rasta visa dėžė degtinės. E. Prikočienė prisipažino degtinę prekiaujanti nuo pėrnųščio rudens. Apie 20 butelių per dieną ji parduoda klientams iš "Masčio" fabriko, skalčavimo mašinų gamyklos ir tarpkolchozinės statybos organizacijos. Abi spekuliantės nubaustos, svagalai konfiskuoti.

BIRŽŲ RESTAURATORIAI

Antrus metus Biržuose veikia kultūros paminklų restauravimo dirbtuvė. Pagrindini savo dėmesį ji skiria Biržų pilies restauravimui. Ji yra vienintelė tvirtovės pobūdžio pilis Lietuvoje. Atnaujintoje pilyje įsikurs Biržų kraštytyros muziejus ir šio miesto biblioteka. Biržiečių restauruojami objektai apima visą šiaurės ir šiaurės rytų Lietuvą. Biržiečiai užkonservuoja gesti pradė-

jusį garsųjį Stelmuzės ažuola, per-tvarko Palevenės vienuolyną, buvusius dvaro rūmus Rokiskyje, kurie taip pat bus skirti kraštytyros muzėjui.

SANTUOKŲ RŪMAI

Vilniaus santuokų rūmai prieš puspenktu metų buvo pastatyti ant Tauro kalno pagal architekto Gedimino Baravyko projektą. Juose įsikūrė civilinės metrikacijos skyrius. Platus duomenų apie tu rūmų veiklą pateikia "Tiesos" birželio 15 d. laidoje paskelbtas Antano Stanevičiaus reportažas "Vardynos". 1975 m. rūmuose buvo užregistruotos 4.646 civilinės santuokos, 1976 m. — 4.815, 1977 m. — 5.147, 1978 m. — 4.928, šiemet — 1.963. Naujagimiam yra įvestos komunistinės vadybų apeigos, kurios gali būti atidėtos ir vėlesniam laikui, kai vaikas jau spėja paaugti. Reikalaujama tik, kad gimęs kūdikis būtų užregistruotas pirmo mėnesio laikotaryje. Vilniuje 1975 m. buvo užregistruoti 6.903 kūdikiai, 1976 m. — 6.915, 1977 m. — 6.909, 1978 m. — 6.808, šiemet — 3.137. Vardynos kūdikius ir vaikus lydi vardateviai. Seimai įteikiamas dail. Alberto Bilevičiaus sukurta vadybų medalis su išgravuotu vaiko vardu, gimimo data. Dail. Karinos Mykolaitytės iliustruota "Vaiko metraščių" gauna motina, įsipareigojusi jį įtraukti pagrindinius vaiko gyvenimo duomenis ir atiduoti jam, kai sulauks 18 metų amžiaus.

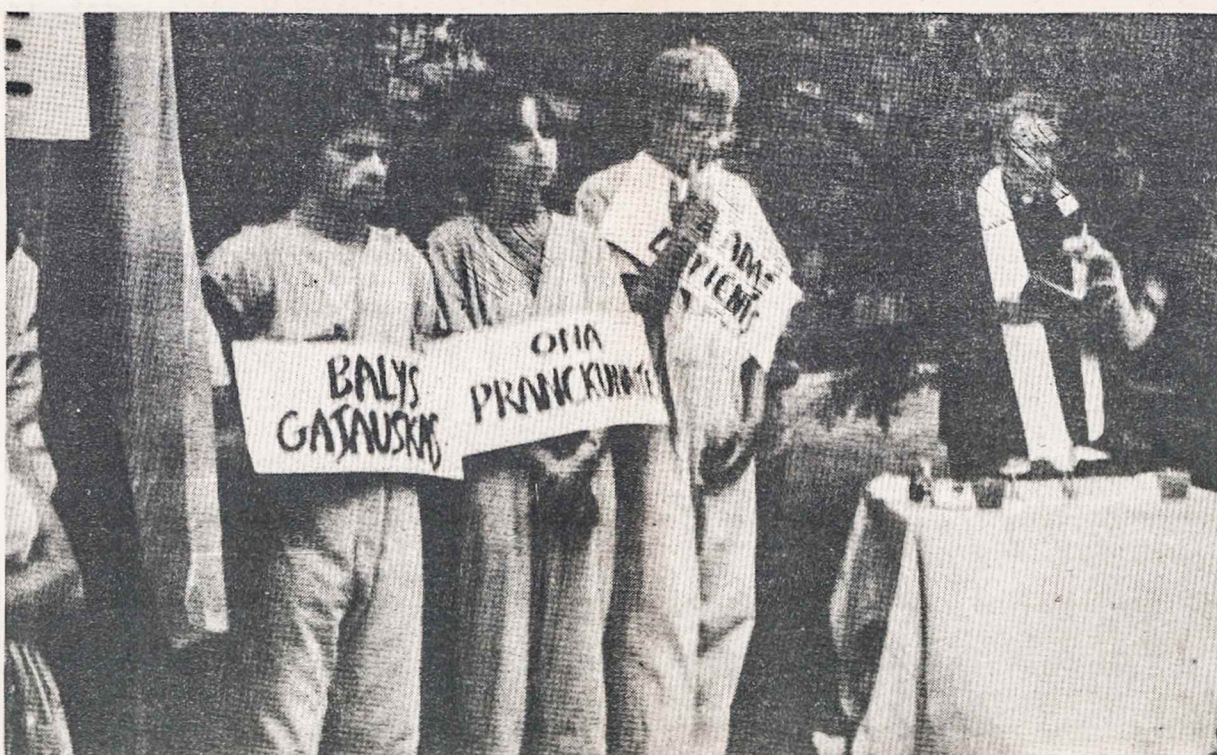
KAUNO STADIJONAS

Prie Kauno sporto halės naujasis stadionas buvo suprojektuotas prieš 11 metų. Projekto autorius — kavinietis Jonas Putna. Po metų buvo paruošti brėžiniai, bet statybininkai vis užsėdavo darbus. B. Jursė "Komjaunimo Tiesos" 106 nr. cituoja Kauno sporto kombinato direktorių Vytautą Baublį: "Apie stadiono statybą galima parašyti diziūli romaną... kaip ateity nereikia statyti..." Oficialus stadiono atidarymas numatomas pirmosiomis naujųjų mokslo metų dienomis. Jame bus vietos 12.000 žiūrovų. Stadiono takai jau įrengti, tribunos pastatytos. Laukiama vengrų, kurie sumontuos 180 kv. metrų dydžio elektronines lentas rezultatams skelbti. Dar šia vasarą stadione bus pradėtos futbolo komandų rungtynės.

VASAROTOJŲ PROBLEMOS

Vasaros savaitgaliais daug poilsiautojų iš Vilniaus susilaukia du paplūdimiai Valakampiuose. Pirmasis poilsiautojų problemą "Tiesos" 134 nr. atskleidžia vilnietis B. Tumenas. Pasirodo, daug poilsiautojų maisto bei gerimų tikėjosi galėsian nusipirkti paplūdimio esančioje parduotuvėje, bet ji atidaroma tik pusę devintos, o ir tada nedaug iš jos tėra naudos: "Zmonės, užplūdę parduotuvę, negalėjo nusipirkti nei pieno, nei kefyro, nei duonos. Visa tai, pasirodo, atvežama tik apie dešimtą valandą. Pirkėjai laukia eilutėje, jaudinasi, o pardavėjos savo šiurkščiomis replikomis dar daugiau gadina nuotaiką. Šitaip buvo dirbtai ir kitadienį, sekmadienį..." Toje pačioje skiltyje paskelbtas ir varėniškio M. Juozėno skundas: "Varėna — Dūkijos centrinių kelių sankryža. Čia pravažiuoja daug keleivių, kairukis iš jų su mažais vaikais. Per karsčius dažnas nori kuo nors atsigalvinti. Bet kuo?... Gazuoto, mineralinio vandens nėra. Vaisvandenių būna labai retai. Pagrindinis gerimas — alus. Net paprasto šalto vandens nei geležinkelio, nei autobusų stotyje nėra. Taip ir vaikšto žmonės, klausinėdami kitų, kur numalšinti troškulį."

V. Kst.

Kun. dr. V. Skilandžiūnas laiko pamaldas Kanados lietuvių demonstracijos dalyviams Otavoje, Strathcona parke, netoli sovietų pasiuntinybės. Altorius buvo apsuptas ka'inių drabužiais apsirengusių jaunuolių Nuotr. J. Miltenio

HAMILTON

ARTIMIEJI PAGERBĖ jauną inžinierių Laimutį Bakšį, kuris užbaigė čia savo kanadišką studijas ir jau pradėjo dirbti savo profesijoje. Į puošnią P. Prancevičių rezidenciją birželio 23 d. suvažiojo apie 60 jo artimųjų, kurie jaunąjį inžinierių, jo žmoną Vanda, dukrelę Rasą ir sūnų Stasiuką pasveikino, apdovanojo ir palinkėjo jiems laimingo gyvenimo šitime laisvame krašte. Jaunieji V. L. Bakšiai, savo tėvų iš Lietuvos iškviesti, į Kanadą atvyko prieš dvejus metus. Jiems taip pat teko, kaip pradžioje ir mums visiems, pergyventi sunkią naujakurio dalį ir prisitaikyti prie naujo bei skirtingo šio krašto gyvenimo.

LIETUVOJE MIRE a. a. Jadvyga Rutkauskienė-Tadarauskaitė. A. V. par, klebono sesuo. Velionė buvo iškentėjusi sunkią ilgų metų tremtį Sibire ir į Lietuvą sugrįžo jau su palaužta sveikata. Žmonos mirties pergyvenimas paguldė ir ligoninę ir jos vyrą. Parapijiečiai savo kleboną, netekusį brangios sesers, nuosirdžiai užjaugia.

A. a. VLADAS ANTANAITIS birželio 16 d. palaidotas Mississaugos Sv. Jono liet. kapinėse. Hamiltono lietuviškai kolonijai kuriantis, velionis buvo gana aktyvus lietuviškajame darbe. Jis dirbo 1953-54 m. Bendruomenės valdyboje ir labai daug pasidarbavo čia rengiant Pirmąją Kanados Lietuvių Dieną. Savo dviem sūnūn ir dukrai lankant Vysk. M. Valančiaus mokyklą, jis daug yra padėjęs mokyklai, dirbdamas mokyklos tėvų komitete. Velionis buvo nepaprastos energijos ir geros širdies žmogus, bet savo gyvenimo 65 metus užbaigė praradęs šeimą, darbą ir sveikatą.

STAYNERVJE MIRE ir Mississaugos lietuvių Sv. Jono kapinėse birželio 21 d. palaidotas buvęs ilgametis hamiltonietis a. a. Bronius Aselskis. Jis irgi buvęs vienas iš tu veikliųjų lietuvių, pradėjus naujiesiems ateiviams važiuoti į Hamiltoną. Įsteigus čia Tautos Fondo skyrių, buvo pirmojo jo valdyboi, veikė Vasario 16 gimnazijai remti būrelyje. Kilęs nuo Sedos, buvęs miškų eiguiliu. Hamiltone keliolika metų dirbo mechaniku "Stelco" įmonėje. Vėliau pirkė prie Erie ežero ūkį ir bandė ūkininkauti. Tą ūkį pardavęs, dirbo įvairiose vietovėse, kol pagaliau anisitojo Staynerio miestelyje, netoli nuo Wasagos, kur turėjo nusipirkęs namelį ir keletą sklypų. Velionis neturėjo čia jokių giminių. Jo sudaryto testamentu vykdymu rūpinasi keli lietuviai.

SLA 72 KUOPŲS GEGUZINĖS ruošia vyksta sėkmingai. Loterijos bilietai SLA narių taip pat sėkmingai platinami. Kadangi SLA 72 kuopos geguzinės tikslas — Lietuvos laisvės kovotojo Viktoro Petkaus vardo biuletytų platinate dalyvauja patriotai lietuviai ir ne SLA nariai. Yra gauta ir aukų šiam tikslui, bet apie jas bus prisiminta padėkoje po geguzinės.

Geguzinėje bus ir daiktinė loterija. Jau gauta vertingų laimikių. Kiti pasižadėjo važiuodami į geguzinę atvežti.

Geguzinėje veiks valgių ir švelnių gerimų bufetas, bus plokštelių muzika.

Geguzinė bus liepos 15 d. savanorių-kūrėjo A. Padolskio sodyboje, 158 Willow St., Paris, Ont. Pradžią — 1 v.p.p. Šiuo metu tiesioginis kelias į A. Padolskio sodybą — prie šviesų, kur suelidavo 5-sis kelias su 2-ruoju, yra taisomas A. Padolskio sodybos kryptimi. Dabar, važiuojant iš rytų 5-tuoju keliu ir privažiavus šviesas, kur susiduria su 2-ruoju keliu, — važiuoti per šviesas ir už kelio šimtu metrų — Grand River tiltas. Prieš tiltą sukti į dešinę. Tą gatvę yra Willow ir eina pro A. Padolskio sodybą. Prie jos bus rodyklės posūkiui į SLA geguzinę, o pačioje sodyboje plėvesuos Lietuvos trispalvė.

Važiuojant iš vakarų į rytus 2-ruoju keliu, pervažiuavus Grand River tiltą, sukti kairėn ir Willow gatvę. Važiuojant iš Hamiltono, privažiavus 5-tąjį kelią, sukti kairėn ir prieš tiltą sukti dešinėn ir Willow gatvę. Posūkiu vietose bus rodyklės, rodančios kelia į SLA geguzinę. Kelias neklaidus. Willow gatvė eina palei Grand River upę. A. Padolskio sodyba kaip tik ir yra prie upės kranto.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas "TALKA"
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

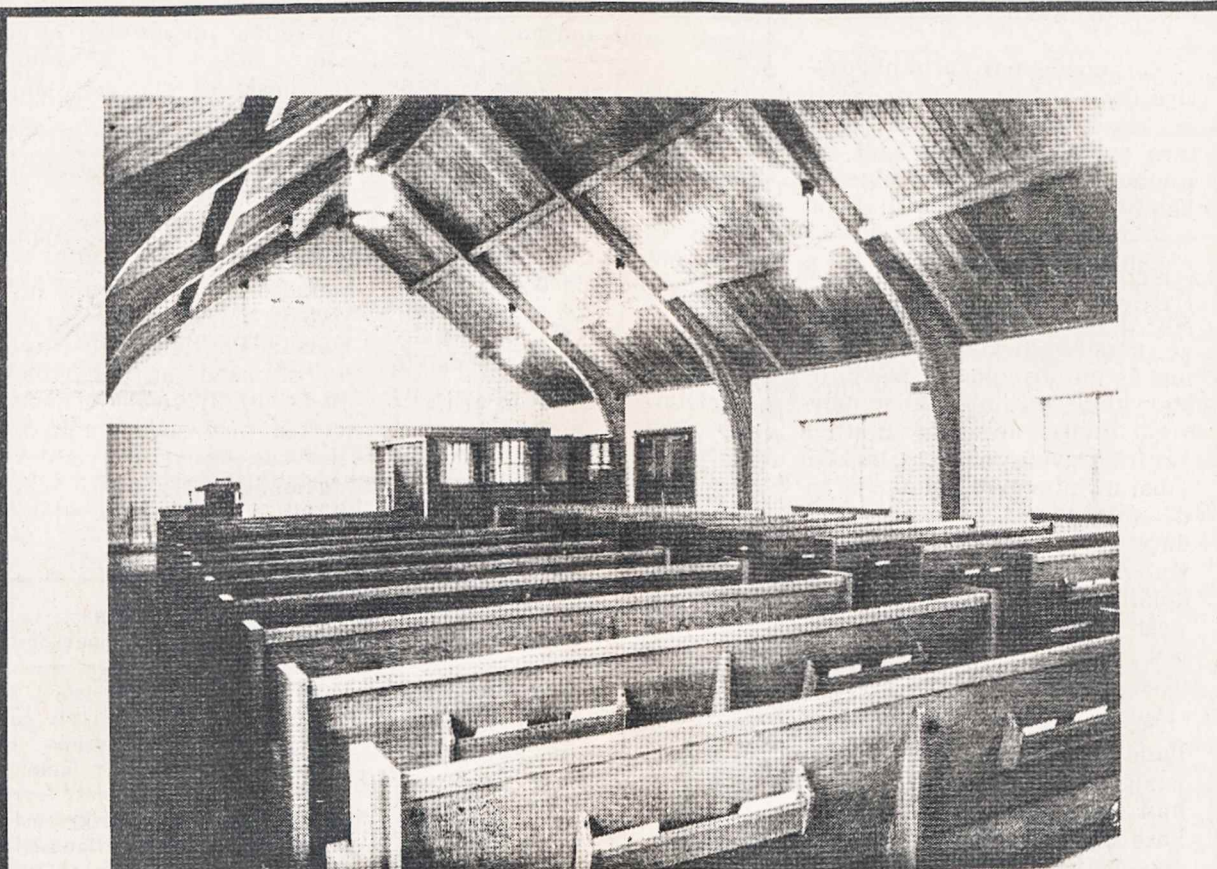
Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš \$13,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santapus 9 1/2%
term. depozitus 1 m. 10%
term. depozitus 3 m. 9 3/4%
pencijų fondas 9 1/2%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

Paminklas a.a. kun. Karolui Garuckui, neseniai mirusiam pavergtoje Lietuvoje, Ceikiniuose, pasiattyas kapinėse jo gerbėjų

The Marlatt laidotuvų namai ir koplyčia

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

TARPTAUTINIS MOTERŲ KLB. BU FEDERACIJOS — GFWC suvažiavime New Orleans mieste birželio 4-9 d. dalyvavo Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirm. Margarita Samaitienė. Pernykščiam suvažiavime ji buvo pasiūliusi šiai tarptautinei moterų organizacijai įsteigti specialiu komitetą žmogaus teisėms ginti. New Orleans įvykusiame suvažiavime buvo pranešta, kad toks komitetas jau esąs sudarytas ir kad jis laukia pranešimų apie žmogaus teisių pažeidimus, sunkią disidentų būklę koncentracinėse stovyklose, jų kankinimą psichiatrinėse ligoninėse. Komiteto patarėja yra pakviesta M. Samaitienė. Į suvažiavimą buvo atvykusi ir Baltiečių Moterų Tarybos garbės pirm. G. Žilionienė.

LIETUVIŲ JAUNIMO PETICIJA Jungtinėms Tautoms, turinti apie 150.000 parašų, birželio 15 d. buvo įteikta Edwardui Mezvinskiui — JAV atstovui Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijoje. Parašai petičijai buvo surinkti prieš keletą metų, bet ligi šiol jų nepavyko įteikti. Dabar šį uždavinį sėkmingai atliko: Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos atstovai — Violeta Abariūtė iš Detroito, Jūratė Krokytė-Stirbienė ir Rimantas Stirbis iš Filadelfijos, Danutė Norvilaitė iš Niujorko ir Lietuvos vyčių atstovs William A. Sidtis iš Niujorko. Juos lydėjo PLB atstovs kun. K. Pugevicius ir JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirm. Aušra Zerr, kuriai pavyko išsikovoti susitikimą su E. Mezvinskiu. Petičijos tekstas, prašantis grąžinti religines bei tautines žmogaus teises ir valstybinę nepriklausomybę sovietų okupuotam Baltijai, yra paruoštas anglų, vokiečių, ispanų ir portugalų kalbomis. Įteiktai petičijai, buvo priminta, kad birželio 15 lietuviams yra skaudžią prisiminimą diena: prieš 39 metus sovietai okupavo Lietuvą, pradėjo masinius tremimus į Sibirą, lietuvių tautuodystę, apskalčiuojama, kad šią petičiją, turinčią 150.000 parašų, pasirašė tik apie 20.000 lietuvių. Visi kiti parašai priklauso svetimtams, kuriems buvo paaiškintos Lietuvos užgulosios skaudžios problemos. Daugiausia parašų — net 57,3% surinkta JAV. Antroji vieta su 30,5% priklauso Kolumbijai, kur ypač daug dirbo J. Kaseliūnas ir kun. M. Tamošiūnas.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VALDYBA liepos 2 d. Brazilijos išstuntė Dainą Kojelęte padirbti su vietiniais ateitininkais. Kadangi ji yra PLB valdybos sekretorė, susitikti ir su Brazilijos LB bei Brazilijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos vadovais.

JAV VALSTYBES DEPARTAMENTE lankėsi JAV LB delegacija — krašto valdybos pirm. A. Gečys, visuomeninių reikalų tarybos pirm. Aušra Zerr, o prie jų prisijungė ir Lietuvos vyčių atstovai — adv. E. Raskauskas ir J. Simanis. Delegacijai priėmė: valstybės sekretoriaus pavaduotojas R. Europos reikalams R. L. Barry, R. Europos skyriaus direktorius C. Schmidt, Baltijai valstybių skyriaus viršininkas T. Longo bei kiti pareigūnai, tarp jų ir Baltijų Rūmų atstovė tautybių reikalams V. Mongiardo. Įteikti du memorandumai — vienas bendrinio pobūdžio, kitas dėl Lietuvos sienų žymėjimo valdiniuose JAV žemėlapiuose. Pirmajame memorandume buvo palieštas Diplomatinės Lietuvos Tarnybos testinumo klausimas. Siūlyta pripažinti naujus diplomatus, užsienio pagalbos forma parūpinti finansinę JAV paramą Lietuvos atstovyboms. Pareigūnų teigimu, tokia formulė surasti sunku dėl jos sudaromo precedento atėčiai. Lietuvos žymėjimas žemėlapiuose esąs nevienodas, daug kur prieštaraujantis priverstinio jos įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažinimui. Buvo atkreiptas dėmesys į nelietuvišką Lietuvos vietovardžių rašymą. Siūlyta atsakyti sovietų pateiktoms rusiškos transliteracijos. A. Zerr supažindino valstybės sekretoriaus pavaduotoją Pat Darien su Koalicija Išlaisvinti Petkui ir Gajauskui. Ilgiau sustota ties naujuoju Sovietų Sąjungos pilietybės įstatymu, ypač jo primetimu JAV piliečiams ir čia gimusiems išiečių tėvų vaikams. Pasak pareigūnų, tas įstatymas esąs studijuojamas. Ar bus pareikštas protestas sovietams, tebėra neaišku, nes tarptautiniai nuostatai pilietybės reikalais nėra griežtai nustatyti. Visi JAV piliečiai, nesvarbu kur jie būtų gimę, keliaudami į Sovietų Sąjungą, gali atsidurti šantažo pinkle. JAV diplomatai juos gina, bet nevisada sėkmingai. Pokalbis su JAV valstybės departamento pareigūnais truko pustrėčios valandas.

AV PARAPIJOS CHORAS kukliomis vaišėmis užbaigė savo veiklos sezoną ir išsiskirstė vasaros atostogų. Choras turėjo labai darbingą savo veiklos pavasarį, nes reikėjo ruošti repertuarą Kanados Lietuvių Dienai, kur pasirodys jungtiniam chore su giesmėmis ir dainomis. K. M.

(Nukelta į 9-tą psl.)

su šeima. Kalendorius yra jubilėjinis, pažymintis lietuvių iškūrimo Venecueloje trisdešimtmetį. VLB leidžiama "Gairė", redaguojama J. Kukanaus, apgailestauja, kad kalendorius kažkodėl buvo išleistas ne lietuvių, o ispanų kalba.

Brazilija

"CRONICA DA IGREJA CATOLICA NA LITUANIA" — "LKB Kronikos" 32 nr. portugalų kalba išleido Brazilijos Lietuvių Kunigų Vieniybės kaip savaitraščio "Mūsų Lietuva" priedą. Įvadą parašė Sao Paulo vysk. D. L. M. de Almeida, SJ, parinkdamas jam prasmingą antraštę: "Kronika — vieningumo ir bėdų išryšys". Vysk. D. L. M. de Almeida skaitytojams primena didvyrišką lietuvių tėvynę, pagarbą nusipelnusią Brazilijos lietuvių bendruomenę. Pasak jo, su Lenkijoje gimusiu popiežium Jonu Paulium II, turinčiu istorinių ryšių su Lietuva, žmonių žvilgsnis keliom dienom nukrypo į karžygiškus krikščioniškuosius R. Europos kraštus. Vyskupas ragina Brazilijos katalikus ištikimybės tikėjimui pasimokyti iš lietuvių tautos. Šiame pirmajame "LKB Kronikos" leidinyje portugalų kalba skelbiama 32 nr. medžiaga — "Žinios iš vyskupijų". "Keli duomenys apie Lietuvą", "Iš LKB archyvo". Pirmasis viršelio puslapis papuoštas Lietuvos kankinių vyskupų nuotrauka. Leidinio tiražas — 2.000 egz. Jie bus išsiuntinėti Brazilijos vyskupams, vienuolių vadovams, politikams, spaudai. Šiuo metu verčiamas "LKB Kronikos" 33 nr. Pirmuoju "LKBK" leidiniu jau pasinaudojo žurnalas "Ave Maria", išleistas Sao Paulo mieste.

Australija

JUNGTINIS BALTIEČIŲ KOMITETAS, šiais metais vadovaujamas V. Pataišiaus, trėmimų Sibiran minėjimą surengė Sydnėjaus latvių salėje. Dalyvių susilaukta apie 600. Po įvadinio V. Pataišiaus žodžio susikaukimo minute buvo pagerbti žuvusieji baltiečiai. Pagrindiniu kalbėtoju buvo Australijos liberalų partijos komiteto etniniais reikalams vicepirm. adv. G. Ferrow, gerai susipažinęs su klastinga Sovietų Sąjungos politika. Tradicine dainų programą atliko estų, latvių ir lietuvių chorai, sol. Brigita Salva ir deklamatoriai. Minėjimas užbaigtas Baltijos respublikų himnais.

SYDNĖJAUS AKADEMIKŲ SKAUCIŲ DRAUGOVĖ liepos 28-29 d. rengia studijų savaitę Heathcote skautų stovyklavietėje. Kviečiami ne tik skautai, bet ir šiai organizacijai nepriklausantys asmenys. Paskaitas skaitys: prof. dr. V. Doniela — "Etikos problemos", dr. D. Kairaitis — "Politinė veikla išieivijoje", dr. G. E. Kozakienė — "Išvykų į Lietuvą reikšmė jaunimui". Jos bus užbaigtos diskusijomis. Planuojami ir kiti renginiai.

ETNINIŲ GRUPIŲ KONCERTAS Pertho mieste įvyko gegužės 31 d. Dalyviai su kaupe užplėdė 2.000 vietų turinčią salę. Lietuviams atstovavo tautinių folklorų grupę "Satrija", entuziastiškai sutikta žiūrovų. Koncerto proga buvo surengta lietuvių tautodailės parodėlė priesalyje ir vietinio CBA banko vitrinėje. Jos rodiniais pasirūpino ponios — Čižeikienė, Garnienė, Kasputienė, Liutikienė ir Stečienė.

Britanija

LONDONO BALTIEČIŲ TARYBA birželio 10 d. lietuvių, latvių, estų ir jų biciulių anglus pakvietė į sibirinių trėmimų minėjimą St. Martin-in-the-Fields šventovėje. Iš baltiečių diplomatų dalyvavo Lietuvos atstovs V. Balickas ir Estijos atstovė A. Taru. Eumenines pamaldas už žuvusius baltiečius laikė katalikų kunigaivis — latvis P. Cirsis, dr. J. Sakavičius, MIC, ir estų literonų dekanas dr. J. Taul. Pamoksas buvo šios šventovės klebono kun. A. Williamso. Muzikos tarpais pamaldas pajvairino estas smulkininkas J. Liivioja. Prieš pamaldas baltiečių jaunimas prie altoriaus atnešė Lietuvos, Latvijos ir Estijos vėliavas.

BRADFORDIEČIŲ EKSKURSIJĄ į IV PLJ Kongreso renginius Londone liepos 14-15 d. d. organizuoja "Vyčio" klubo valdyba. Ekskursantai turės progą dalyvauti kongreso atidarymo koncerte, susipažinimui skirtu vakaro sėkiose ir iškilmingose kongreso Mišiose.

EUROPOS RAJONO jubilėjinę 30-toji lietuvių skautų stovykla, sukieta su jaunimo kongresu, įvyks liepos 28 — rugpjūčio 4 d. d. Lietuvių Sodyboje. Tikimasi svečių iš užjūrio šalių. Stovyklos vadovai — J. Alkis, J. Maslauskas, D. Traškys, R. Juozelskis, G. O'Brien, A. Jakimavičius. Dvasios vadas — kun. A. Geryba. Ūkine dalimi rūpinsis A. Gerdžiūnas, J. Gerdžiūnienė ir B. Butrimas.

MANČESTERIO LIETUVIŲ KLUBE gegužės 19 d. posėdžiavo filialistų draugijos "Vilnius" narial. Buvo aptarti ateities planai, kuriuos saisto nedidelis narių skaičius ir ribotos lėšos. Naujon "Vilniaus" valdybą dvejų metų kadencijai įrinkti: pirm. L. Puras, sekr. H. A. Valnes, ižd. S. Lauravienė, revizoriai — A. Jakimavičius ir K. Minutas.

1979 m. birželio 14 d. Niujorke JAV atstovybėje prie Jungtinių Tautų lietuvių jaunimo delegacija įteikė Edwardui Mevzinsky, JAV atstovui Jungtinių Tautų Žmogaus Teisių Komisijoje, 144,00 parašų prie pareiškimo, kuriame prašoma nepriklausomybės Lietuvai. Nuotraukoje iš kairės: Violeta Abariūtė, Danutė Norvilaitė, Jūratė Krokutė-Stirbiene, Rimantas Stirbys, Edward Mevzinsky, Aušra Zerr, kun. Kazimieras Pugevičius, William Siddis. Peticiją suorganizavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga. Nuotr. L. Tamošaitis

JAVIM ZIBURIAI

Redaguoja — LAIMA BERZINYTĖ ir DANGUOLĖ JUOZAPAVICIŪTĖ

Lituanistinis vasaros seminaras

Sią vasarą, rugpjūčio 5-19 d., Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Rysių Centras ruošia šeštąjį lituanistikos seminarą.

Lituanistinių studijų vasaros metu mintis kilo Dainavoje. Susirinkęs jaunimas tarėsi, kaip sudaryti galimybes tobulintis tiems, kurie yra baigę lituanistikos mokyklą ar kursą. Taip 1974 m. buvo surengtas pirmasis seminaras.

Paskirtis

Lituanistinis seminaras yra rengiamas jaunimui, baigusiam gimnaziją, įješkančiam progos gilintis lituanistiniuose dalykuose. Seminaras taikomas tiems, kurie laisvai kalba, skaito ir rašo lietuviškai ir yra pasirengę lankyti universitetinio lygio kursą.

Programa

Seminaro programa yra skirta tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir Lietuvos istoriją. Šią vasarą dalyviai galės rinktis iš 10 kursų ir privalei imti mažiausiai keturis — bent po vieną iš minėtų sričių. Vakarais bus specialios paskaitos, diskusijos ir kita programa, bet daugiausia laiko bus skiriama individualiomis studijoms.

Seminaro vieta

"Loyola of the Lakes" yra amerikiečių jėzuitų kunigų tvarkomi rekolekcijų namai ke-

li kilometrai į pietus nuo Akrono miesto Ohio valstijoje. JAV vidurvakariuose. Vieta lengvai pasiekama sausumos arba oro keliais. Akrono yra autobusų stotis: lėktuvai leidžiasi Akrono Cantono aerodrome. Tai nuošali vieta, toli nuo miesto triukšmo, supama ūkių, paskendusi tarp neaugstų kalvų ir ežerų. Namai yra aprūpinti visais bendrabučio patogumais — maistu, patalynė, rankšluosčiai.

Registracija

Seminarui registruojamasi paštu, užpildant specialią anketą ir ją pasunčiant PLJS Rysių Centru, drauge su negrazinamu \$15.00 registracijos mokesčiu. Registruojamasi nemaziau kaip diem savaitem. Seminaro mokeskis yra \$130.00, įskaitant registraciją. Kursantai renkami sekmadienį, rugpjūčio 5 d., ir skirstosi sekmadienį, rugpjūčio 19 d.

Pagalbinės priemonės

Dalyvių patogumui veiks biblioteka, periodikos kioskas, magnetofoteka bei knygynas, kur bus galima įsigyti vadovėlius paskiriems kursams ir kitų naudingų lietuviškų knygų. Visi dalyviai iš anksto gaus seminaro Vadovą, kuriame pateikiama akinė informacija, kursų aprašymai bei bibliografijos, lektorių biografijos, žemėlapis ir pan.

Iškaitos

Norintieji gauti iškaitas (undergraduate credit — Lithuanian culture & civilization) iš Kento valstybinio universiteto turi užmokėti atskirą, papildomą mokeskį už tris arba šešias valandas. Iškaitos skaičiuojamos pagal ketvirčio (ne semestro ar trimestro) sistemą.

Finansinė pagalba

Dėl finansinių sunkumų negali užsimokėti seminaro mokesčio kursantai gali kreiptis į šiuos fondus:

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Dauzvardžio Fondas, c/o Antanas Saulaitis, SJ, 5620 South Claremont, Chicago, IL 60636, USA; Vydūno Jaunimo Fondas (skautams), c/o A. Milūnas, 440 Roe Court, IL 60515, USA; "Ateities" Salpos Fondas (ateitininkams), c/o dr. Vacys Saulys, 2639 West 86th Street, Chicago, IL 60652, USA.

Kursai

Seminare bus pirmoje vietoje dėstoma lietuvių kalba linksniais, prielinksniais, rašyba, skryba, kalbos kultūra. Lektoriumi bus kun. Juozas Vaišnys, SJ. Vertimų ir fonetikos pratyboms vadovaus dr. Antanas Klimas. Lietuvių literatūra dėstys dr. Henrikas Nagys (poezijos klasikai), dr. Ilona Gražytė - Maziliauskienė (lietuvių romanas), Jurgis Blekaitis (dramos teatras), dr. Rimvydas Silbajoris (santykis tarp teksto ir skaitytojo), dr. Benediktas Mačiūka (XX s. Lietuvos istorija).

Registracijos mokeskis

Registracijos mokeskis — 15 JAV dol. įskaitomas į seminaro mokeskį. Prašome užsiregistruoti iki liepos mėn. 15 d., užpildant anketą ir pasiunčiant su mokesčiu: PLJS Rysių Centras, 2422 West Marquette Road, Chicago, IL 60629, USA.

Iš anksto siunčiami čekiai ir pinigines perlaides JAV doleriais rašomi: PLJS Rysių Centras, nesiųskite pinigų ar pašto ženklų. Likusi suma, mokama atvykus į seminarą, rašoma: Loyola of the Lakes.

Neužmirškite: iš anksto neužsiregistruojantieji į seminarą nepriimami. Nepranešusieji apie atvykimo priemones seminaro vadovėlyje neįtraukiami į pasitikimą. PLJS Rysių Centras

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Kanados lėšų telkimo komitetas sėkmingai surinko jam nustatytą \$10.000 (JAV) sumą, kuri buvo įteikta PLB pirmininkui Vytautui Kamantui birželio 2 d. Toronte per Pasaulio Lietuvių Dienų organizacinio komiteto posėdį. Lėšų telkimo vėjus tęsiamas iki liepos 15 d. Surinktos lėšos bus panaudotos Kanados lietuvių jaunimo atstovų bei vienetų kelienei į kongresą finansuoti. Auksotojų sąrašas bus paskelbtas netolimoje ateityje, užbaigus lėšų telkimo vėją.

Jaunimo kongreso žinios

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba nusprendė kvieisti asmenis vadovauti įvairioms jaunimo kongreso atstovų suvažiavimo sesijoms. Pagal PLJS statutą, visus komisijų narius tvirtina kongreso atstovai savo pirmajame suvažiavime, kuris įvyks kongreso stovykloje Anglijoje. Atstovai turi teisę komisijas papildyti arba atrinkti asmenis, kuriuos jie nori. Kad kongresas praieitų kuo darbingiau ir geriau, PLJS valdyba iš anksto kviečia sekančius asmenis į komisijas:

Prezidiumas (vadovauja kongreso suvažiavimuose): Petras Kisielius (JAV), Rasa Lukoševičiūtė (Kanada) ir Rimgaudas Juraitis (Brazilija).

Mandatų komisija (skaičiuoja balsus bei tikrina ar yra susirinkęs kvorumas): Eduardas Meilus (JAV), Tristan Simanaskas (Argentina), Nilza Guzikauskaitė (Brazilija), Karolina Masiliūtė (Prancūzija).

Nutarimų komisija (paruošia atstovų svarstymui ir balsavimui visus kongreso nutarimus bei rezoliucijas): Monika Balčiūnaitė (Argentina), Linas Kojelis (JAV), Kestutis Ivinskis (Vokietija), Arvydas Zygas (JAV), Jonas Podvoiskis (Anglija), Mindaugas Mačanskas (Urugvajus), Kestutis Slotkus (Kolumbija), Danguolė Juozapavičiūtė (Kanada).

Sekretoriatas (rašo protokolus bei tvarko rašymo darbą): Julija Čeginskaitė (Svedija), Linas Rimkus (JAV), Laima Berzinytė (Kanada), Daina Penkiūnaitė (JAV), Rūta Girduškaitė (Kanada), Vita Musonytė (JAV), Saulius Kubilius (Italija).

Kandidatų komisija (suranda sekančią PLJS valdybą ir paruošia siūlymą, liečiantį V PLJK vietą ir laiką): Emilija Sakadolskienė (JAV), Marytė Dambriūnaitė-Smitienė (Vokietija), Zita Prašmutaitė (Australija), Aleksandras Valavičius (Brazilija), Paulius Kuris (Kanada).

IV PLJK Venueelai atstovaus: Virginija Ignatavičiūtė, Regina Zavadskaitė, Elena Baronaitė, Louis Statkus-Rosales. Pastarieji du atstovai šiuo metu mokosi Vasario 16 gimnazijoje.

IV PLJK Venueelai atstovaus: Virginija Ignatavičiūtė, Regina Zavadskaitė, Elena Baronaitė, Louis Statkus-Rosales. Pastarieji du atstovai šiuo metu mokosi Vasario 16 gimnazijoje.

IV PLJK "Draug" atstovė

bus Emilija Sakadolskienė. Ji taip pat yra JAV jaunimo kongreso atstovė. "Tėviškos Žiburiams" atstovaus Laima Berzinytė ir Danguolė Juozapavičiūtė, kurios yra ir Kanados lietuvių jaunimo atstovės. "Saltiniai" atstovaus Ona Verbickaitė ir Romas Juozelskis, abu Britanijoje išrinkti kongreso atstovais.

Jaunųjų kūrėjų vakaras įvyks kongreso metu Koenigsteine (Vakarų Vokietijoje), liepos 27 d. Tą vakarą programa atliks: Beatrice Bacevičiūtė iš Brazilijos (klasikinė gitara), Mirga Bankaitytė iš JAV (solo kanklės), Regina Giniotienė iš Kanados (išraiškos šokis), Veronika Kriaušaitė iš Kanados (pianinas), Eglė Juodvalkytė iš Vokietijos (savo poezija), Violeta Maksvytytė iš Australijos (išraiškos šokis), Kristina Grabnickaitė iš JAV (pianinas). Šiuo metu baigiama tartis dar su kitais programos atlikėjais.

IV PLJK uždarymo metu ruošiamą jaunųjų menininkų parodą. Paveikslai bus išstatyti Koenigsteine (Haus der Begabung) liepos 27-29 d.d. Lig šiol sutiko dalyvauti: Jūratė Lemienė iš Vokietijos (tapyba), Romas Zaliukas iš Vokietijos (pašyba), Snaigė Sileikienė iš Prancūzijos-Kanados (grafika), Linas Kojelis iš JAV (politinė karikatūra), Petras Ramanauskas iš Vokietijos (pašyba) ir Elena Baronaitė iš Venueelos (pašyba).

Rašytojas Iechokas Meras iš Izraelio atvyksta į Angliją bei Vokietiją ir dalyvaus IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese.

Bilietus į jaunimo kongreso atidarymo koncertą (liepos 14 d., 14.00 v., Queen Elizabeth Hall) ir šokių vakarą (tą pačią dieną 19.30 v., Kensington Town Hall) jau dabar galima užsisakyti. Koncerto bilietai kainuos: 2 sv., 3 sv., 5 sv. Įėjimas į šokius 3 sv. Užsaisakant bilietus paštu, prašoma prisiųsti čekį arba perlaide "Lithuanian Youth Congress" vardu ir sau adresuotą voką, kurį su bilietais galsite atsiimti Lietuvių Namuose — Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.

Rūta-Ona Siūlytė

Kanados lietuvių demonstracija prie Sov. Sąjungos ambasados Otavoje. Viena moksleivė padeda sovietų teritorijoje Sv. Raštą, skirtą Viktorui Petkui Sibire. Nuotr. D. Skukauskaitė

DU KLAUSIMAI LAIKRAŠČIO

SKAITYTOJUI:

1. Ar esate Kanados Lietuvių Fondo narys?
2. Ar žinote, kad įnašai į Kanados Lietuvių Fondą atleidžiami nuo pajamų mokesčio (income tax)?

Kas jaudins kongreso jaunimą?

Jaunimo kongresų reikšmė ir tikslas nėra visados aiškus, nes informacijos pateikiamos tokiu būdu, kuris esminių klausimų neliečia.

Galbūt vienas didžiausių neaiškumų yra kongreso atstovų paskirtis: koks jų uždavinys, kodėl jie yra remiami savo krašto ir PLB? Jie važiuoja atstovauti savo gyvenamojo krašto lietuvių jaunimui. Bet kur jie savo kraštų jaunimo nuomones bei nuotakas pareišk, kokius klausimus svarstys?

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimas įvyks kongreso metu ir vadinsis studijų dienomis. Šių dienų programa yra suskirstyta į keturias pagrindines dalis. Trys dalys skirtos gildinimui politinių, visuomeninių ir kultūrinių temų. Ketvirtoji dalis numatyta PLJS veiklai — valdybos pranešimams, naujos valdybos rinkimams, būsimo kongreso vietos ir laiko parinkimui.

Siaurės Amerikos lietuvių atstovų suvažiavime Klevelande š.m. gegužės 19-20 d.d. iškilio keturios temos, kurios susilaukė daugiausia dėmesio.

Kaip galima veikti jaunimo tarpe, kai dauguma dabartinio jaunimo tik savo krašto kalba tesusikalba? Ar mūsų jaunimo sąjungos turėtų varžyti lietuvių ir gyvenamojo krašto kalbas, kad daugiau jaunimo sutelktų? Jėgu taip, tai kuri kalba turėtų būti vartojama tarptautiniuose lietuvių jaunimo suvažiavimuose? Šie klausimai, be abejonės, iškilis ne tik jaunimo kongreso studijų diene, bet ir kituose renginiuose, kuriuose dalyvaus antros ir trečios kartos jauni-

mas iš trylikos laisvojo pasaulio kraštų.

Minėtame Klevelando suvažiavime iškilio ir kitas aktualus klausimas, būtent, santykiavimas su dabartine Lietuva: koks jis yra ir koks turėtų būti. Buvo daug ir aštrių pasisakymų. Jų greičiausiai netruks ir kongreso metu.

Paskutinėje kongreso studijų dienų dalyje iškilis taip pat visų dominantis klausimas, būtent, kur bus rengiamas penktasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas ir kas sudarys naują Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybą?

Kad nauja valdyba būtų veiksminga, turi būti susipažinusi su visomis dominantiomis organizacijomis, institucijomis, politinėmis sistemomis ir įvairių kraštų lietuvių jaunimo būkle bei veikla. Ji taip pat turi būti pasiruošusi įgyvendinti IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso nutarimus.

Kanados lietuvių jaunimo atstovai šiame kongrese siūlys penktąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą rengti Kanadoje už ketverių metų. Jie tai siūlys, remdamiesi savo organizacine patirtimi ir pajėgumu. Jų nuomone, vienas svarbiausių dalykų veikloje — įjungti kuo daugiau jaunimo ir tą veiklą tarptautiniu mastu. Tai yra kartu ir jaunimo kongresų uždavinys — sutelkti lietuvių jaunimą, sustiprinti lietuviškąjį jo atsparumą, išjudinti bendrai veiklai ir įsijungti lietuviškon visuomenėn.

Paulius Kuras,
Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas

Vykstantiems į kongresą

Nurodymai, kaip pasiekti kongreso stovyklą Anglijoje

Iš Britanijos Londono į Strawberry Hill maudžgas kas valandą važiuoja traukinys iš Waterloo stoties.

1. Iš Heathrow aerodromo į Waterloo stotį — autobusu arba požeminiu traukiniu (underground). a. Autobusu: tiesiai į Victoria stotį, tada po žeminiu "District" linija (į rytus) iki "Embankment"; persėsti į Northern liniją (į pietus). Pirmą stotį bus Waterloo. b. Požeminiu iš Heathrow: Piccadilly linija (į rytus) iki South Kensington (kartais važiuoja du skirtingi traukiniai, reikia važiuoti tuo, kuris į centrą važiuoja); South Kensington stotyje persėsti į District liniją (į rytus) iki Embankment; persėsti į Northern liniją (į rytus) iki Waterloo.

2. Iš Gatwick aerodromo traukinys važiuoja į Victoria stotį. Iš ten važiuoti požeminiu Dist-

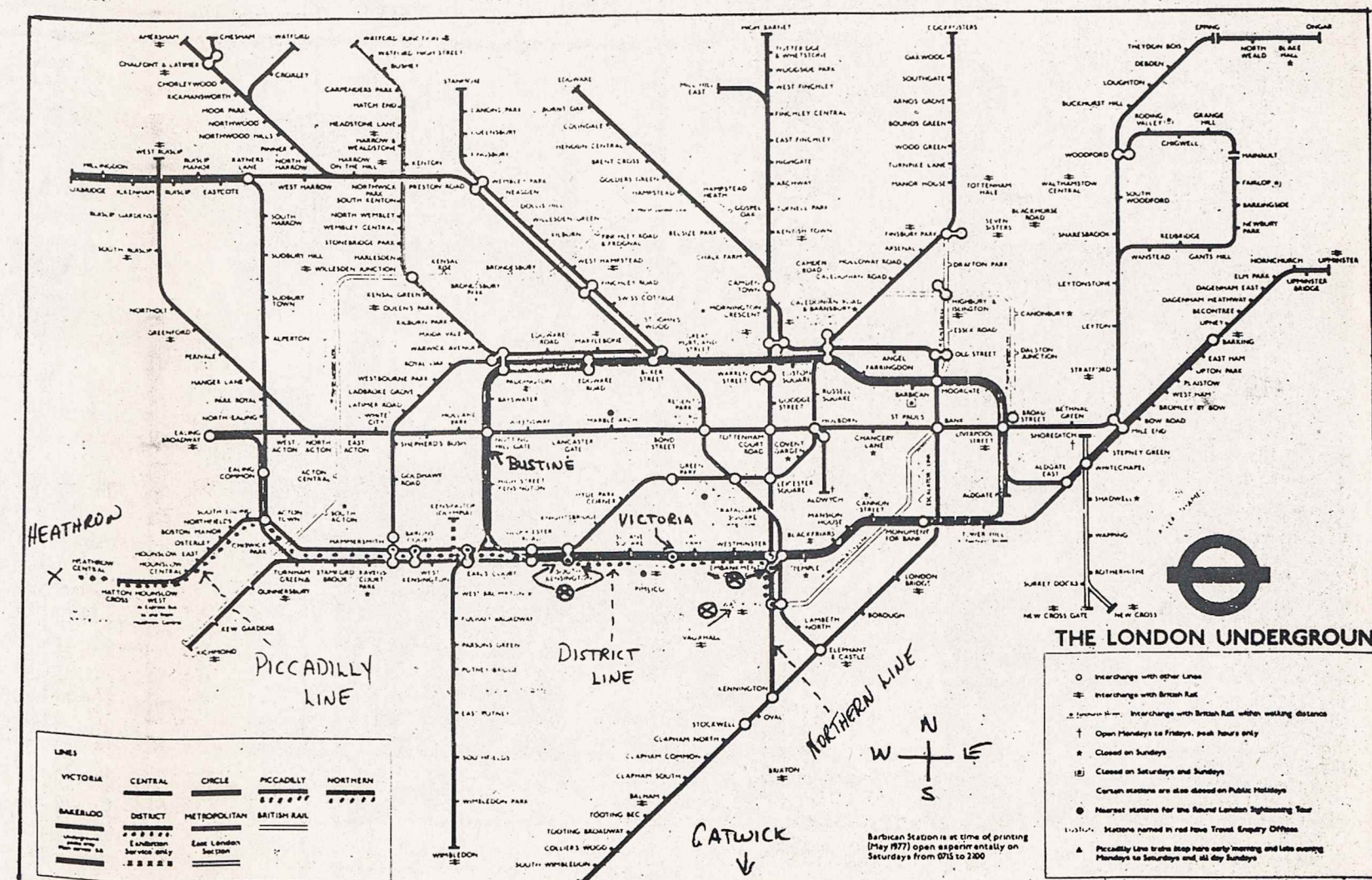
rikt linija (į rytus) iki Embankment, persėsti į Northern liniją (į pietus) iki Waterloo.

3. Iš Waterloo traukinių stoties į Strawberry Hill: Strawberry Hill yra lyg ir Twickenham miesto priemiestis. Twickenham yra vi stotys: viena Twickenham, o antra Twickenham-Strawberry Hill. Reikia išlipti šioje stotyje.

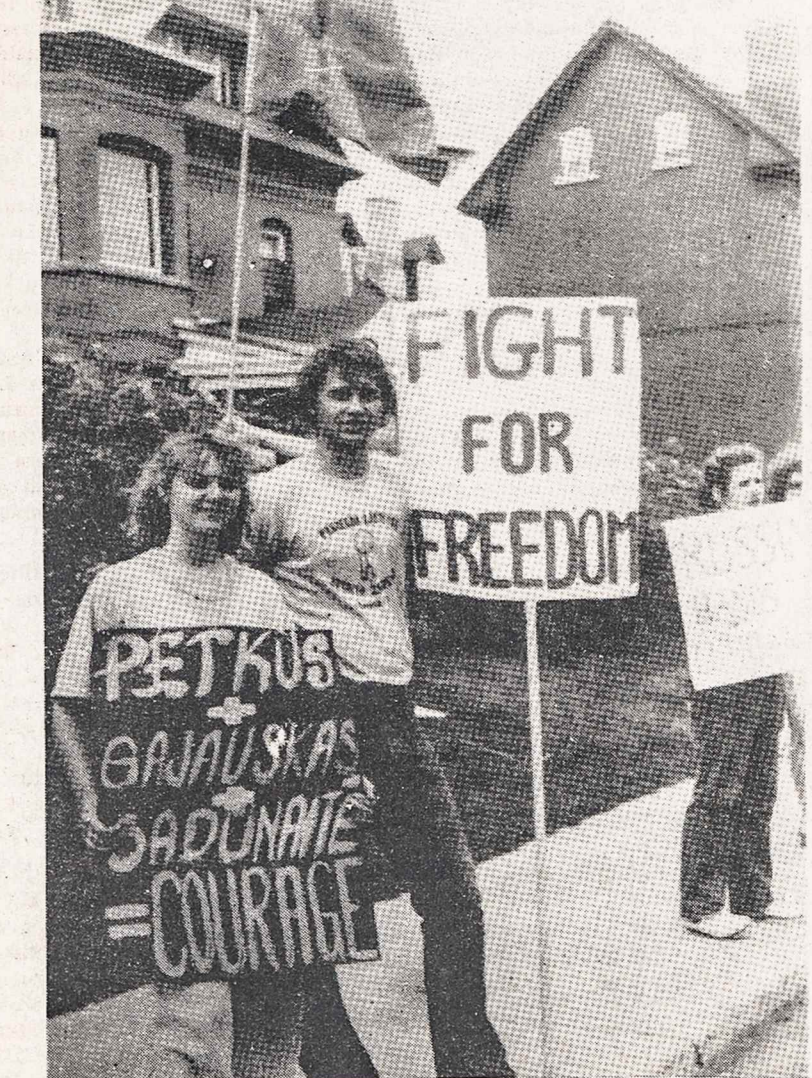
4. Į St. Mary's College (stovyklavietė) nuo Strawberry Hill stoties yra tik du ar trys bloakai. Eiti pagrindine gatve (kairė pusė iš stoties) ir tada pirmą ar antrą gatvę (dešinėje) atsidursite St. Mary's College.

Informacijų Anglijoje kreipkitės šiuo adresu: IV PLJK būstinė, Lietuvių Namai, 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470. Požeminio stotis: Notting Hill Gate.

Paruošė KLJS informacijos skyriui Laima Berzinytė

Požeminis WATERLOO kur keisti linijas @ South Kensington; Embankment; Waterloo

"Kovojam už laisvę — Petkaus, Sadūnaitės. Drąsos!" Taip bylojo plakatai Kanados lietuvių demonstracijoje prie Sov. Sąjungos pasiuntinybės Otavoje, kur dalyvavo daug jaunimo. Nuotr. D. Skukauskaitė

"Ar kalbate lietuviškai?" -- "Lithuanian for Beginners"

Naujas metodiškas paruoštas vadovėlis vaikams ir suaugusiems, besimokantiems lietuvių kalbos

Torontietis mokytojas A. Rinkūnas, savo laiku visuotinai naudotą "Kregždūčių" autorius, išėjęs į pensiją vėl grįžo prie rašymo vadovėlių, kuriems eilę metų nebeturėjo laiko dėl darbo lietuviškose bei angliškose mokyklose ir dalyvavimo visuomeninėje veikloje. Pirmasis jo darbas buvo užpildymas spragos, kuri jau eilę metų buvo jaučiama, būtent, paruošimas ir išleidimas vadovėlio lietuviškai nemokantiems arba mažai mokantiems. Šis vadovėlis, pavadintas "Ar kalbate lietuviškai?" -- "Lithuanian for Beginners", ką tik išėjo iš spaudos. Tai proga "TZ" atstovas turėjo su autoriumi pasikalbėjimą, kurį čia ir perduodame skaitytojams.

— Kaip seniai neįsijotėte į darbą ir kada praktiškai pradėjote jį vykdyti?

— Vadovėlio nemokantiems reikala visi mokytojai jaučia me jau seniai. Man tas reikalas ypač išryškėjo prieš porą metų, kai Augstesniuose Lituanistiniuose Kursuose Toronte pradėjo veikti (iki šiol veikianti ir didėjanti) lietuviškai nemokančių klasė. Tada ir pasiryžau tokį vadovėlį parašyti tuoj pat, kai tik turėsiu laiko. Darbą pradėjau 1977 m. rudenį. Taigi, reikėjo beveik dvejų metų, kol knygos išvydo šviesą.

— Vartojate daugiskaitą "knygos", o ir ant stalo matau net penkis gabalus — ar tai vis tas pats vadovėlis?

— Dar prieš pradėdamas rašyti, mokyklose pamaciau, kad lietuviškai nemokančiųjų klasių mokiniai yra nepaprastai įvairūs: pradedant mišrių šeimų vaikais, ateinančiais iš parengiamąjį lituanistinę mokyklą skyrų (vaikų darželių), ir baigiant gimnazijų mokiniais bei mišrių šeimų nelietuviškomis pusėmis, ateinančiomis į Augstesniuosis Lituanistinius Kursus. Bent minimaliai prie visų prisitaikant, būtų reikėjo leisti keturis vadovėlius: vaikų darželiui (paveikslų knyga), pradžios mokyklai, gimnazistams ir suaugusiems. Savaimė aišku, kad dėl darbo ir lėšų tai, bent tuo tarpiu, buvo neįmanoma. Tada susidomėjau Ontario provincijos patirtimi: joje leidžiamas vienas vadovėlis kelių dalių, o šalia to duodamas kiekvienam amžiaus lygiui tinkamas darbo sąsiuvinis. Kad mokytojai būtų lengviau, pridėdamas ir mokytojo vadovėlį.

Na, bet imkime knygas ir rankas ir pasižiūrėkime. Storiausia knyga, turinti 224 puslapius, yra pagrindinis vadovėlis. Jis yra trijų dalių. Pirmoji dalis skirta fonetikai. Iš pirmo žvilgsnio toji dalis atrodo lyg elementorius. Iš dalies jis toks ir yra, nes mūsų rašyba yra taip pat fonetinė, t. y. kaip tariame, taip ir rašome (priešinga anglių rašybai).

— Jei šis vadovėlis skirtas ir suaugusiems, ar jūs manote, kad ir suaugusieji turėtų pradėti mokytis kalbos nuo elementarių fonetikos?

— Taip. Visi modernieji svetimųjų kalbų mokymo institutai tai pataria, nes tik gerai įsisavinus svetimosios kalbos fonetiką yra galima sklandžiai ta kalba kalbėti.

Antroji vadovėlio dalis yra skaitymai artimiausios aplinkos temomis. Pradedama nuo šeimos ir savųjų namų, toliau ei-

nama į krautus ir pagaliau į gamtą. Ir vėl gal kas pasakys, kad tokie dalykai suaugusiems ar nebus juokingi. Nemačiau. Juk suaugusieji kaip tik ir ateina į kursus tam, kad išmokyti ne šekspyrą versti lietuviškai, bet pasimokyti kasdienės kalbos. Šie skaitymai gali tikt ir lietuviškai mokančių klasėms (II — III skyriui).

Trečioji vadovėlio dalis yra gausiai iliustruotas žodynas, apimantis visus sunkesnius žodžius, esančius vadovėlyje ar darbo sąsiuvinuose. Iš viso per 1500 žodžių, sudėstytų lietuviškai — angliškai ir angliškai — lietuviška tvarka.

— Kodėl yra trys darbo sąsiuviniai — nemažiau ir nedaugiau?

— Galėjo būti daugiau. Gal ateityje to ir reikės. Šiuo atveju pirmasis darbo sąsiuvinis A, raudonu viršeliu, yra iš tikrųjų paveikslų spalvojimo knyga, nes to amžiaus vaikai nemoka nei skaityti, nei rašyti jokia kalba. Spalvojant paveikslėlius, mokomasi lietuviškų žodžių ir pirmojo lietuviško rašto.

Antrasis darbo sąsiuvinis B, žaliu viršeliu, skirtas žemesniųjų pradžios mokyklos skyrių mokiniams. Jie jau moka skaityti ir rašyti angliškai, tad su šiuo sąsiuviniu atbaigia lietuviškąjį skaitymą ir pradeda lengvus gramatikos pratimus.

Trečiasis sąsiuvinis C, geltonu viršeliu, skirtas gimnazistams ir suaugusiems. Prileidžiant, kad jie pakankamai moka anglų kalbos gramatikos, čia surišami angliškios ir lietuviškosios gramatikos faktai, nes visos gramatikos pagrindu juk turi klasikinę lotynų kalbos gramatiką. Todėl šis darbo sąsiuvinis spausdintas dviem kalbom.

— Kaip darbo sąsiuviniai susiejami su vadovėliu?

— Tam yra Mokytojo vadovas, paruoštas dviem kalbom. Šalia bendrų metodinių pastabų, čia einama pagal vadovėlį iš pamokos į pamoką (iš viso yra 112 pamokų), paaiškinant ką ir kaip atlikti.

— Kitos rūšies klausimas: kaip sekėsi su lėšomis tam didokam leidiniui?

— Šio vadovėlio su priedais paruošimas, surinkimas ir spausdinimas išėjo brangus, nes specialus darbas su daugeliu paveikslų ir šriftų, antra, nežinant rinkos spausdinto nedidelis egzempliorių skaičius. Laimai, iš federacijos Kanados vyriausybės gauta pusė reikalingų lėšų. Antra pusė turėjo, pasak federacijos vyriausybės, sudėti patys lietuviai. Tuo reikalu buvo kreiptasi į pagrindines Kanados lietuvių finansines institucijas bei palėgesnes organizacijas Toronte: Kanados Lietuvių Fondą, Prisikėlimo ir "Paramos" bankus, Lietuvos Kankinių parapiją, Lietuvių Namus, KLB Toronto apylinkės valdybą, Lietuvių Gydytojų Sąjungą, Hamiltone ir Montrealyje — vietinius lietuvių bankus. Deja, reikala suprato ir išleidimą parėmė tik Toronto "Parama". Prisikėlimo parapijos bankas ir Lietuvos Kankinių parapiją, Kanados Lietuvių Fondas, paskirstęs iš pelno \$15.000, vadovėliui, iš kurio vaikams mokytis lietuviškai, paskyrė tik \$200. Gydytojų Sąjunga atsispašė, nes šiuo metu neturinti pinigų, o visi kiti ne neat-

Mokytojas ANTANAS RINKŪNAS, parašęs ir išleidęs dvikalbį vadovėlį "Ar kalbate lietuviškai" — English for Beginners

sakė. Ir taip vadovėlis išėjo iš vaizdos atžvilgiu netoks, koks buvo planuotas — be spalvotų paveikslėlių ir kietų viršelių.

— Kur vadovėlis gaunamas ir kokiomis kainomis?

— Paštu užsisakyti galima Kanadoje šiuo adresu: "Ar kalbate lietuviškai", 1011 College St., Toronto, Ont., M6H 1A8; JAV-se: JAV LB švietimo taryboje. Pavieniai egzemplioriai gaunami pas platintojus ir "T. Ziburio" administracijoje. Perkant pavieniais egzemplioriais, kainos tokios: pagrindinis vadovėlis \$4, darbo sąsiuviniai B ir C po \$2,80, darbo sąsiuvinis A \$2,00, mokytojo vadovas \$3,20.

— Pabaigai, kokie tolimesni Jūsų planai?

— Jų būtų keli, bet pirmiausia reiks išleisti garsines juosteles, einančias su minimu vadovėliu. V. J.

Amerikai sutartį pasirašius

Mūsų bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Neseniai prezidentas Carteris Vienoje su sovietų diktatoriumi Brežnevu pasirašė strateginės ginkluotės ribojimo sutartį ir, vos spėjęs grįžti į Vašingtoną, tą patį vakarą JAV kongrese pasakė kalbą, transliuojamą per visus televizijos tinklus. Prezidento kalbos išklauzinti į kongreso rūmus, šalia atstovų, buvo pakviesti vyriausybės nariai ir diplomatinis korpusas. Jų tarpe dalyvavo ir Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis.

Kol kas šis labai netikras, ar senatė, tvirtinant sutartį, už ją pasisakys du trečdaliai senatorių. Todėl prezidentas ir Baltųjų Rūmų štabas labai stengiasi paveikti visuomenę, jų tarpe ir etnines grupes, kad SALT sutartis Amerikai yra naudinga, kad Amerika, ją pasirašydama, ne pralaimi, bet laimi. Įtikinta visuomenė savo keliu turėtų paveikti savuosius senatorius, kad jie pasisakytų už sutartį.

Tokių tikslų ir "TZ" bendradarbis Vašingtone birželio 7 d. buvo pakviestas pusręžti į Baltuosius Rūmus. Ilgoką įžanginį reportazą jau paskelbiau. O dabar — prie paties tikslo.

Vos spėjus pavalgyti pusryčius, pas mus atėjo ir vienas augščiau minėtų Baltųjų Rūmų štabo pareigūnų, prezidento patarėjas krašto saugumo reikalams dr. Z. Brzezinskis. Regis, Sovietų Sąjungai jis nėra labai priimtinas, nes būdamas kilęs iš lenkų tautos, dabartine tikroves geriau pažįsta už kitus, ypač dabartinius Baltųjų Rūmų pareigūnus, kurių dauguma kilę iš prezidento Carterio gimtosios Georgijos valstijos.

Beje, mums pakviestiesiems dr. Z. Brzezinskis pasisakė už sutartį. Esą sutartis sudarysianti pagrindus ateities saugumui ir pasaulio pastovumui, busianti sustabdyta pavojingų ginklų gamyba. Be sutarties pasaulis būtų netikras, be to, Amerika turi stipresnę ekonomiką ir tuo yra galingesnė už Sovietų Sąjungą. Dr. Z. Brzezinskis užtikrino, kad Amerika turi visas priemones sekti sovietus, ar jie sutarties nelaužys.

Atsakes į tris mažiau reikalingus klausimus ir kiekvie-

nam paspaudęs ranką, prezidento patarėjas krašto saugumo reikalams išėjo, tikriausiai šaukiamas kitų svarbių reikalų. Kaip rytų europietis savo pranešimo įžangoje labai vertino etninių grupių įnašą Amerikai. Tik gaila, kad apie teisę toms šalims pačioms nuspręsti, kaip jos nori tvarkyti savo ateitį, paskutiniu metu visai nebeužsimenama. Tas klausimas, derantis su sovietais dėl strateginės ginkluotės ribojimo sutarties, kurios sovietai labai norėjo, tikriausiai nebuvo nė užsimintas.

Toliau mus švietė Valstybės Departamento direktorius santykiams su visuomene David Fisheris. Tai palyginti jaunas vyras, bet jau eilę metų dirbęs diplomatinėje tarnyboje R. Europoje — Bulgarijoje, Vengrijoje, Lenkijoje. Jo žodžiais, Amerika derybose su sovietais mažai laimėjo: sovietai norėjo turėti didesni ribojamų ginklų skaičių už Ameriką, nes prieš juos stovincios ir kitos branduolines jėgas, kaip Angliją, Prancūziją, Kiniją, bet nusileidė. D. Fisherio žodžiais.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Otavo tautybų festivalyje 1979 m. birželio 1-3 d.d. Lietuvių Bendruomenė įrengė savo paviljoną, kuriame buvo išstatyti gintaro dirbiniai, lielių rinkinys, medžio skulptūros, keramikos darbai, nuotraukos iš Otavos lietuvių gyvenimo, Lietuvos žemėlapis ir Montrealio "Vaivorykštės" audiniai. Nuotraukoje — įėjimas į lietuvių paviljoną ir parodos vaizdas

Nuotr. J. V. Danio

"Labdaros" parama moksleivijai

Metinis "Labdaros" draugijos narių susirinkimas įvyko 1979 m. gegužės 6 d. Stuttgarte. Pirmininkavo M. Stankuvienė-Saulaitytė, sekretoriavo Z. Glemžienė. Iš pirmininko J. Glemžos pranešimo paaiškėjo, kad 1978 m. draugija turėjo daugiau darbo ir rūpesčių tiek Vokietijoje, tiek su lietuvių moksleivija Lenkijoje.

Svarbesnį rūpestį sudarė draugijos įstatų papildymas ta prasme, kad draugija galėtų veikti ne tik Vokietijoje, bet ir kituose kraštuose. Teisinas tokį įstatų papildymą patvirtino. Tai turės teigiamos reikšmės draugijos santykiams su kitų kraštų lietuviams. Susirinkimas išreiškė pageidavimą plėsti ryšius su Lenkijos lietuvių moksleivija ir užmegzti artimesnius ryšius su Brazilijos lietuvių moksleivija. Taip pat buvo pareikštas pageidavimas, kad Vokietijos lietuvių jaunimas aktyviau talkintų draugijai jos ryšiuose su kitų kraštų lietuvių moksleivija.

Draugijos valdyba reikalinga didesnės savo narių ir rėmėjų pagalbos ryšiams tiek čia, tiek su kitų kraštų lietuviams. Besiplečiantis darbas reikalauja daugiau lėšų ir paslaugų.

Praejusiais metais nario mokesčio gauta DM 1.504,16, o

šalpai aukų — DM 10.392,59. Šalpai išleista DM 10.499,15, administracijai (pašto, raštinės išl.) DM 543,84. Turima duosnių rėmėjų. Per visą praėjusį dešimtmetį pastoviai rėmė ir dabar teberemia velionies kun. sen. dr. Petro Dagio suorganizuotas rėmėjų būrelis prie Woodhaven parapijos (Brooklyn) su SLA kuopa prieškakyje. Visą laiką duosniai remia menininkas, medžio drožėjas Stasys Motuzas, jau ilgesnį laiką ligonis, bet "Labdaros" neužmirštas. Jiems susirinkimas išreiškė gilią padėką. Taip pat nuoširdžiai dėkojo Europoje: Vokietijos, Sveicarijos, Anglijos, Svedijos rėmėjams; JAV-bėse: pavieniams lietuviams ir Vydūno Jaunimo Fondui Cika-

goje už atvirukus bei piniginę paramą; Kanadoje: Kanados Liet. Bendruomenės šalpos skyriui Hamiltone, lietuvių bankui "Tarka", Toronto lietuviams ir bankui "Parama"; Australijoje: veikliam Sydnejaus visuomenininkui.

Įžengusi į vienuoliktuosius veiklos metus, "Labdaros" draugija tikisi kad, pritariant ir padedant mūsų visuomenei ir jaunimui, taipgi organizacijoms, augs narių bei rėmėjų skaičius ir bus pasiekti žymiai geresni rezultatai. Padidinus mokslei-

vių skaičių, bus prisidėta prie spartesnio ruošimo mūsų akademines šviesuomenes, kuri pajėgs sudaryti lietuviams ir lietuvių tautai platesnę bei reikšmingesnę vietą kultūringų pasaulio tautų šeimoje.

Esamoji draugijos valdyba (J. Glemža, dr. J. Norkaitis, Ch. Sereikienė) buvo papildyta, išrenkant dr. Mariją Stankuvienę-Saulaitytę. Perrinkta revizijos komisija: P. Gudelis, L. Dirsė ir M. Šiušelis. Valdybos adresas: Jonas Glemža, Conventrain 33, 7260 Calw-Hirsau, W. Germany. Banko sąskaita: Labdara e. V. Nr. 1185168 (BLZ 60050101) Landesgirokasse, Stuttgart.

Valdyba

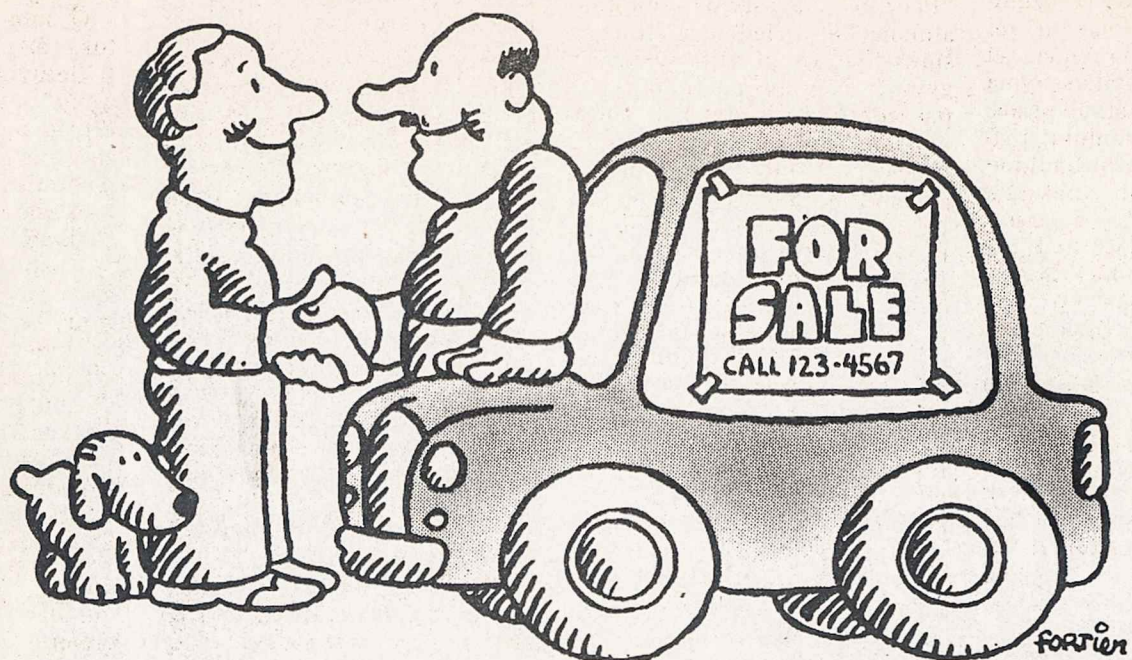
Tillsonburg, Ontario

P A D E K A

Nuoširdžiai dėkoju visiems mane lankiusiems ligoninėje ir namuose po skaudžios operacijos. Ypatinai dėkoju kun. L. Kemėšiui, kun. J. Costello ir KLB Moterų Draugijos Delhi skyriaus narėms.

Dėkoju giminėms, draugams ir kaimynams už aplankymą ligoninėje ir namuose, už gėles, dovanas, atvirukus ir žodinius linkėjimus greitai pasveikti ir grįžti į namus.

Lietuviams giliai dėkinga — Izabelė Liutkus

Perkant ar parduodant automobilį, yra daugiau žinotinų dalykų, negu manote

Kai perkate ar parduodate automobilį privačiai, rankos paspaudimas ir sąskaita nereiškia, kad jau viskas sutvarkyta.

Jei esate pardavėjas, turite pasirūpinti, kad savininko pasikeitimas būtų tinkamai registruotas eismo bei komunikacijos ministerijoje. To reikalauja jūsų pačių interesas.

Jeigu tai nėra padaryta, visi baudos lapeliai savaime įrašomi jūsų vardu. Jeigu jų nepaisysite, galite būti suimtas už baudos nemokėjimą. Taip pat galite būti įveltas į civilinę bylą, jei parduotajam automobiliui įvyktų nelaimė.

Jei esate pirkejas, taip pat jūsų interesas reikalauja registruoti nuosavybės pasikeitimą. Abu — pirkejas ir pardavėjas turėtų nusiųkti į eismo ir

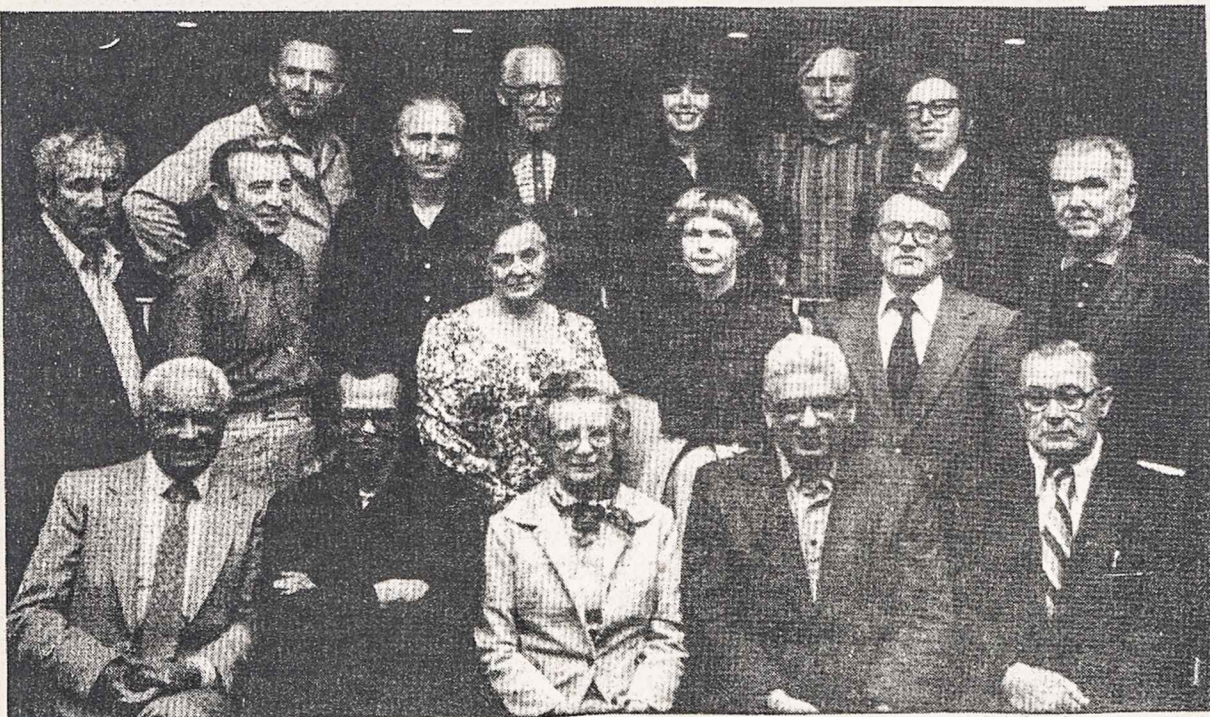
komunikacijos ministerijos (Ministry of Transportation and Communication) leidimų įstaigą ir asmeniškai perduoti nuosavybę.

Nemokama knygelė "Buying or Selling a Car Privately" yra gaunama visose minėtose ministerijos leidinių įstaigose. Taip pat ją galima gauti, rašant šiuo adresu:

Public and Safety Information Branch, Ministry of Transportation and Communications, 1201 Wilson Ave., Downsview, Ontario M3M 1J8.

James Snow, Minister of Transportation and Communications

Dalis Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidyklos narių, dalyvavusių metiniame narių susirinkime birželio 2 d. Jaunimo Centre, Cikagoje. Priekyje sėdi (viduryje) autoriai — dr. Dovydas Fainhauzas, Alina Skrupskelienė, Bronius Kviklys ir mecenatai — dr. Antanas Belickas (kairėje) ir Liudas Simaitis (dešinėje). Grupėje matosi ir naujai išrinktosios leidyklos tarybos nariai: Antanas Dundzila, Petras Aleksa, Saulius Giniūnas, Algimantas Kezys ir Vincas Lukas

Nuotr. Vilijaus Dundzilos

Otavo tautybų festivalyje "Homelands 1979" lietuviai sufengė lietuviško meno parodą. Nuotraukoje iš kairės: inž. J. V. Danys, J. V. Danys, J. V. Danys, V. Balsevičiūtė, L. Giriūnas. Nuotr. J. V. Danio

Pasauliu netikiu, pasaka tikiu

Pomirtinė Henriko Radausko eilėraščių knyga

VYTAUTAS A. JONYNAS

Klausau, ką Pasaka man gieda kaip laktingala,
Pasauliu netikiu, o Pasaka tikiu.

Kiek kritiku, kiek recenzentų yra stvėrę šio parankaus H. Radausko dveilio, kad aptartų jo kūrybos esmę, jo dovana vaizdų samplakomis, ištaurinto žodžio subtiliais sąskambiais paklaidinti skaitytoją savo lyrikos kerų pasaulyje. Fantastinė poezijos žemyn, kur čilba debesys žali, kur šventadieniška giedra sudrumščia kada-nė-kada staigiu, nelauktu, siurrealistinių gaisravimų.

Nedaug yra Radausko poezijos deklaracinių frazių, ir tik antras poeto dveilis yra sulaukęs kritiku tarpe panašaus populiarumo, būtent:

Aš nestatau namų, aš nevedu tautos,
Aš sėdžiu po šakom akacijos baltos.

Faktinai šis posmas — sklatis pasimatę daugeliui net parankesniu už pirmąjį. Bet buvo jis interpretuojamas gerokai įvairiai. Teigiamai ir neigiamai. Nežinia kodėl nesu niekur užtikęs, kad kieno nors būtų pasitikrinta dauguma žmonių įvėlę jame H. Radausko tiesioginį atkirtį, antifrazę nemažiau žinoma B. Brazdžionio eilutei: "Saukiu aš tautą, GPU užguita..." Žiūrėję, taip sakant, jei ne Radausko dezertravimą, tai bent kategorišką atsisakymą dainiaus-šauklio, tribūno pozos, jo atmetimą visuomeninių, patriotinių motyvų, taip būdingų visai mūsų poezijai, vėpatingai suklestėjusiai išeivijai. Visuomet tai buvo tiesa. Bet, giliau pažvelgus, akivaizdu, kad agnostika "sau - žmogaus" H. Radausko asmenybės principu atmetė betkokį poezijos vergavimą. Lygiai švėtimą jam buvo "atlapotos krutinos" atodūsiai lyrika, kaip kad jos pavertimas garsiakalbiu ideologiniams ar konfesiškai išiešijoms skelbti. Ideologijos, jo akimis, jei ne klystamas, buvo nereikalingi ramentai tiek ciliniam žmogui, tiek juo labiau poetams, pašauktiesiems kurti grožio kūrinių.

Kaip bebūtų, pabėgę šiuo takeliu, nesunku buvo apkalinti Radauską esant formalistu, estetui, olimpiečiui, jei ne seniai mirusių Vakarų Europos poezijos mokyklų tolimu vaikėčiu — visuomenei hermetišku, svetimu mūsų savo dainia poetu.

Tiesa, visa tai nesutrukdė, kad žinovat pripažintų jam lietuvių poezijos "klasiko" titulą. Lemta buvo jam netgi laimėti Lietuvos Rašytojų Sąjungos premiją ("Žiemos pasaka", 1955). Tik ankstyvesnioji komisija apgailėtinai apsiuko, kai ji sugebėjo 1950 m. aplenkti "Strėlę dangui". Vieną skaidriausią, vientisiausią ir brandžiausią knygą visų mūsų poezijos, kur kas menkesnės meninė vertė tų metų knygėlės sąskaiton.

Bet mestoji dirė darė savo. H. Radausko poezijos, apšauktos formalistine, hermetiška, gerbėjų ratas išeivijai anaipol neplatėjo, nors ji buvo augstai vertinama kitataučiai — estų Marie Under, Ivar Ivask ("World Literature" redaktorius) ir latvių poetės Astrid Ivask.

Toji padėtis buvo juo labiau skaudi, kad Lietuvoj H. Radausko kūryba buvo (ir tebėra) ignoruojama, žiežulingai niekinama. Tenykštės oficialiosios kritikos akimis, Radausko poezija, prasiskleidusi visais žiedais išeivijai.

Poetas HENRIKAS RADAUSKAS (dail. Albino Elksaus piešinys)

joje, esanti tobula "atplaišų" mentaliteto išraiška — formalistinė, dekadentinė, menas-menų lyrika.

Sutikime, kad Radauskas nėra jokia išimtis. Ir Aistis, ir Brazdžionis, ir kiti buvo apskaityti partijos vilksnių ir bausių tylos boikotu. Bet neapykanta Radausko literatūriniam palikimui, slapstymas jo nuo tautos akių įgauna patologinių proporcijų. Maždaug 1970 m. pradedant, išeivijai mirusių poeto (F. Kiršos, Alg. Mackaus) įnašas buvo Lietuvos skaitytojų atskleidžiamas palyginti anksti "Poezijos pavasaryje", metinio almanacho, priedanga. Kartais šmėkštelėdavo jo skiltyse net ir gyvųjų išeivijos poeto kūrybos pavyzdžiai — J. Mekos, L. Suteikos, V. Slaito, St. Santvaro, B. Rukšos, H. Radausko atveju prireikė aštuonerių metų nuo jo mirties, kad tokia "publikacija" tilptų "Poezijos pavasaryje". 1978 m. ir tarsi pajaukai pasirodė vienuolika eilėraščių iš trijų poeto rinkinių bei periodikos puslapių, kai čia dainas poezijos mėgėjas moka atmintinai "Strėlę dangui".

Ak, bet ir mūsų pačių darželyje nedžiugu. Ne kazin koks lelijų-pinavių žydėjimas. Nuo staigios poeto mirties 1970 m. iki šiol neteko girdėti, kad būtų buvę ryžtasi kur nors surengti grausmingesnį Radausko minėjimą, viešą vakarą. Mirties metinės slinko viena po kitos, nepastebint spaudoj jokio straipsnelio ar apybraižėlės, pagerbiančios šviesų poeto atminimą. Viena išimtis, ir tai labai svari, buvo Jurgio Blekaičio jautrus, išsamus ir grakštus prisiminimų vėrinys "Metmenyse" (nr. 33, 1977), palydėtas velionies brolio prisiminimų žiupsniu, atperkantis, sakytumėm, kitų nepavilkanumą. Šiaip nieko. Tarsi pildytusi niūri H. Radausko pranašystė sau pačiam:

Kaip saulė gėstančiame kosmose,
Pajudusiu žvaigždžių pavėsy —
Taip tu palikusiuose posmuose
Ramus ir vienias stovesi.
Planetos mintis voratinkly,
Prieš mirtį zydamos kaip mėsės,
Ir tu, kuris amžinybės netiki,
Ir tavo veikalas, užduos,
Išals leduos (Poetui, Žiemos daina)

Sirdis apsunksa, skaitant šią epitafiją, kurioje poetas, paveiktas visuomenės abejingumo, skaudžiai nusizemina, vadinamas savo kūryba "uždususia" ir regi ją išalsiant leduos. Sunku tačiau paneigti, kad jo sielvartavimui yra pagrindas. Ne nuo šiandien mirtis be atodairos šienauja mūsų tarpe. Ir ne jo vieno kūrybos, bet daugelio meninių vertybių, sukurtų išeivijoje, tyko tas pats "deep freeze", kad jos išliktų bent ateinančiom, pajėgesnėm kartom jas įvertinti.

Užtat džiugu, kad Radauskui buvo lemta turėti ištikimą draugą — užtęrą Vytauto Sauliaus asmenyje, kuris nuo seno rūpinosi jo kūrybinio kračio išsaugojimu. Jo dėka išvydo šviesą visi Radausko rinkiniai. Jis laikui suskato išleisti autoriaus peržiūrėtą rinkinę — "Eilėraščiai" (1965). O 1978 m. pateikė skaitytojams po mirties eilėraščių knygą "Eilėraščiai" (1965-1970). Tai retu kruopštumu ir skoningu paruoštas leidinys, kuriame sudėti ir ankstyvesnius rinkinius nepateiktus eilėraščius. Jūs pastinka ir palydi do apžvalginiai straipsniai: Nykos-Niliūno įvadas — "Žodis pomirtinei Henriko Radausko knygai" ir J. Blekaičio bauginės pastabos — "Prie poeto rankraščių". Jose pateikiama poeto eilėraščių metrika ir aptariami visi techniški dalykai, surišti su leidinio parengimu.

Pomirtiniai rašytojų kūrybos leidiniai retai kada buna patraukliūs ar kupini staigmenų. Pernelyg dažnai juos pagindo gėrėjų ryžtas išsaugoti betkokia kaina, kas likę rankraščių, net jei toji medžiaga ir silpnėnė arba fragmentinio, eskizinio pobūdžio. Niekada skaitytojų nėra visai aški, ar autorius būtų apbėgęs leidybą atranką. Pernelyg dažnai taip pat juos nudazo nekrologinis potasos.

Tenka pabrėžti, kad aptariamąjo leidinio atveju skaitytojo nelaukia nusivylimas. Priešingai, jeigu jau būtų galima ka prikašioti leidinio kolektyvui, tai veikia santūrumą, baimę, bet pakaktinties Radausko kultū, iš eiles užuominų galima matyti, kaip skrupulingai jie stengėsi rikiuoti turimą medžiagą, parupint eilėraščius pavadinimus, kiekvieną kartą pakartotinai pasiklausdami save ar neima prieš autoriaus valią. Visai tai atliktą atidžiai ir su meile. Nors leidinys esmėje skirtas literatūros istorikams, iš jo nedvelkia pedantiškumo pelais, tvaiku, kurį paprastai aptinkam tokio pobūdžio knygose.

Labai didelė paslauga, sakyčiau, literatūros istorikui yra H. Radausko eilėraščių datų nustatymas, kurį aptinkam bauginės pastabos. Iš pirmo žvilgsnio tai sausa, techniška liuoba. J. Blekaičio dėka toji lentelė tapo svarbiu dokumentu ir paverčia į nieką daugeli tvirtai visuomenės išgalėjusių prietarų. Pirmoji eilė veidmainiu kartojama mita, kad Radauskas būta šalto, racionalaus poeto.

(Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

BENDRADARBEIS. 1979 m. 25 nr. Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų leidinys, skirtas vienuolių rėmėjams, talkininkams, bičiuliams. Šiame numeryje sesuo Margarita aprašo savo išpuolius iš kelionės į Australiją. Redaguoją sesuo Ona Mikalaitė.

AIDAI. mėnesinis kultūros žurnalas, 4 nr. Jurgis Jankus rašo apie Joną Puziną, R. Silbajoris — apie Tomą Venclovos poeziją, J. Vainora, MIC — apie Sv. Sosto atstovą Rattį vizitą Lietuvoje ir Latvijoje, J. Vydas — apie diabetą. Pr. Visvydas pateikia eilėraščių, L. Dovydenas — novelę "Kardinolo patį miršta". Kronikinis skyrius "Is minties ir gyvenimo", knygų recenzijos. Numeris iliustruotas dail. Jolantos Janavičienės keramikos nuotraukomis. Redaktorius — dr. J. Girmius, administratorius — kun. B. Ramanauskas. OFM (361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207, USA.) Metinė prenumerata — \$15.00.

Daugiakultūrė universiteto programa

D. G. BASTIAN

Etninės Toronto bendruomenės vis daugiau žiūri į Toronto universitetą kaip veidrodį, įgalinantį arčiau pamatyti save ir jas priėmusio krašto kultūrą.

Už šį augantį bendradarbiavimą daugiausia yra atsakinga universiteto ryšių įstaiga (the University's Community Relations Office), vadovaujama ponios Marvi Brashaw Ricker. Ši įstaiga pati ar su kitais globos specialius etninį bendruomenių muzikos, meno, literatūros ir istorijos kursus, trunkančius savaitę ar mėnesį. Be to, ji praneša įstojimo į universitetą sąlygas bei akademines programas daugeliui etninį bendruomenių jų pačių kalba.

Įstaiga yra dvejų metų senumo, bet nauda jau yra didelė, pareiškė p. Ricker. "Toronto universitetas yra bauginanti institucija daugeliui naujesnių etnokultūrinių bendruomenių ir todėl sudaro joms psichologinę kliūtį ką nors daugiau sužinoti apie jį."

Domėjimasis specialiais kultūriniais renginiais auga, ir etninės bendruomenės palengva vis daugiau naudojasi universiteto teikiama galimybėmis.

Pernai įstaiga su kitais globos mėnesį trukusį kursą temai: "Japonai — kanadiečiai: praeitis ir ateitis", taip pat Indijos mėnesį, tuo būdu paminėdama Toronto universiteto ir Sastri indo-kanadiečių instituto bendradarbiavimo dešimtmetį. Portugalų savaitę buvo skaitytos paskaitos apie Portugalijos kilmės kanadiečius, jų emigracijos iš Portugalijos kilmę ir klasikinį Portugalų kultūros amžių. Šį pa-

vasarį buvo skaitomas kursas apie negrų istoriją Kanadoje, apie žydų kultūrą bei istoriją, apie karibų meną, muziką, literatūrą ir istoriją.

Mums nerūpi šių bendruomenių politika ar populiarioji kultūra, pareiškė p. Ricker. Mūsų programos yra daugiau mokslinio pobūdžio, tiria etnokultūrinių grupių gyvenimo aplinkybes, pasinaudamos Toronto universiteto profesoriais ir ištekliais. Pasak p. Ricker, dabar daugiau dėmesio kreipiami ir mažesnes bendruomenes, ir tai naujesnes Kanadoje. Pvz. vakaras, skirtas Maltos salos kultūrai, sutraukė gausią Toronto multietinį bendruomenės auditoriją.

Daugiau betarpiškai susijusios su universiteto mokymu yra brošiūros, kurias įstaiga išleido, informuodama tėvus ir gimnazijų mokinius apie studijas universitete. Brošiūros yra atspausdintos kiniečių, graikų, italų, Portugalų ir ispanų kalbomis. Planuojama išleisti brošiūrą koreaniečių kalba. Kartais tėvai norėtų siųsti savo vaikus į universitetą, kad įgytų profesiją, bet nežino, kad jų vaikai tokiais atvejais turi mokytis atitinkamų paruošiamųjų dalykų gimnazijose. Kitaip jie negali patekti į norimas profesijas.

Norėdama padėti universiteto personalui, p. Ricker suorganizavo daugiakultūrinius seminarus, kuriuose buvo nagrinėjama, kaip elgtis su įvairių kultūrų studentais universitete. Taip pat ji surengė tris seminarus apie Rytų Indijos, Vakarų Indijos ir Kinijos kultūras. Rudenį numatoma rodyti visą eilę filmų apie įvairias kultūras. Can. Scene Vertė J. Str.

Linksmam atokvėpiui

Pasiūlymas programų pajvairinimui

PR. VISVYDAS

Šį rytą užsigeidžiau pavartyti žodyną. Pagalvojau: reikia surasti žodį "kralikas". Neperniausiai išleistoje knygoje autoriaus šneka apie kralikus. Kas yra kralikas?

Taip beještant ir nerandant žodyne kraliko, dingtelėjo pūkinti mintis. Nudžiugęs prišaukau prie šaldytuvą. Ištraukiau skardinę netukinančio vaisvandens. Reikia atšvesti naują sumanymą ir nenutukti.

O sumanymas, brangieji, yra toks: ar nevertėtų viešai užsiminti lietuvių kalbos žodyno garsinimu? Juk kiekvienas tikslus žodžio pavartojimas yra tvirtas žingsnis lietuviškos kelyje. Anot filosofo Wittgensteino, riboti esame tiek, kiek ribota mūsų kalba.

Nuspręsta! Imsiu ir pasidarysiu profesorišku žodyno aiškinimoju. Tegū tik programų rengėjai kviečia mane į sceną. Neapviliu. Nenoriu rungtyniauti nei su mūsų dainininkėmis, nei su instrumentalistais. Nors, tiesą pasakius, juos visą laiką varginai nederu. Tautiniai šokiai ne visų scenų grindims tinka. O čia, kaip matome, pajvairinimui nauja atrakcija — profesoriškas žodyno aiškinimas! Lietuvių kalbos komikas. Liaudies dvasios gajintojas.

Stai jums sceninė užuomazga. Išėinu prie mikrofono, nešinas didžiuliu, vos pavalkamu portfelu. Išsitraukiu storą, juodai įrištą žodyną. Esu nedidelio ūgio, pliktelėjęs, akinuotas, su baisiai padėvėta eilute. Viena kelšė trumpesnė už kitą. Ir kolyne švyti nedidelė skylutė. Žodžiu, profesoriškesnės išvaizdos niekur nepamatysite.

Kukliai pasimaivau prie mikrofono. Pristatau gražia suvalkietaška tarena. Pliačiuosius

balsius traukiu kaip akėčias. Atverčiu žodyną ir imu dėstyti, ką toks ar kitoks žodis reiškia. Pavyzdžiui: "Lietuviškai sakome ne kralikas, o triušis — naminis kiškių šeimos gyvulys". Čia dėl juoko pridėdu: "Jeigu salėje yra kas nors pavarde Kiškius, tegū neužsiima, nes šneku tik apie gyvulių giminę." Tai išgirde žmonės susižvalgo. Viena dailiai susiūkavusi ponija prunkšteli. Iš paskutinės eilės keli vyrai išeina lauk turbūt parūkyti.

Kadangi paskaitą pradėjau su triušiais, varau dėstymą apie kitus naminus gyvulius: kates, šunis, arklius, ožkas, avis. Ilgiau sustojį prie kiaulių. Aiškiu, kas yra paršas, kuiliys, tekis, meitelis, bekonas. Juoko labai pridėdu: "Jeigu salėje yra kas nors pavarde Kiaulė ar Paršas, prašau, neužsiimti: šneku ne apie žmonių, o gyvulių giminę".

Viskas trunka neilgiau penkiolikos minučių. Būtinai neilgiau. Žmonės nepakenčia ilgų paskaitų. Laiku padėjęs tašką, ryžtingai užverčiu žodyną. Nusisluostau prakaitą su pilkočio atspalvio nosine. Padėkoju visiems už atidumą ir, žinoma, už dievišką kantrybę. Dėl visa ko labai kukliai klusteliu: "Ar nėra klausimų? Esu pasiruošęs mieliai atsakyti".

Visi į mane žiūri kaip į pirmos rūšies nevykėlį. Žiūri ir tyli. Vėl padėkoju ir velku vos pavalkamą portfelį ir užkulisius. Žmonės aiškiai mato skylutę kolyne. Niekas neploja. Tik ta pati dailiai susiūkavusi ponija atvirai ir nuosirdžiai juokiasi. Tai vienintelis asmuo, pajutęs padėties komiškuumą ir atomazgos absurdą.

Idomu, ar patriotiškai nusiteikę rengėjai susidomės mano siūloma programų atgaiva? Laukiu.

Nelietuvaltė Danutė iš JAV stebi lietuvišką programą ir šokius per "Tėviškes Ziburius" spaudos balių Anapilyje. Nuotr. St. Dabkaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

AMERIKOS LIETUVIŲ BIBLIOTEKOS leidyklos narių susirinkimas įvyko birželio 2 d. Čikagos Jaunimo Centre. Pranešimus padarė leidyklos vadovai: tarybos pirm. V. Dundžila, kun. Alg. Kezys, SJ, S. Girmius ir P. Aleksas. Leidykla turi 83 narius, kurių 59 yra imokėję po \$100, o kiti įsijungę savo darbu. 1978 m. buvo išleistos dvi knygos — kun. St. Ylos "Lietuvių šeimos tradicijos" ir nauja V. Pietario "Algimanto" laida. Reikalų vedėjo P. Aleksos pranešimu, spaustuvėje jau yra 4 būsimieji leidiniai: A. Skrupskelienės "Lietuvių rašytojai ir jų kūryba" anglų kalba, kun. J. Prunskio "Lietuviai Sibire", Br. Kvickio "Tėsių vyskupija", V. Vengrio "Lietuviškieji ekslibrisai" lietuvių ir anglų kalbomis. Spaudai ruošama serija naujų knygų: kompoz. J. Žilėvičiaus — apie lietuvių muziką JAV, D. Fainhauzo — apie Pensilvanijos lietuvių (anglų kalba), K. Almeno — "Dvylikos įdomių epizodų iš Lietuvos istorijos", dail. Adomo Varno — "Lietuvos kryžiai", V. Pesecko — "Lietuvos aviacija", dr. J. Puzino paliktas veikalas apie Petrą Avizonį. Estas A. Rannitis yra parašęs užsieniečiams skirtą M. K. Čiurlionio monografiją, kuri bus išleista anglų kalba.

DŽŪKŲ DRAUGIJA Čikagoje specialiu pobūviu paminėjo savo veiklos dešimtmetį. Trumpa nuveiktų darbų apžvalga padarė pirm Pr. Nedas. Pagrindinis dėmesys teko draugijos paskelbtam romano konkursui, kurį yra laimėjęs rašytojas Jurgis Gliudaus. Vertintojų komisijos nutarimą perskaitė jos sekr. D. Kučėnienė. Pusanro tūkstantio dolerių premija J. Gliudaus paskirta už romaną "Perlojos respublika", kuriame alegorine prasme dūžiai tampa Lietuvos nepriklausomybės tvirtovė. Romano ištraukas apie dūžių kovas už savo kalbą šventovėje skaitė aktorė Jūratė Jakštytė. Šioje iškilmėje negalėjo dalyvauti autorius J. Gliudaus, gyvenantis Kalifornijoje. Koncertinę programą atliko vietiniai solistai J. Vaznelis ir R. Mastienė.

INDIANOS UNIVERSITETO tradicinės muzikos archyvu Bloomingtone finansinę paramą suteikė JAV Lietuvių Fondas ir JAV LB kultūros taryba. Ji bus panaudota sukaustuoti Juozo Būgos 1949-53 m. Čikagos ir N. Anglijos apylinkėse surinktomis lietuvių dainoms. Jų melodijas jis buvo užrašęs senovišku vielinio fonografu. Į magnetofono juosteles jis perrašė doktorantų universitetui ruošiusi čikagietė Elena Bradūnaitė, o prie katalogavimo dirbo studentė Danutė Staškevičiūtė. Archyvu vadovauja lietuvių kilmės Frank J. Gillis (Giliauskas). Šia proga prisimintinas tautosakininkas Juozas Būga, gimęs 1921 m. Pažiegos kaime prie Dusėtų. Jis yra baigęs Zarasų gimnaziją, studijavęs Vilniaus universitete, dirbęs Lietuvių Tautosakos Archyve. Atvykęs į JAV 1949 m. užrašė apie 4.000 lietuvių dainų, surinko apie 50.000 kitos tautosakos vietnių. Mirė 1957 m. gruodžio 29 d. Čikagoje.

ČIKAGOS "PRODUCTION" BENDROVĖs Pary teatre buvo pastatyta britų rašytojo Ch. Hamptono drama "Total Eclipse" ("Visuotinės užtemimas"). vaizduojanti boheminį prancūzų poetų Paul Verlaine ir Arthur Rimbaud gyvenimą Paryžiuje, Londone ir Briuselyje. Vieną pagrindinių vaidmenų — poeto A. Rimbaud sukūrė jaunas lietuvis aktorius Vytautas Ruginis, dramos studijas baigęs Illinoiso universitete. Jo pastangas palankiai įvertino Čikagos spauda. V. Ruginis gyvena Cicero mieste, yra baigęs parapijinę Sv. Antano mokyklą, kalba lietuviškai ir, siekdamas aktorius karjeros, neatšako nei savo vardo, nei pavardės. Vasarą su šia teatralų grupe jis gastroliuos kituose JAV miestuose, o rudenį gilins dramos studijas Yale universitete.

RIMAS VAINORIUS, lietuvis filmotojas, susilaukė puikaus įvertinimo žurnalo "Time" birželio 18 d. laidoje už savo darbą amerikiečių filme "Players" ("Žaidėjai"), režisuotame britu A. Harvey. Filmo scenarijus esąs banalokas meilės trikampis, kuriame susitinka du žymieji aktorai Ali MacGraw, Maximilian Schell ir filme debiutuojantis Dean Paul Martin — teniso žaidimu pasižymėjęs Hollywoodo aktorius Dean Martin sūnus. Filman taipgi yra įtrauktas pasaulinio garso tenisininkas Guillermo Vilas, trenerio vaidmenį atliekantis Pancho Gonzalez. Recenzentą Richard Schickel sužavėjo garsiajame Britanijos Wimbledone įvykusios rungtynės tarp G. Vilas ir D. P. Martino. Tas scenas filmavo sporto specialistas Rimas Vainorius su antruoju filmuotoju vienu. Jos esančios geriausios visame filme, kuriam gerokai pakenkė rež. A. Harvey pasirinkta technika įterptinėmis scenomis grįžti į filmo veikėjų praeitį su pirmosios filmuotojų grupės pagalba. Dėlto kaip tik ir pabrėžiamas gerai atliktas Rimas Vainoriaus darbas Wimbledone. Nemažą priekaištų pažeriaama aktoriui Ali MacGraw, netgi abejonių jos talentu. Kaltė tenka ne tik jai, bet ir lėkšto scenarijaus autoriui A. Schulmanui, nepakankamoms režisoriaus A. Harvey pastangoms.

VILNIAUS SPORTO RŪMUOSE savo 500-tąjį koncertą surengė P. Budriaus vadovaujamas akademinis dainų ir šokių laudies ansamblis "Lietuva". Sukaktuviame koncerte buvo atlikta liaudies daina "Pempel, pempel", skambėjusi ir pirmajame ansamblio koncerte 1941 m. Programon taipgi buvo įtraukta naujoji kompoz. A. Bražinsko ir peeto J. Nekrošiaus daina "Lietuva". Per 38-nerius savo veiklos metus ansamblis yra paruošęs apie 20 programų. Su lietuviškomis dainomis bei šokiais "Lietuva" yra koncertavusi daugelyje Europos šalių, gastroliausi P. Amerikijoje, JAV, Japonijoje, Mongolijoje. Liepos mėnesio numatoma "Lietuvos" ansamblio išvyka į V. Berlyną, o rudenį — į Prancūziją.

LIEUVOS ARCHITEKTŲ SĄJUNGOJE gegužės 3 d. buvo aptarti Lauryno Stukos-Gucevičiaus paminklo Vilniuje projektai. Eskiuzs paruošė penkis grupes: skulptorius J. Kedainis, architektas E. Budreika; skulptorius A. Ambraziūnas, architektai V. Čekanauskas ir A. Zalyš; skulptorius V. Vildžiūnas, architektai A. Lukšas, R. Dičiūis; skulptorius V. Krutinis su architektu A. Purliu; skulptorius S. Šarapovas ir architektas G. Baravykas. Keturi projektai paminklui siūlo skulptūrinį figūrinių sprendimą, vienas — architektūrinį. Diskusijose ilgiau sustota ties vietos parinkimu paminklui. Buvo siūloma Gedimino aikštė, Tiltų gatvė ir aikštė prie Bonifratų šventovės. Nutarta turimus projektus eskiuzs tobulinti ir galutinę atranką padaryti vėliau.

KAUNO DAINŲ SLENYJE birželio 1 d. įvyko liaudies dainų ir šokių ansamblių šventė, susilaukusi dalyvių iš visos Lietuvos. Šventėje dalyvavo akademinių dainų ir šokių ansamblis "Lietuva" iš Vilniaus, Vilniaus universiteto, Kauno politechnikos instituto, Šiaulių kultūros namų, Kauno medicinos instituto ansamblių, papildyti mažiau žinomų kolektyvų, pučiamųjų orkestrų, kaimiškų kapelių. Tarp atliekamų kūrinių minimi: liaudies daina "Valio, dalgelai", V. Laurišo "Tėvynei", G. Verdi choras iš operos "Trubadūras", D. Kabalevskio "Improvizacija", Choras akompanavo simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras, diriguojamas J. Domarko. Duoklė progandai atiduota E. Balsio kantata "Leninui šlovė". Vyriausiu šventės režisiorium buvo A. Gabrėnas, dirigentu — P. Bingelis.

SENAMIE VILNIAUS PARKE prie A. Puškino muzėjaus gegužės 30 d. buvo paminėtas 180-tasis šio rusų poeto gimtadienis. Apie jo kūrinius bei jo leidimą lietuvių kalba kalbėjo poetas E. Matuzevičius. A. Puškino eilėraščių bei jam skirtus savo posmus skaitė poetai A. Churginas ir V. Reimeris, talkinami aktorės M. Rastekilės. Romanus, sukurts A. Puškino tekstais, dainavo sopranas B. Grincevičiūtė. Į programą įsijungė ir simfoninis liaudies orkestras "Vilnius" su savo vadovu P. Bekeriu. Muzėjuje buvo atidaryta paroda "Puškino veikalai Lietuvos teatruose".

"MASKVOS ŽVAIGŽDŽIU" FESTIVALIJE dalyvavo mergaičių choras "Liepatės", Vilniaus filharmonijos sopranas R. Maciūtė, Vilniaus operos mezo-sopranas V. Šiškaitė. Kita Lietuvos menininkų grupė turė pačią metu buvo nuvykusi į Leningradą. Jos eilėse buvo dirigentas J. Domarkas, valstybinis Kauno choras, smuikinininkas R. Katilius, vargonininkas B. Vasiliauskas, Vilniaus operos solistai — R. Tumuliauskaitė, A. Stasiūnaitė, E. Kaniava, B. Tamašauskas ir V. Prudnikovas. Su antruoju simfoniniu Leningrado orkestru, diriguojamu J. Domarko, buvo atlikta K. Orfo kantata "Carmina burana", W. A. Mozarto Mišios "Missa brevis D-dur", J. Jozefino "Koncertas smuikui ir vargonams".

VILNIAUS OPEROS IR BALETO TEATRAS 59-tojo sezono užbaigė paruošė M. Čiulakio baleto "Dvių poen tarnas" premjerą. Šis baletas yra sukurts pagal italų klasiko K. Goldonio to paties pavadinimo komediją. Spektaklio kūrėjai — menininkai iš Leningrado: vyr. baletmeisteris N. Bojarkičovas, scenografijos autorius dail. E. Leščinskis, drabužių eskizų autorė dail. T. Brunė. Spektaklio dirigentas — vilnietis Ch. Potasinskas.

LIAUDIES OPERA veikia Klaipėdoje. Jos paskutinis spektaklis — G. Verdi "Traviata" buvo parodytas ir Kretingos, Gargždų, Palangos žiūrovams. Spektakliuose klaipėdiečiams talkino Vilniaus operos solistai R. Vešiotas, P. Zaremba, Violeta dainavusi D. Juodikaitytė, Alfreda — J. Antanavičius.

MINSKO PARODŲ RŪMUOSE su brandžiausiais pastarųjų metų savo darbais viešojo panevėžiečiai dailininkai — K. Naruševičius, K. Beržanskas, J. Lebednykas, E. Jasūnaitė, L. Gudaitienė, A. Pakarklis, P. Štiaučiūnas, V. Žigas, I. Milaševičiūtė ir kt. Parodoje taipgi dalyvavo ir Panevėžio dramos teatro vyr. dail. K. Valčiulis su scenovaldžių eskizais B. Sruogos "Pavasario giesmė", J. Josadės "Tardytojai", S. Michalkovo "Zuikiui puikiui". V. Kst.

Lietuviai Čikagoje

K. A. SAULAITIS

TREMTINIŲ STOVYKLŲ laikotarpis jau skiria 30 metų. Per tą laiką išeivijoje užaugo nauja karta, kuri apie II D. karo ir pokario gyvenimo žinią iš tėvų (kurie tada buvo jų amžiaus) ar senelių pasakojimų. "Dypukų" stovyklų gimnazijų mokytojai ir mokiniai rengia 30 metų ar kitas sukaktis (neseniai Čikagoje susirinko Schwabisch-Gmuend būrys). Per poezijos dienas Klevelande ir Čikagoje gegužės mėn. buvo rodytas Balio Gaidžiūno filmas apie lietuvių rasytojus 1945-1948 m. Vokietijoje. Kun. dr. Juozas Prunskis (Čikagoje) renka asmeninius pasakymus apie prieštąstis, dėl kurių karo ir okupacijos metu lietuviai traukė į Vakarus. Jis pastebėjo tai, ką istorijos ar visuomeninio gyvenimo mokytojas gali lietuviams mokykloje papasakoti, kad užauganti karta mažai žino apie tėvų motyvaciją bei išgyvenimus iš to laikotarpio. Atrodo, jog tėvai ar seneliai nesistengia, neįstengia pasakoti arba nevertina tokio liudijimo reikšmės. Dalis jaunimo "atsigriebs" IV jaunimo kongreso metu, kai tėvai primins vietas, kuriose praleido savo vaikystę ar jaunystę, kur palaidoti tada mirę ar žuvę seimū nariai, kur dar tebestovi lietuviški kryžiai, paminklinės lentos — sunkių valandų liudytojai.

Pabėgėlių stovyklų dokumentinė medžiaga saugojama PLB archyve, o šiomis dienomis kitas archyvas pradėjo vėl surinkti kuo daugiau nuotraukų apie pokarinį lietuvių gyvenimą DP stovyklose Vokietijoje ir kitose V. Europos kraštuose. Lietuvių Foto Archyvas, turintis negatyvų ar nuotraukų net iš praėjusio šimtmečio, nuolat gauna dokumentines nuotraukas. LFA narė Izabelė Stionienė vadovauja šiam darbui — DP stovyklų nuotraukas prašo siųsti jos adresu (7143 S. Hamlin St., Chicago, IL 60629, USA). Nuotraukas turėtų lydyti žinios apie datą (kiek galima tiksliau), nes pagal datas nuotraukos kataloguojamos, vieta, vaizduojama įvyki, nuotraukoje esančių asmenų vardus ir pavardes. Tinka ne tik oficialios grupių ar kitos nuotraukos, bet ir šeiminės, asmeninės, nes jos vaizdžiai parodo tų laikų gyvenimą. Neturint tikslų duomenų, visvien siųsti fotografijas, nes archyvas galės žinias iš kitų šaltinių papildyti. Svarbu, kad nuotraukos ne būtų išaugotos.

"LIETUVIAI RASYTOJAI VAKARUOSE" yra Amerikos Lietuvių Bibliotekos baigiamą ruošti A. Škrupskelienės redaguota knyga apie 70 lietuvių poetų, rasytojų ir dramaturgų su būdingomis ištraukomis iš jų kūrybos. Leidkla birželio 2 d. perrinko dabartinę tarybą — Antanas Dundžila, dail. Petras Aleksa, kun. Algimantas Kezys, dail. Vincas Lukas ir Saulius Girnius. Metiniam narių (jų yra 83) susirinkimui pasidžiaugta 1978 m. išleistu albumu — kun. St. Ylos "Lietuvių šeimoms tradicijos" ir viename tome atspausdintomis Vinco Pietario "Aligimanto" abiem dalimis. Prieš 5 metus įsteigta leidykla jau išspaudė leidinius "Palikę tėviškes namus" (Sv. Kazimiero kapinių lietuviški paminklini albumas) ir "Pennsylvanijos angliakasių Lietuva". Dar

turi anglų kalba kapinių leidinį "A Lithuanian Cemetery" ir "Lithuanians in Multi-ethnic Chicago". Eilės laukia apie 20 įteiktų rankraščių, kurių pirmieji bus kun. J. Prunskio "Lietuviai Sibire", V. Vengrio "Lietuviškieji ekslibrisai" ir Br. Kviklio "Tėsių vyskupija" serijoje apie Lietuvos šventoves.

Leidyklos būstinė anksčiau buvo Jaunimo Centre, dabar jau daugiau kaip metai ji veikia šalia dr. Mykolo Morkūno spaustuves, kurioje spausdinamos meniški paruoštos ir gausiai iliustruotos knygos. Kaikurie kritikai teigia, kad albumai yra perbrangūs, bet kažin ar daug didesniu tiražu išleistą amerikiečių tokiu pobūdžio knygą galima būtų už \$20 įsigyti. Leidyklos tikslus geriau išreiškia angliskas jos leidinių pavadinimas — "Lithuanian American Ethnic (Pictorial) Encyclopedia".

KRISTIJONO DONELAIČIO augtėsiną liutunistinę mokyklą birželio 2 d. baigė 24 mokiniai — tryliktoji dir. Julius Širkas vadovaujamų mokyklų laida. Baigimo iškilnėje dalyvavo konsule Jūzė Daužvardienė, JAV LB švietimo tarybos pirm. Br. Juodelis ir kiti svečiai. Absolventų vardu kalbėjo Darius Polikaitis, o klasės auklėtoji mokyt. Jonui Bagdonui už jo linkėjimus baigiantiesiems ir visą darbą labai ilgai plota. Kartu su pradžios mokyklos mokiniais Kristijono Donelaičio mokykla yra pati gausiausia JAV-se — apie 300 mokinių (dešimties metų sistema).

AUGSTESNIOJI LIUTANISTINĖ MOKYKLA birželio 3 d. įteikė 28-tajai laidai abiturientų pažymėjimus. Prieš iškilnė mokiniai padėjo puokštę gėlių prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Baigusius 12 mokinių sveikinimo klasės mokyt. G. Aukštulis, dir. J. Masilionis, svečiai — vysk. V. Brizgys, lietuvių jėzuitų provincijolas kun. L. Zaremba, tėvų komiteto pirm. D. Tijiūnėlis ir kiti. Mokinį vardu kalbėjo Viktoras Gliozeris.

St. Catharines, Ont.

SIBIRINIAI TREMIMAI paminėti birželio 17 d. dalyvaujant organizacijų vėliavoms bei pilnai šventovei žmonių. Ypatingai stiprų ir jautrų pamokslą pasakė kun. Juvenalis Lieba. Pamaldų metu pašventintos gėlės poros jaunuolių, apsiėmusių tautiniais drabužiais, buvo nuneštos prie Laisvės paminklo, esančio vėliai sužaliavusiame vienuolyne sodelyje. Gėles ant paminklo padėjo ilgametė Sibiro kankinė Ona Sukienė. Žodį tarė apyl. valdybos pirm. A. Šetikas. Minėjimas baigtas tylos minutę pagerbus kovotojus už Lietuvos laisvę ir sugiedojus Tautos himną.

TAUTINIŲ MINEJIMŲ metu reikėtų vengti betkurių užuominų apie mūsų nedidelės šeimos bendruomenės kaikiurių lietuvių seniai žinoma pamėgimą drumsti vieningą ir gražų visu sugyvenimą. Tai juk šeimos dūmai, nieko bendro neturintys su dideliais, reikšmingais dalykais. Ypač tai gali būti nemaloni minėjimuose dalyvaujantiems lietuviams, atsilankiusiems iš kultūr ir nežintiems mūsų smulkmenų. Kor.

Toronto Parkdale rajono šimtmečio festivalyje dalyvavo įvairios tautybės, jų tarpe ir lietuviai, kuriems atstovavo jaunimas (viduryje) — L. Padolskytė, V. Stirbytė, G. Stirbys

PRANEŠIMAS IŠ V. VOKIETIJOS

Europa turi savo parlamentą

J. KAIRYS

Jis išrinktas birželio 7-10 d. Jį sudaro 410 atstovų ir yra laikytinas politinė karūna kadaise devynių valstybių įvykdyto ūkinio susijungimo. Tiesa, šios valstybės, sudariusios Europos sąjungą, dar nėra visa Europa. Prie jų dar nevisos laisvos valstybės priklauso. Be to, daug jų paglemžę laiko komunistai. Vidsdėlo padaryta labai gera pradžia. Tai pirmas toks užmojis Europos istorijoje.

Išrinktas parlamentas susideda iš 111 socialistų, 106 krikščionių demokratų, 86 konservatorių, 40 liberalų, 44 komunistų ir 23 kitų grupių. Stipriausią grupę sudaro socialistai, po jų — krikščionys demokratai. Visos kitos yra mažesnės. Imant paskirai, ir didžiosios grupės nesudaro reikamos daugumos parlamente. Turės jungtis. Socialistams bene bus artimesni komunistai ir gal dar kitos grupės. Susijungę visi jie tesudarytų 178 atstovus. Todėl, atrodo, didžiausią grupę gali sudaryti dešinieji — krikščionys demokratai, susidėję su konservatoriais. Jei prisidėtų ir liberalai, šis junginys turėtų 232 atstovus (22 atstovų persvara). Bet apie tokias ar panašias kombi-

nacijas galima kalbėti, remiantis praktika tautiniuose parlamentuose. Čia jos gali visai kitaip kryžiuotis. Šalia daugelio skirtųjų, šitame parlamente maišys dar ir tautinis motyvas. Pastarasis, kad ir yra jau gerokai nustumtas į šalį, nėra numarintas. Todėl, atrodo, čia bus sunkiau su sudarymu pastovių susigrupavimų, kokie randami tautiniuose parlamentuose. Šiame parlamente vyraus susitarimai, sudaromi sprendžiant atskirus klausimus, arba ir be jokio susitarimo iš anksto.

Minėta parlamento sudėtis būtų buvusi greičiausiai kitokia, jei visų valstybių rinkikai būtų normaliai dalyvavę rinkimuose. Bet kaip ir netrečdalis visiškai jais nesidomėjo. Atrodo, jiems trūko nuodugnesnių žinių apie susijungusios Europos reikšmę, apie jos parlamentą ir kt. Todėl kažkas mano, kad šis parlamentas, būdamas išrinktas mažesnio skaičiaus rinkikų nei tautiniai parlamentai, nesijaus stiprus ir vengs rizikingesnių ėjimų.

Daugiausia balsų gavo dešinieji. V. Vokietijoje dabar už juos balsų buvo paduota daugiau nei praėjusį kartą renkant valstybės parlamentą. Dabar jie surinko per 49% balsų, kai val-

dančių partijų kandidatai gavo po mažiau. Dėlto opozicijos žmonės net pralinksėjo, manydami, kad gal pasiseks ateinančiais metais laimėti rinkimus ir į valstybės parlamentą. Šias nuotaikas betgi sumukdo žinia, kad tą pačią dieną per rinkimus į dviejų kraštų savivaldybes jie neteko per 4% balsų, o socialdemokratų partija jų gavo dar daugiau. Žinoma, tai nėra tikras matas rinkimams į valstybės parlamentą (Bundestagą). Renkant pastarąjį, rinkikai gali ir vėl kitaip apsispręsti, kaip kad ir seniau jie padarydavo.

Kalbant apie komunistinę tironiją gyvenančius europiečius, tenka pasakyti, kad jungtinės Europos parlamentas bus vienaip ar kitaip ir jiems prielankus. Tokią išvadą galima daryti iš Bavarijos krikščionių sąjungos š. m. sausio 20 d. manifesto išvardintų tezių, liečiančių jungtinę Europą, iš tarptautinės organizacijos Paneuropa pirmininko bei Bavarijos krikščionių parlamento nario dr. Otto von Habsburg pareiškimų.

AMERIKAI SUTARTI PASIRAŠIUS

(Atkelta iš 6-to psl.)

Amerika ir toliau liekanti stipriausia pasaulyje galybė ir pilnai pajėgianti sovietus sekti. O kas bus, jei sovietai sutartį lauzys? Valstybės Departamento pareigūno žodžiais, tam yra tarptautinis teismas, o galų gale tuo atveju pasaulyje smukusių sovietų prestižas. O to jie bijo.

I klausimą, kad toji sutartis labai blogai suteikia žmones Rytų Europoje, pareigūnas atsakė savo patirties spūdišiais: jis pats labai gerai žino, kaip sovietų propaganda savo gyventojams plauša smegenis. Beje, per 35 metus jų propaganda nepasiekusi tikslo: ne tik vyresnieji, bet ir jaunosios kartos įsitikinusios, kad Vakarų pasaulio santvarka yra žymiai geresnė.

Taip ir susidarė įspūdis, kad Amerikos politikos tikslas yra siekti pavergtoms tautos laisvėjimo iš vidaus ir sovietus paveikti diplomatiniais kanalais. Strateginės ginkluotės sutarties atmetimas tuos santykius labai atšaldytų ir, anot pareigūno, galimas dalykas, tuo atveju vėl nusileistų geležinė uždanga. Tėdaro išvada pats skaitytojas. Mano pareiga tebuvo informuoti, ką girdėjau pakviestas į Baltuosius Rūmus.

Sarnia, Ontario

FELIKSAS TIMUKAS su savo šeima krepšį į JAV prezidentą J. Carterį ir jo patarėją dr. Z. Brzezinskį, prašydami rūpintis lietuvių kalinių — Viktoro Petkaus, Balio Gajausko ir kitų išlaisvinimu. Gautas šis atsakymas: "Labai dėkojame Jums už laišką. Užtikriname Jus, kad neužmiršime nė vieno ir kad mūsų pastangos bus tęsiamos toliau. Su geriausiais linkėjimais — Zbigniew Brzezinski." Kor.

Kanados Lietuvių Fondas

NAUJI NARIAI IR ĮNAŠAI:
810. Balčiūno, Gerardo atmin. \$340
811. Senkauskas, Feliksas atmin. 230
812. Ciplijauskienės, Elenos atmin. 125
813. Anapilio Moterų Būrelis 100
814. Zaliaduonis, Juozas 100
815. Lukas, Kazys 100
816. Pargauskas, Pranas 100
817. Pargauskas, Salomėja 100
818. Dovidaitis, Pranas 100
Ruzgio, Antano atm. 65

INASŲ PAPILDYMAI:
23. KLB Otavos apylinkė iki \$4200
48. Kredito kooperatyvas "Parama" 2350
57. J. K. 200
87. Montrealio kredito kooperatyvas "Litas" 1400
136. Jurkai, Domas ir Barbara 645
272. KLB Moterų Draugijos Delhi sk. 575
357. Leveriai, Juozas ir Ona 300
380. Treigis, Sergijaus atm. 527
515. Genčius Povilas 350
608. Latauskas, Petras 600
766. Toronto Lietuvių Namai 600

Torontiešiams šis pavasaris buvo skaudus — netekome trijų brangių lietuvių. Netikėta nelaimė išplėdė iš mūsų tarpo GERARDA BALČIŪNĄ. Jo atminimui giminės, draugai bei pažįstami aukojo KL Fondui. Aukomis prisidėjo: H. G. Lapai, J. Putevis I. Vaitkus, P. O. Dabkai, V. Juskevičius, A. A. Vaitiūnai, J. Poška, dr. A. Pacevičius, V. S. Ausrotai, D. Mikšienė, J. D. MacDougall, G. Maurušaitis, B. Vaitiekūnienė, U. Bleizgienė, R. Rimkus, O. Jonaitienė, S. Kėkštas, S. Ceponis, K. Budrevičius, K. Lukošiai. Aukų buvo rasta daugiau, bet nebuvo pasirašę. "Parama" kaip savo buvusiam advokatai prisidėjo pilna šimtaine.

Netrukus atsisakyti ir kitas taurus lietuvis FELIKSAS SENKUS. Mūsų veteraną gerbdami, artimieji draugai savo kukliomis aukomis įrašė į mūsų Fonde. Aukojo: E. J. Čuplinskai, J. O. Gustainiai, P. O. Dabkai, K. V. Kalendros, J. M. Tamulaitis, J. Augustinavičienė, P. Imbrasas, L. G. Vyšniauskai, A. E. Sudikiai, V. A. Šipeliai, J. B. Tamulioniai, B. Sapliai, J. A. Putevišiai, I. Girzdiškauskai, H. A. Stepačkaitis, O. Indrelienė, J. Morkūnas, A. Vasiliauskas, J. Stravinskis, B. Vaitiekūnienė, K. B. Lukošiai.

Iškeliauvė ir SERGIJUS TREIGYS. Vietoje greit nuvyntųjų gėlių draugai, giminės bei buvę mirusiojo mokiniai aukojo KL Fondui, sutelkdami \$427. Prisidėjo: P. A. Stuplai, E. Trečiokas iš Čikagos, J. Palys, F. Kaminskai, J. B. Aukštaitis, A. E. Abramaitis, A. V. Lukai, I. A. Mikšiai, O. Indrelienė, V. Montvilas, A. E. Sudikiai, J. A. Jankaitis, L. Cesekienė, E. Slekys, A. Rinkūnas, J. Kulkauskas, T. Stanulis, J. Krailauskas, V. M. Mickeikos, E. Zubrys, V. Bačėnas, M. Barščiauskienė, I. V. Ignaitis. Taip pat visi torontiečiai ir apylinkėje gyvenę Kybartų gimnazijos buvę mokiniai: L. Ziliūtė-Senkevičienė, G. Beraitytė-Balčiūnienė, B. Smolskytė-Vaitiekūnienė, A. Urbytė-Sungailienė, O. Puniškaitė-Rimkevičienė, L. Kronaitė-Matulevičienė, A. Ziliūtė-Jucienė, P. Stočkutė-Abrokaitienė, A. Maurušaitytė-Mikšienė, G. Maurušaitytė, O. Liubinskaitė-Yčienė, I. Austraitė-Zemaitienė, J. Bargaitytė-Rimienė, I. Gocaitaitė-Ehlers, Apolinaras Gocaitis, Leonas Rudaitis, Vytautas Aušrotas ir dr. A. Diksonas.

Hamiltono staiga mirė ANTANAS RUZGYS. Draugai savo aukas paskyrė Fondui; prisidėjo: J. Lukošūnai, P. E. Zubriai, J. Račys, V. Ruzgiai, K. B. S. Ceponis, K. Lukošius. Montrealyje mirė BARBORA SEGAMOGAITE-JURKIENE. Jos draugai bei artimieji suaukojo KL Fondui — \$420. Prisidėjo: "Litas", P. R.

I. Kalvačiai iš Bostono, Iz. Mališka, Pr. Bernotas, P. Lukoševičius, R. Piečaitienė, J. Kęsgailienė, P. Barčėnas, M. Juodviršis, A. Ališauskas, G. Kudžmienė, A. Jonelis, V. Piečaitis, A. Urbonas, P. Adamonis, J. Adomaitis, V. Kačergius, A. Keblys, K. Toliušis, A. Kličiūnas, P. Montvila, V. Kerbelis, P. Drešeris, N. Akstinienė, E. Navikienienė, T. Cipkutė.

Otavos lietuviai, užjaušdami mirusios a.a. B. Jurkienės sūnaus šeimą, suaukojo \$125. Aukojo: P. E. Ališauskai, V. Z. Balsevičiai, P. L. Daumiai, J. L. Gutauskai, V. V. Kubiliai, G. S. Mitalai, A. A. Paškevičiai, V. L. Piečkaitis, A. K. Poviloniai, G. D. Procutos, V. V. Radžiai, dr. J. Rimšaitis, A. Šimanskienė, V. N. Trečiokai, dr. V. E. Gutauskai iš Karako (Venecueloje).

Mirus a.a. ELENAI CIPLIAUSKIENEI Čikagoje, jos draugai įrašė ją į KL Fonda. Aukojo: J. Kibirskis, G. Kudžmienė, V. Jonynas, V. Kudžma, A. Kličiūnas, P. Verbyla, J. Zabieliuskas, dr. V. Pavilanius, dr. P. Lukoševičius, B. Niedvaras, V. Piečaitis.

Nuosirdžiausiai užjaučiame visų mirusiųjų šeimas ir artimuosius. Dėkoduami sveikiname naujus narius ir įnašus papildžiusius. Fondas sveikina naują Toronto bei apylinkės įgaliotinį Praną Dovidaitį ir linki jam geros sėkmės didžiame darbe.

KLF VALDYBA

HAMILTON

(Atkelta iš 4-to psl.)

IS VILNIAUS LIGONINES sugrižo ir dabar dr. A. Saunorio priežiūroje McMaster medicinos centre gydo Alb. Girūnas. Gegužės pradžioje, besisvečiuojant tėvynėje, ji buvo ištikęs širdies priepuolis. Ji keliais savaitės turėjo išgulėti Vilniaus ligoninėje.

TRADICINIS TAUTYBIŲ FESTIVALIS Gage parke birželio 23-24 d. d. sutraukė apie 200.000 žiūrovų. Hamiltono LB valdybos įrengta lietuviška sodyba pat pat buvo lankoma sveiktinųjų, kurie pirkto lietuviško maisto ir skanėstų, apžiūrėjo mūsų liaudies meno ir gintaro parodą bei paklausė lietuviškos pokštelių muzikos, gaudami daugiau apie Lietuvą informacijos iš dalinamų lapelių. Malonu, kad jaunu volkėjų valdyba pajėgė surengti tokio masto mūsų tėvų krašto reklamą (latviai ir estai nebuvo atstovaujami). Nuosirdi padėka E. Steibleni ir R. Pakalniškienei už parodos surengimą.

LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBO choras, vad. A. Juozapavičius, atliko programą "Simpsons Sears" prekybos centre. Chorui akompanavo D. Deksnys.

AUSTRALIJOS "TEVISKES AI DUOSE" buvo išspausdintas pasikalbėjimas su buv. hamiltoniete Anelė Kaminskaitė-Morkūnienė. Į laikraščio klausimą, kur ji išmokusi taip gražiai šokti tautinius šokius ir jiems sumaniavę vadovauti, dabartinės Melbourne "Klumpakojų" vadovės atsakymas buvo šis: daug metų šokau p. Breichmanienės Hamiltono "Gyvataro" grupėje, vadovavau jaunosijai grupei. Besilankant "Gyvatarui" Australijoje, visi žavėjosi spalvingais hamiltoniečių tautiniais drabužiais. Korespondentas vadovė vėl paklausė, kas tokias gražius drabužius Kanadoje išaudžia, A. Kaminskaitė-Morkūnienė atsakė: garsios tautinių drabužių audėjos — A. Tamošaitienė ir p. Valtonienė. Pasirodo, berniukams "Klumpakojis" tautinius drabužius užsakė pas p. Baltaduonienę Kanadoje. K.B.

13 dienų su giminėmis!

Organizuojamos dvi puikios ekskursijos:
VILNIUS-Ryga liepos 16 — liepos 30 d.
VILNIUS-Minskas rugpjūčio 20 — rugsėjo 3 d.
Kelionės ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba, ypač keliaujantiems pirmą kartą.

Skambinti tel. 537-3060 • 532-8772
2385 Dundas St. W., Toronto Telefonas 537-2165
Vietų skaičius ribotas. Skubėkite užsisakyti!
SIMON'S, HARMONY TRAVEL SERVICE

DRESHER-BARASKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENE
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v., šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE * Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komercinių
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

All Languages Service

Vertėjai raštu ir žodžiu per 60 kalbų
Suite 1105, 67 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1J8
Tel. 361-0303

FRANK BARASKAS LTD., Realtor

3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO

• NAMAI
• VASARNAMIAI
• UKIAI

Stayner, Springhurst,
Wasago, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO

ĮSTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. jr. F. Janavičiai

DRAUDA

BALIO MASKELIUNO
INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČĖNAS

All Seasons Travel, B.D.

1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių
reikalais betkur
pasaulyje skambinti

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Šį ketvirtadienį, liepos 5, 8 v., naujojo Toronto kardinolo sutiktuosius ir pamaldos Varsity sporto stadione. Nemokami pakvietimai gaudami klebonijoje.

— Pamaldos laikomos ir Wasagoje sekmadieniais 10 ir 11 v.

— Sv. Jono lietuvių kapinėse palaidoti: a. a. Algis Rickus iš Hamiltono, a. a. Vytautas Juodišius iš Staynerio. Ateinantį pirmadienį, liepos 9, laidojamas Augustinas Daukantas.

— Šventovės skoloms mažinti aukojų: \$500 Lietuvos Kankinių par. kat. moterų draugija (vitražui), \$300 S. Burdinavičius iš Hamiltono, \$200 V. Čuplinskiene, po \$100 — S. Oleknie ir V. Jurevičius, po \$50 — S. Treigienė iš Vankuverio ir J. K. Rugai.

— Šį šeštadienį parapijos šventovėje tuokiasi: Paul D. Nielsen ir Neris R. Zulytė, Donald G. Carruthers ir Viktorija Gr. Pacevičiūtė.

— Pakrikštytas Tomas-Andrius Zeleckis.

— Pamaldos: šį sekmadienį, 10 v. r., už Ramonų šeimos mirusius, 11 v. už a. a. Petrą Baltrušį ir a. a. Mariją Gizičienę; Wasagoje: 10 v. už Ravevičių mirusius, 11 v. už Dėdinių šeimos mirusius.

Lietuvių Namų žinios

— LN Fondas "Labdara" paskyrė \$250 skautų stovyklai Romuovoje ir \$200 Priskikimo parapijos stovyklavietės remontui.

— Šią savaitę partvarkoma Karaliaus Mindaugo menės scena. Įtaiso nauja galinė užuolaida ir daromi kiti scenos pagerinimai. Darbus prižiūri LN valdybos statybos komisijos narys B. Jackus.

— Svetainė "Lokys" užsakyto ir jau šią savaitę bus atvežtos naujai padarytos kėdės.

— Kurie dar nėra apsisprendę kur atostogauti, LN Vyrų kviečiami ir jų rengiama poilsio stovykla N. Wasagoje liepos 29 — rugpjūčio 12 dienomis.

— Pr. sekmadienį popietėje dalyvavo 150 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Valerija ir Petras Jaudegiai iš Omahos, Vytautas ir Anta Jaudegiai iš San Diego, Marija Urniežienė iš Santa Monikos, Jonas Petrulis iš Floridos, Kristina Maciūnaitė ir Danutė Bičiūnienė iš Detroito, dr. J. Baltrušaitis ir B. Baltrušaitienė iš North Bay, Ont.

• Pinigai yra geras tarnas, bet blogas valdovas (Baconas).

ISNUOMOJAMAS nerūkiančiam asmeniui kambarys, virtuvė ir prausykla trečiame aukšte, High Park rajone, prie Toronto Lietuvių Namų. Skambinti tel. 535-0258.

MOTERIS ieško buto (Toronto) iš vieno miegamąjo, salono, valgomosios ir virtuvės; pageidaujama su atskiru įėjimu. Tel. 737-1347.

ISNUOMOJAMAS High Park rajone butas iš vieno kambario, virtuvės ir prausyklos (privatus įėjimas); taip pat išnuomojamas vienas kambarys II-me aukšte (galima naudotis virtuve). Tel. 537-4264 arba 536-3092 Toronto.

ISNUOMOJAMAS BUTAS iš dviejų miegamųjų arti Priskikimo šventovės Toronto. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 537-4329.

ISNUOJAMA kepykla. Duodamas pradinis apmokymas. Century 21 Schuringa Ltd., Jim Blake tel. 823-1817, Mississauga.

FOTOGRAFAS.

Darau nuotraukas įvairiomis progom. Skambinkite — **JAUNIS BAKEVIČIUS** po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronto.

DABAR YRA GERAS LAIKAS atnaujinti jūsų pūkinės arba plunksnines antklodes (kaldras) ir pagalves. Tel. 787-9021 Toronto.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stiliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

ALDONA'S BEAUTY SALON 1618 Bloor St. West, Toronto kviečia ponias gražiomis šukuosenom; specialistė pusmetniui (permanent) ir dažymų. Telefonas 533-2904

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKYCIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvių Namus. Pristatymas ir ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI Ballai, vestuvės, sužadėtuves, parenkiamuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronto.

Priskikimo parapijos žinios

— Šis penktadienis, liepos 6, mėnesio pirmasis. Mišios vakare 7.30.

— Kun. B. Pacevičius yra sunkiau susirgęs ir paguldytas Sv. Juozapo ligoninėje.

— Ruošiasi tuoktis: Petras Matijošaitis ir Deborah Davis; Angelė Selmytė ir Stanley Smarko.

— Mišios Wasagos stovyklavietėje vasaros metu — kas sekmadienį, 11 v. r.

— Lietuvoje mirė Kazio Lemberto motina Kazimiera ir Marijos Yokubynienės pusbrolis Ignas Skėrys. Edwardo Sabaliausko motina Pranciška mirė Čikagoje.

— Pensininkų pobūviai vyksta kiekvieną trečiadienį, 2 v. p. p., jų patalpose.

— Parapijos biblioteka ir knygų kioskas vasaros metu neveikia.

— Vakarinės Mišios sekmadieniais mūsų šventovėje vasaros metu — 8.30 v. v.

— "Aušros" stovykla, kuriai vadovauja Lina Kuliavičienė, prasidėjo liepos 1, Wasagoje. Komendantas — Andrius Kaknevičius, kapelionas — kun. Eugenijus Jurgutis, OFM. Jei kas norėtų stovyklauti, gali vykti bet kada, nes vietų yra.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Antaniną ir Veroniką Petkevičius, užpr. B. A. Petkevičiai, 8.30 Gyvojo Rožinio dr. jos intencija, užpr. valdyba, 9 v. už Oną Ivanauškiene, užpr. A. E. Bočkai, 9.30 už Stravinskį šeimos mirusius, užpr. Z. J. Stravinskai; sekmadienį 8 v. už Leoną Adomaitį, užpr. B. E. Kišonai, 9 v. už Kęstutį Simanavičių, užpr. V. M. Simanavičiai, 10 v. už Vladą Radavičių, užpr. E. Simaitienę, 11.30 už parapiją, 8.30 v. v. už Jurgį ir Veroniką Ramanauskus, užpr. S. Kučinskienę.

MIRUSIEJI. A. a. Algis Rickus, 64 m. amžiaus, važiuodamas automobiliu į Sudburį žuvo eismo nelaimėje. Velionis kilęs iš Kauno. Palaidotas iš Hamiltono lietuvių šventovės Sv. Jono liet. kapinėse Mississaugoje. Prieš dvyliką metų jo tėvelis taip pat žuvo automobilio nelaimėje. Velionis paliko šeimą, brolių Juozą, seseris — J. Narušienę ir A. Žilvitenę. Pastaroji yra Montrealio Banko Hamiltono sk. vedėja — direktorė.

A. a. Vytautas Juodišius, 63 m., mirė birželio 29 d. prie Staynerio savo ūkyje. Kilęs nuo Marijampolės. Ankščiau jis su žmona gyveno Toronto. Velionis buvo pašarvotas Staynerio laidotuvių namuose, kur ilgąjį savaitgalį gausiai lankė tautiečiai. Palaidotas iš Lietuvos Kankinių šventovės Sv. Jono liet. kapinėse. Velionis paliko žmoną Oną ir daug giminių Kanadoje ir Lietuvoje.

A. a. Mykolas Dikčius, 77 m., rastas negyvas savo namuose Wasaga Beach. Gydytojų konstatuotas širdies smūgis. Velionis palaidotas liepos 4 d. iš Lietuvos Kankinių šventovės Sv. Jono liet. kapinėse.

Klauda. Prof. A. Maceinos straipsnyje, išspausdintame "TZ" 26 nr., 7 psl. liko neišaiškinta korektūros klaida. Išspausdinta: "... Antanas Borina — yra pamotė Jagna — yra aiškiai nenormalūs". Turėjo būti: "nenormalūs".

"The Toronto Star" birželio 26 d. išspausdino Danos Stonkutės ir Susanos Samuels laišką, protestuojantį prieš žurnalistės Michele Landsberg skiltį, kurioje ji diskriminuojanti moteris inžinierės, nes rašanti tiksliai apie vyrus inžinierius. Tai esąs seksizmas, kuris apunkina moterų veržimąsi į inžinierių profesiją. Laišką pasirašiusios yra inžinierijos studentės, redaguojančios studentų laikraštį "Cannon". Prie laiško pridėta didelė abiejų redaktorių nuotrauka.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncevalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

TEL. CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7443

RONCEVALLES CHAPEL 436 Roncevalles Ave. 533-7954

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

TEL. CHAPEL 2337 Hurontario St. W. 767-3153

Toronto tautybių savaitėje — Karavane sėkmingai veikė ir "Vilniaus" paviljonas. Nuotraukoje — "Vilniaus" karaliūtė VIDA PETKEVIČIŪTĖ, kuri uoliai darbavosi per visas dienas

Mokyt. A. Rinkūnas, išleidęs naują vadovėlį "Ar kalbate lietuviškai?" ("Lithuanian for Beginners"), dalyvaus lituanistinių mokyklų mokytojų studijų savaitėje Kennebunkporte liepos 8-15 d. d. ir supažindins mokytojus su naujuoju leidiniu bei pagalbiniiais jo priedais.

Saulių sukaktis. Š.m. liepos 20 d. sukanka 25 metai, kai buvo įsteigta Vlodo Pūtvio šaulių kuopa Toronte. Rugsėjo 29 ir 30 dienomis įvyks 25-čio minėjimas. Ta proga bus atidengtas Romo Kalantos bareljefas. Projektas jau vykdomas, ir tam reikaliui reikalingos lėšos. Kuopos valdybos nariai renka tam tiksliui aukas.

"T. Žiburiai" atostogaus pirmąsias dvi rugpjūčio mėnesio savaites — nedirbs redakcija ir spaustuvė, bet veiks administracija ir aptarnaus besikreipiančius tautiečius.

Šių metų rudenį sueis 30 metų "Tėviškės Žiburiams". Šią sukaktį numatoma paminėti platesnio pobūdžio kultūriniu renginiu antrąjį advento sekmadienį, gruodžio 9 d., Anapilio salėje.

Folklorinis filipiniečių savaitgalis rengiamas liepos 14-15 dienomis "Harbourfront" patalpose ir bus vadinamas "pamania" (palikimas). Programa prasidės eitynėmis nuo miesto rotušės. Jose dalyvaus įvairūs gyvieji paveikslai, įvairių tautybių vaikai (Tarptautinių Vaiko Metų proga), apmęti tautiniais drabužiais. "Harbourfront" patalpose išstas dvi dienas bus atliekama folklorinė filipiniečių programa, rodomi įvairūs valgiai, dirbiniai, mados ir t.t. Minėtasis savaitgalis bus baigtas sekmadienį religine procesija, kurioje eis vaikai, apmęti ilgais drabužiais, ir neš gėles. Ši apeiga prasidės 7.30 v.v. York Quay Centre, 235 Queen's Quay West. Įėjimas į visus renginius nemokamas.

Pasaulio Lietuvių Kunigų Vienybės valdyba posėdžiavo Anapilyje birželio 26 d. ir nusprendė, kad statuto numatyta jos trejų metų kadencija baigiasi šį rudenį ir reikės naujų rinkimų. Dabartinė valdyba buvo sudaryta tik prieš vienerius metus; anksčiau ji negalėjo būti sudaryta dėl susidėjusių aplinkybių. Minėto valdybą įeina: pirm. kun. J. Stakus, sekr. kun. A. Simanavičius, OFM, ižd. kun. Pr. Gaida, nariai kun. P. Azubalis ir kun. A. Prakapas, OFM.

IV PLJK Finansų Komitetas dėkoja už aukas jaunimo kongresui: J. I. Bubuliams — \$30. E. J. Čuplinskams — \$50. A. Rusinienei — \$10. B. Sapliui — \$20. J. Strazdui — \$100. A. Viskontui — \$100. M. F. Yokubynienei — \$25. Hamiltono Medžiotojų ir Zvejotojų Klubui "Giedraitis" — \$50. KLB Montrealio apylinkė — \$1.500. Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Toronto skyriui — \$25.

"Northern Mosaic", dvimėnesinis laikraštis, leidžiamas daugiakultūrės Thunder Bay, Ont., draugijos, sausio-vasario numerį papuošė didele nuotrauka iš buvusios lietuvių dainų šventės Toronte. Joje matyti Judita Melnikaitė, skambinanti kanklėmis. Vienuoliktame puslapyje išspausdintas trumpas Pasaulio Lietuvių Dienų aprašymas ir pridėta jaunimo nuotrauka iš buvusios dainų šventės. Šiam laikraščiui medžiaga apie lietuvių paruošia dr. E. Jasevičiūtė.

Tragiškai žuvus

A. A. ALGIUI RICKUI,

jo mamai, seserims ir broliui JUOZUI su šeima
reikiame gilią užuojautą —

Jonas, Justinas ir Juozas

Vizgirdos

Toronto Lietuvių Namų TREČIOJI POILSIO STOVYKLA TĖVŲ PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖJE, WASAGOJE, įvyks š.m. liepos 28 - rugpjūčio 11 d.d.

- STOVYKLOS PATALPŲ MOKESTIS:
- vienam asmeniui nuo 10 iki 20 dol. savaitėi,
- vienai šeimai nuo 30 iki 40 dol. savaitėi.
- Stovyklos metu veiks virtuvė.
- Informacijų reikalais kreipkitės:
- M. Račys — LN sekmadienį popietėse ir
- Lietuvių Namuose tel. 532-3311.

Maloniai kviečiame visus lietuvius atostogauti šioje LN stovykloje. Rengia — LN Vyrų Būrelis

"Vilniaus" paviljonas, veikęs Priskikimo salėse tautybių savaitės metu, susilaukė nemažos dėmesio vietinėje spaudoje ir visuomenėje. Nuo birželio 22 iki 30 d. jį aplankė art 15.000 žmonių, daugiausia kitataučių. Vieni jų domėjosi lietuvių tautodaile, gintaru, audiniais, pašto ženklais, kiti — menine programa, o treči valgiais. Uoliai darbavosi per visas dienas Vida Petkevičiūtė, šių metų "Miss Vilnius", kuri priiminėjo svečius, jiems aiškino rodimus, teikė informaciją apie Lietuvą, pranešinėjo programą. Pastarąją atliko jaunimo sambūriai — "V o l u n g e", "Atžalynas" ir "Gintaras". Pyragais ir kava lankytojus aprūpino moterų organizacijos — katalikų moterų, evangelikų, Anapilio, L. Namų, skaučių. Valgiai bei įvairūs patiekalai rūpinosi J. Bubulienė. Lankytojų eilėse buvo nemažai lietuvių iš JAV, kurie mažai temoka lietuvių kalbos, bet domisi lietuviškais dalykais. "Vilniaus" paviljoną organizavo KLB Toronto apylinkės valdyba, pirmininkaujama Algio Jukonio. Parodos įrengimu rūpinosi V. Petkevičiūtė.

"Vilniaus" paviljoną aplankė ir visa eilė žymių kanadiečių: naujasis daugiakultūrių reikalų min. Steven Papproski, Karavano organizatorius L. Kossar, W. Boytchuk ir kt.

Bandančią nusižudyti mergaitę išgelbėjo tramvajaus vairuotojas Vincas Cikikas. Tai įvyko birželio 25-26 naktį. 1 v. Jis pastebėjo Bloor g-vėje ant viršutinės tilto atamos sėdintį mergaitę ir metančią patiltėn savo reikmenis iš rankinuko. Sustabdes tramvajų, jis priėjo prie mergaitės, kuri pradėjo liep jam nesiartinti, nes ruošiasi šokti nuo tilto, bet šnekinama leidosi į kalbas. Netrukus atsirado policininkai. Jie mergaitę nenorėjo prislėisti. Ji prisiraišino sekdami V. Čičiką iš užpakalio, griebė už rankų ir nugabeno į ligoninę. Šis įvykis buvo aprašytas dienraštyje "The Toronto Star" 1979. VI. 26.

MONTREALQUE

Metinė Aušros Vartų parapijos išvyka į Palangos vasarvietę rengiama liepos 8, sekmadienį. Pamaldos — lygiai 12 v. Autobusai išvažiuos 10 v.r. Bilietus reikia įsigyti iš anksto "Rūtos" klube arba klebonijoje. Kaina — \$ 5.00. Neužsisakę bilietų iki liepos 1 d. nebegalės pasinaudoti autobusais. Šioje išvykoje dalyvaus parapijos choras, kuris giedos ir per pamaldas, šauliai ir Sv. Onos Draugija. Pastaroji ruošia ir užkandžius. Priėmimas chorui ruošiamas p.p. Cepulių namuose po pamaldų. Taip pat bus loterija, vaikų žaidimai, šokiai.

Aušros Vartų parapijos choras, išstvermingai giedojęs sekmadienį pamaldose ir sėkmingai koncertavęs, pradėjo vasaros atostogas. Parapijos vadovybė kviečia visus pamaldų dalyvius jungtis į bendrą giedojimą. Tam tikslui yra paruoštos specialios knygelės ir išdėliotos suoluose. Sesuo Teresė pakvieta vadovauti bendram giedojimui.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

UTAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas 6.0 %	Asmenines 11.5 %
Taupomasis s-tas 9.25 %	Nekiln. turto 11 %
Pensijų planas 9 %	Cėkių kreditas 12 %
Term. ind. 1 m. 10.25 %	Investicines nuo 12 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

Lietuvos pašto ženklai Karavane

Toronto Lietuvių Filatelistų Draugija š. m. Karavano "Vilniaus" paviljone turėjo savo skyrių, kuriame buvo išstatyti 5 rėmuose būdingiausi Lietuvos pašto ženklai; (parodyti visiems Lietuvos pašto ženkluose reikėtų 12 rėmų).

Šis Lietuvos pašto ženklų rinkinys yra reprezentacinis ir priklauso TLF Draugijai. Rinkinys yra dar nepilnas, bet pamažu papildomas.

Prie Lietuvos pašto ženklų kiekvieną dieną budėjo TLF Draugijos narys, ir lankytojai galėjo įsigyti ženklų, suvenyrinių vokių. Kas norėjo, galėjo įsigyti neseniai Toronto ir Niujorko filatelistų draugijų išleista pilną nepriklausomos Lietuvos pašto ženklų katalogą.

Man tik per vieną vakarą "Vilniaus" paviljone teko susitikti žmonių, kurie atkeliavo iš toli: pvz. vyras su žmona iš Milwaukee, Wis., kurių tėvai kilę iš Rudaminos; viena ponija, atvažiavusi iš Lenkijos pas savo gimines, nusipirkto net 4 Lietuvos pašto ženklų rinkinius ir įsigijo visą puošią suvenyrinių vokių. Pagyvenusių kanadiečių pora rodė Karavano pasą, kuriame buvo net 20 paviljono antspaudų, ir pareiškė, kad "Vilniaus" paviljone jiems geriausiai patiko.

Toronto "Gintaro" ansamblis sėkmingu dalyvavimu Karavane baigė savo metų veiklą.

Po pustrėčių metų pertraukos nuo sekančio rudens grįžta Rita Karasiejienė kaip vyriausios grupės mokytoja ir viso ansamblio vadovė. Ansamblis ir tėvų komitetas sveikina grįžtančią vadovę ir kartu dėkoja Reginald Dunderienei už gražų mokymą ir vadovavimą vyr. šokėjų grupei.

Rudenį, po ilgojo Darbo savaitgalio, visos grupės vėl pradės naujojo sezono repetitijas. Pirmasis sezono koncertas įvyks Londono spaudos baliuje rugsėjo mėn., vėliau — Detroito, Hamiltono ir Toronte. 1980 m. "Gintaras" švęs savo 25 metų gyvavimo sukaktį.

"Gintaro" dainininkės, vadovaujamos G. Paulionienės, repetijos ir vasarą, nes ruošiasi gastrolėms į Winnipegą, kur dainuos to miesto "Festival of Nations" lietuvių paviljone rugpjūčio 11-19 d. d.

Baigdamas šių metų sezoną, "Gintaro" ansamblis dėkoja Toronto Lietuvių Namams ir Priskikimo parapijai už patalpų repetitijoms, tėvams, kurie rūpestingai vežiojo vaikus į repetitijas ir padėjo ruošti parengimus, ir visiems kitiems, ansamblui padėjusiems. G. P.

Lankytojams buvo parodyti ir Kanados pašto ženklai, kurie turi fosforo linijas arba yra padengti fosforu, kad pagreitintų automatišką laiško atspaudimą ir rušiavimą. Daugumas lankytojų tokių dalykų nežinojo, nes be specialios "ilgų bangų" lempos tų fosforo žymių neįmanoma pastebėti.

Jaunimas labai domėjosi pašto ženklų sekcija, apgailestavo, kad retesni Lietuvos pašto ženklai jiems neprieinami. Mes, kurie atvykome iš Lietuvos, nepriklausomos Lietuvos pašto ženklus branginame kaip brangų atminimą savo pavergtos tėvynės, nes kiekvienas pašto ženklas yra lyg dalis Lietuvos; juose vaizduojami artojai, kūrėjai, rašytojai, kunigaikščiai, miestai ir t. t.

Toronto Lietuvių Filatelistų Draugija, kurios steigėjas yra A. Dilkus, nuolat auga ir stiprėja (dabar jai pirmininkauja P. Barbatavičius). Karavano metu net du nauji nariai įstojo į TLF Draugiją.

Filateliija geras laisvalaikio užsiėmimas. Daugumas gydytojų pataria savo pacientams laisvalaikį rinkti pašto ženklus. Tai ypač naudinga, kai žmogus patiria pensijos amžių.

K. K.

"The Toronto Sun" birželio 28 d. išspausdino Lorrie Goldstein reportažą apie tautybių savaitę — Karavaną. Jame jį paminėjo kelis populiariausius paviljonus: "Krokuva", "Vieną", Kanados operą, "Vilnių" ir "Romą". Į "Krokuvos" paviljoną žmonės veržėsi, norėdami daugiau sužinoti apie gimtąjį popiežiaus miestą. Prie jo ir "Vienos" paviljono stovėjusios ilgos žmonių eilės. Lietuvių paviljonas "Vilnius" pasižymis geraisiais.

A. a. Jono Jankausko palikimo tvarkytojas adv. Thomas B. Robson paskelbė "The Toronto Star" birželio 12 d. laidoje pranešimą, prašantį asmenis, žinančius kur yra jo testamentas, pranešti jam šiuo adresu: Thomas B. Robson, Barrister and Solicitor, 11 Prince Arthur Ave., Toronto, Ont. M5R 1B2, Administrator of the Estate of the late Jonas (John) Jankauskas. Velionis yra miręs apie 1978 m. gruodžio 11 d. Ten pat yra įdėtas ir kitas pranešimas, prašantis kreiptis į minėtą palikimo tvarkytoją tuos asmenis, kurie turi kokių nors pretenzijų į velionies palikimą iki 1979 m. liepos 31 d. Velionis gyveno 1496 King St. W., Toronto, Ont. ir Gladstone Hotel, 1214 Queen St. W.